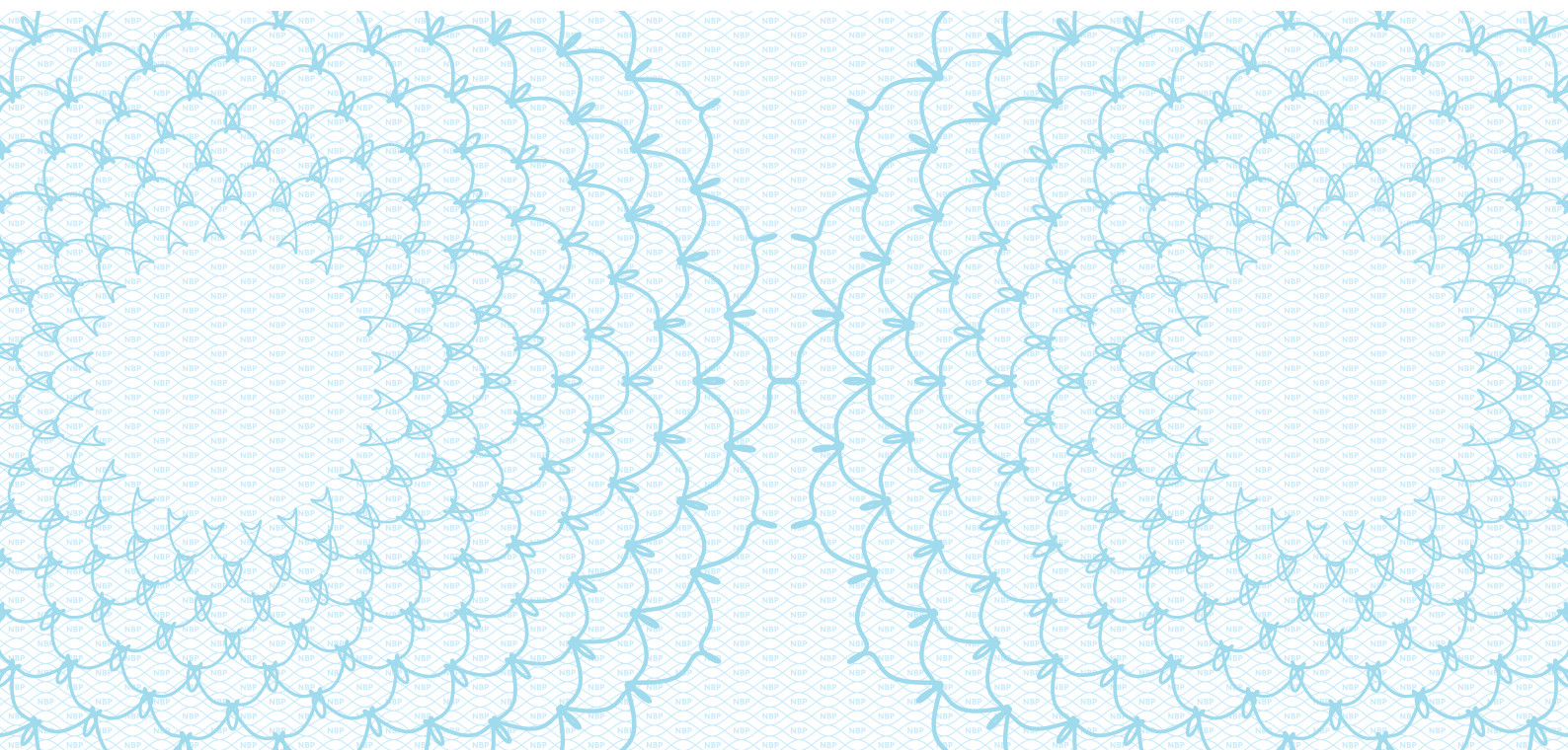

NBP

Narodowy Bank Polski

Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2014 roku

Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2014 roku

Warszawa, 2015 r.

Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2015

Spis treści

Synteza	6
1. Funkcjonowanie organów NBP	12
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego	12
1.2. Rada Polityki Pieniężnej	13
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego	15
1.4. Plan działalności NBP	16
2. Polityka pieniężna	17
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2014 r.	17
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2014 r.	22
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2014 r.	30
3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego	37
3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego	37
3.2. Działania Komitetu Ryzyka Systemowego	38
3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego	38
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej	39
3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	40
4. Działalność emisyjna	41
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu	41
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich	41
4.3. Wprowadzenie do obiegu zmodernizowanych banknotów i monet	42
4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych	43
4.5. Falszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej	43
4.6. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne	44
4.7. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego	44
5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi	45
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych	45
5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi	46
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi	47
5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych	48
5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej	50

6.	Działalność dewizowa	51
6.1.	Rejestr działalności kantorowej	51
6.2.	Decyzje w sprawach dewizowych	51
6.3.	Kontrola obrotu dewizowego	51
7.	Działania na rzecz systemu płatniczego	53
7.1.	Realizacja zadań operacyjnych	53
7.2.	Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego	54
7.3.	Nadzór nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego	57
7.4.	NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych	58
8.	Obsługa Skarbu Państwa	60
8.1.	Rachunki bankowe prowadzone przez NBP	60
8.2.	Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa	61
8.3.	Obsługa obrotu papierami wartościowymi	61
8.4.	Współpraca z MF w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym	62
9.	Działalność analityczno-badawcza	63
9.1.	Badania dotyczące polityki pieniężnej, procesów i oczekiwań inflacyjnych	63
9.2.	Prace analityczne i koncepcyjne dotyczące procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro	64
9.3.	Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych	65
9.4.	Inne badania makroekonomiczne	65
9.5.	Działalność prognostyczno-badawcza	67
9.6.	Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP	67
9.7.	Konferencje i warsztaty naukowe organizowane przez NBP	67
10.	Działalność statystyczna	69
10.1.	Podstawowe zadania z zakresu statystyki	69
10.2.	Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych instytucjach międzynarodowych	70
11.	Działalność edukacyjna i informacyjna	73
11.1.	Działalność edukacyjna	73
11.2.	Portal Edukacji Ekonomicznej – NBPortal	74
11.3.	Działalność informacyjna i promocyjna	74
11.4.	Działalność wydawnicza i biblioteczna	76
11.5.	Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów	76
12.	Działalność legislacyjna	78
12.1.	Działalność legislacyjna organów NBP	78
12.2.	Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych	78
12.3.	Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego	80

12.4.	Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii EBC do projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej	80
12.5.	Udział w przygotowaniach do przyjęcia euro przez Polskę	81
13.	Współpraca międzynarodowa	82
13.1.	Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej	82
13.2.	Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi	83
14.	Działalność wewnętrzna	87
14.1.	Zarządzanie kadrami	87
14.2.	Zmiany organizacyjne	88
14.3.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	88
14.4.	Działalność inwestycyjna i remontowa	89
14.5.	Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP	90
14.6.	Audyt wewnętrzny	90
14.7.	Działalność oddziałów okręgowych NBP	90
14.8.	Zapewnienie bezpieczeństwa	91
14.9.	Działalność obsługowa	91
	Załączniki	92
1.	Skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2014 roku wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta	93
2.	Otoczenie polskiej gospodarki	148
3.	PKB i popyt krajowy	151
4.	Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	154
5.	Bilans płatniczy	158
6.	Pieniądz i kredyt	161
7.	Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP	164
8.	Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami	168
9.	Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2014 r.	178
	Spis najważniejszych skrótów	179

Synteza

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Podstawowe zadania NBP określa ustawa o Narodowym Banku Polskim i ustawa Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut ESBC i EBC. W 2014 r. NBP działał zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2014* oraz *Planem działalności NBP na lata 2014–2016*.
2. *Sprawozdanie* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2014 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna, współpraca międzynarodowa. W *Sprawozdaniu* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2014 r. wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta.
3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2014 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 17 jednostek organizacyjnych.
4. W 2014 r. polityka pieniężna NBP była prowadzona zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2014*. Podobnie jak w poprzednich latach, NBP realizował politykę pieniężną dążąc do utrzymania stabilności cen, co stanowi główny cel polityki pieniężnej, a jednocześnie sprzyja utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Polityka pieniężna była równocześnie prowadzona w taki sposób, aby ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce oraz sprzyjać stabilności sektora finansowego. Prowadząc politykę pieniężną NBP wykorzystywał strategię bezpośredniego celu inflacyjnego realizowaną w warunkach płynnego kursu walutowego.

W decyzjach dotyczących stóp procentowych Rada Polityki Pieniężnej uwzględniała przede wszystkim ocenę czynników determinujących procesy inflacyjne w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej, w tym naturę i trwałość wstrząsów powodujących odchylenie się inflacji od celu inflacyjnego, a także perspektywy powrotu inflacji do celu. Ocena ta zmieniała się w czasie i była uwarunkowana dostępnymi w momencie podejmowania decyzji informacjami dotyczącymi procesów gospodarczych, w tym zmieniającymi się prognozami makroekonomicznymi.

W I połowie 2014 r. napływające informacje wskazywały na utrzymywanie się umiarkowanego wzrostu w gospodarce światowej, przy zróżnicowanej sytuacji w poszczególnych krajach. W Stanach Zjednoczonych trwało ożywienie gospodarcze, natomiast w strefie euro napływające w II kw. dane wskazywały na wyhamowywanie ożywienia. Ograniczająco na koniunkturę w Europie wpływał wzrost niepewności związany z konfliktem rosyjsko-ukraińskim. Jednocześnie stopniowo obniżały się ceny niektórych surowców energetycznych (przede wszystkim węgla i gazu), a od II kw. także surowców rolnych, co – przy umiarkowanej dynamice zagregowanego popytu – przyczyniało się do niskiej inflacji w wielu krajach. W takiej sytuacji główne banki centralne utrzymywały stopy procentowe na historycznie niskim poziomie, choć w okresie tym zarysowała się dywergencja polityki monetarnej pomiędzy głównymi

gospodarkami rozwiniętymi. Rezerwa Federalna zmniejszyła skalę luzowania ilościowego, co – wraz z okresowym nasilaniem się ryzyka geopolitycznego – wpływało na pogorszenie nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych i oddziaływało w kierunku osłabienia walut rynków wschodzących. Europejski Bank Centralny obniżył natomiast pod koniec I połowy 2014 r. stopy procentowe oraz zasygnalizował zamiar wprowadzenia luzowania ilościowego w kolejnych kwartałach.

W Polsce, dane napływające w I połowie 2014 r., a także formułowane wówczas prognozy wskazywały na stopniowe przyspieszenie wzrostu gospodarczego, czemu towarzyszyła poprawa sytuacji na rynku pracy oraz rosnąca dynamika akcji kredytowej. Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych obniżyła się, jednak głównymi czynnikami powodującymi spadek inflacji były spadek cen energii związany z obniżeniem się cen surowców energetycznych, a także niska dynamika cen żywności związana z korzystnymi warunkami agrometeorologicznymi oraz embargiem na eksport wieprzowiny do Rosji, a więc czynniki pozostające poza wpływem krajowej polityki pieniężnej. Ponadto, prognozy wskazywały, że wraz z kontynuacją ożywienia gospodarczego będzie następował stopniowy powrót inflacji do celu inflacyjnego w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej. Wobec takich uwarunkowań Rada, uwzględniając wpływ istotnego obniżenia stóp procentowych w poprzednich latach, utrzymywała w I połowie 2014 r. stopy procentowe na niezmiennym poziomie.

W II połowie roku nasiliło się ryzyko spowolnienia wzrostu w strefie euro, a także wystąpiły silne zmiany na rynkach surowcowych. Jednocześnie nastąpiła eskalacja konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, czego skutkiem było poszerzenie ograniczeń w wymianie handlowej pomiędzy Rosją a jej partnerami handlowymi, w tym Polską. Równocześnie nasilił się spadek cen surowców, w tym rolnych i energetycznych. Szczególnie silnie obniżyły się ceny ropy naftowej, co – w warunkach umiarkowanego wzrostu zagregowanego popytu – przyczyniło się do spadku inflacji w wielu krajach, w tym pojawienia się deflacji w wielu krajach europejskich. Zwiększyła się także dywergencja polityki monetarnej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a strefą euro. Rezerwa Federalna zakończyła program zakupu aktywów oraz sygnalizowała możliwość podwyżek stóp procentowych w kolejnym roku, natomiast Europejski Bank Centralny rozpoczął skup aktywów, a także prowadził warunkowe długoterminowe operacje refinansujące.

W Polsce, w II połowie roku nastąpiło pewne obniżenie dynamiki wzrostu gospodarczego, choć skala spowolnienia nie była duża. Do niewielkiego spadku dynamiki aktywności gospodarczej przyczyniły się czynniki zewnętrzne, tj. obniżenie wzrostu eksportu związane z pogarszającą się sytuacją gospodarczą w Rosji i na Ukrainie przy jednocześnie niskim wzroście gospodarczym w strefie euro. Jednocześnie nadal poprawiała się sytuacja na rynku pracy i utrzymywał stabilny wzrost akcji kredytowej, co podtrzymywało wzrost popytu krajowego. Mimo stabilnego wzrostu popytu krajowego, silny spadek cen surowców na świecie oraz zwiększenie ograniczeń w handlu z Rosją przyczyniły się do znacznego obniżenia cen żywności i pogłębienia spadku cen energii w Polsce, co doprowadziło do pojawienia się deflacji w II połowie roku. Towarzystwo temu obniżenie prognoz dynamiki cen na kolejne kwartały, a także istotne obniżenie oczekiwań inflacyjnych. W efekcie wzrosło ryzyko utrzymania się inflacji poniżej celu inflacyjnego w średnim okresie. W takiej sytuacji Rada obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną o 0,5 pkt proc. do 2,0%, jednocześnie zawężając różnicę pomiędzy stopą depozytową a stopą lombardową. Rada sygnalizowała także możliwość dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby – mimo dokonanego obniżenia stóp procentowych – perspektywy powrotu inflacji do celu pogorszyły się. Decydując o skali obniżenia stóp procentowych Rada brała pod

uwagę z jednej strony ryzyko związane z utrzymywaniem się inflacji poniżej celu, a z drugiej ryzyko pojawienia się nierównowag makroekonomicznych związanych z obniżaniem stóp procentowych.

5. W 2014 r. NBP wykorzystywał zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2014*. Był on dostosowany do realizowanej strategii polityki pieniężnej, a także do utrzymującej się w krajowym sektorze bankowym trwałej nadwyżki płynności. Najważniejsze znaczenie w realizacji polityki pieniężnej miała w 2014 r. stopa referencyjna NBP. Zmiany jej wysokości wyznaczały kierunek prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej. Stopa ta, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych instrumentów rynku pieniężnego, w tym w szczególności niezabezpieczonych depozytów międzybankowych (od dnia 9 października 2014 r.¹ stopa referencyjna NBP określała również, w sposób pośredni, oprocentowanie środków utrzymywanych przez banki, Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową i spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe w ramach systemu rezerwy obowiązkowej). Stopy depozytowa i lombardowa NBP wyznaczały pasmo wahań stóp procentowych *overnight* na rynku międzybankowym. Celem operacyjnym polityki pieniężnej w 2014 r. było dążenie do kształtowania stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Cel był realizowany za pomocą operacji otwartego rynku, które wykorzystywane były do zarządzania płynnością sektora bankowego. Operacje podstawowe przeprowadzane były regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności (operacje służyły absorpcji nadwyżki płynności z sektora bankowego). Operacje dostrajające stosowane były nieregularnie w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej, a także regularnie – na ich koniec. W 2014 r. banki miały dodatkowo możliwość uzupełniania niedoborów oraz lokowania nadwyżek środków w banku centralnym korzystając z kredytu lombardowego oraz depozytu na koniec dnia, oferowanych przez NBP.
6. Poziom krótkoterminowej płynności sektora bankowego, mierzonej jako średnioroczne saldo operacji prowadzonych przez bank centralny (suma emisji bonów pieniężnych NBP i operacji depozytowo-kredytowych) w 2014 r. wyniósł 108 mld 816 mln zł. W porównaniu ze średnim poziomem w 2013 r. nastąpił spadek płynności o 17 mld 725 mln zł. Ograniczenie nadpłynności w 2014 r. wynikało z przewagi sprzedaży walut obcych przez NBP nad ich skupem. Ponadto obserwowano wzrost obiegu pieniądza gotówkowego oraz rezerwy obowiązkowej. W 2014 r. średni poziom bonów pieniężnych emitowanych przez NBP wyniósł 108 mld 518 mln zł. Z kwoty tej 98,9 %, tj. 107 mld 280 mln zł stanowiły bony sprzedawane w ramach operacji podstawowych, natomiast 1 mld 238 mln zł stanowiły operacje dostrajające. Średni poziom operacji depozytowo-kredytowych wyniósł 298 mln zł.
7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim² do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego”. Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz utrzymania stabilnego i niskiego poziomu inflacji. W 2014 r. NBP współpracował z instytucjami tworzącymi sieć bezpieczeństwa finansowego, tj. z Ministerstwem Finansów, Komisją Nadzoru Finansowego i Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, oraz podejmował działania na rzecz rozwoju systemu płatniczego i jego sprawnego funkcjonowania. Bank uczestniczył także w tworzeniu przepisów prawnych

¹ Do 8 października 2014 r. oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej wynosiło 0,9% stopy redyskonta weksli NBP.

² Dz.U. z 2013 r., poz. 908 i 1036.

dotyczących sektora bankowego, prowadził badania dotyczące krajowego systemu finansowego i współpracował ze Związkiem Banków Polskich.

8. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego w 2014 r. polegały przede wszystkim na prowadzeniu analiz stabilności i rozwoju krajowego systemu finansowego oraz publikowaniu opracowań na ten temat (*Raport o stabilności systemu finansowego, Raport nt. rozwoju systemu finansowego, Raporty na temat sytuacji na krajowym rynku kredytowym, Raport o sytuacji na rynkach mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2013 r.*). Przedstawiciele NBP brali także udział w posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej i pracach instytucji europejskich odpowiedzialnych za monitorowanie i ochronę stabilności systemu finansowego na obszarze UE, a Wiceprezes NBP zasiadał w Komisji Nadzoru Finansowego.
9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła o 13,3% i na koniec grudnia 2014 r. wyniosła 142 mld 928,8 mln zł. W 2014 r. NBP wprowadził do obiegu zmodernizowane banknoty o nominałach 10, 20, 50 i 100 zł i monety o nominałach 1, 2 i 5 gr wykonane ze stali powlekanej mosiądzem. Ponadto NBP opracował i umieścił na stronie internetowej *Rekomendowane przez Narodowy Bank Polski standardy postępowania z banknotami w obrocie gotówkowym* skierowane do uczestników rynku gotówkowego. W 2014 r. Narodowy Bank Polski wyemitował wartości kolekcjonerskie: 12,65 tys. sztuk monet złotych, 337,46 tys. sztuk monet srebrnych oraz 50 tys. sztuk banknotów.
10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dąży do zapewnienia bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków. Przy spełnieniu tych kryteriów podejmuje działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw. W 2014 r. w wyniku wzrostu cen papierów wartościowych, a także umocnienia większości walut rezerwowych względem złotego uzyskano najwyższą od 2011 r. stopę zwrotu z rezerw, zarówno w walucie instrumentów, jak i w złotych (odpowiednio 2,4% i 11,3%).
11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz przeprowadzaniu kontroli: działalności kantorowej, udzielonych indywidualnych zezwoleń dewizowych oraz wykonania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego. W 2014 r. przeprowadzono 1893 kontrole obrotu dewizowego i wydano 25 decyzji dewizowych. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w Polsce działało 5011 kantorów.
12. Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i przeprowadzaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych, sprawowaniu nadzoru nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego. W 2014 r. uruchomiono nową wersję systemu SORBNET2, w którym otwarto rachunek dla KDPW_CCP SA. Analizowano też opłaty na rynku bankomatowym i realizowano zadania zawarte w *Programie rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020*. Ponadto w 2014 r. wydano decyzję dotyczącą wyrażenia zgody na prowadzenie nowego systemu płatności mobilnych i współpracowano z KNF nad autoryzacją KDPW_CCP SA jako kontrahenta centralnego.
13. Prowadzona przez NBP obsługa rachunków bankowych przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. W 2014 r. obsługiwano 15 841 rachunków dla 3524 klientów. Narodowy Bank Polski organizował przetargi

sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych, a także współpracował z Ministerstwem Finansów w zakresie zarządzania długiem publicznym.

14. W 2014 r. analizy i badania koncentrowały się na: polityce pieniężnej i makro stabilnościowej, procesach inflacyjnych, finansach publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw oraz gospodarstwach domowych, jak również rynku pracy i nieruchomości. Analizowano procesy ekonomiczne zachodzące w gospodarkach strefy euro. Przedmiotem zainteresowania były także zmiany zachodzące w otoczeniu gospodarczym w kraju i na świecie. Prace prognostyczno-modelowe dotyczyły w szczególności: znaczenia sektora usług rynkowych dla rozwoju polskiej gospodarki, poziomu rezerw walutowych oraz wpływu struktury kredytów hipotecznych na politykę monetarną i makro stabilnościową. Kontynuowano rozbudowę modeli wykorzystywanych do przygotowywania prognoz makroekonomicznych wspomagających prowadzenie przez NBP polityki pieniężnej.
15. Narodowy Bank Polski uczestniczył w 2014 r. w pracach z zakresu statystyki prowadzonych w EBC i innych instytucjach międzynarodowych, w tym pracach nad wprowadzeniem nowych standardów metodycznych: ESA 2010 w statystyce monetarnej, funduszy inwestycyjnych i rachunków finansowych oraz BPM6 i Benchmark Definition of FDI 4th ed. w bilansie płatniczym i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej. Wprowadzono również nowe wymogi UE dotyczące sprawozdawczości banków.
16. W 2014 r. w ramach działań edukacyjnych i informacyjnych NBP uczestniczył w realizacji 214 projektów edukacyjnych skierowanych do szerokiego grona odbiorców. Kontynuowano prowadzenie trzech kampanii informacyjnych, dotyczących: nowych zabezpieczeń banknotów, korzystania z usług instytucji finansowych niepodlegających szczególnemu nadzorowi państwa i przeciwdziałania wykluczeniu finansowemu. W ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi organizowano spotkania z przedstawicielami NBP i udzielono odpowiedzi na około 450 zapytań prasowych.
17. W 2014 r. NBP uczestniczył w pracach Komitetu Rady Ministrów, Komitetu do Spraw Europejskich i innych gremiów międzyresortowych oraz współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W ramach współpracy z EBC Narodowy Bank Polski opiniował projekty aktów prawnych, w tym dotyczących usług płatniczych, bezpieczeństwa informacji i transakcji finansowych. Przedstawiciele NBP brali także udział w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.
18. W 2014 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów europejskich, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ESRB, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ESRB, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Koncentrowano się m.in. na zagadnieniach dotyczących unii bankowej, w tym wdrożenia jednolitego mechanizmu nadzorczego (*Single Supervisory Mechanism, SSM*) oraz jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (*Single Resolution Mechanism, SRM*). Narodowy Bank Polski współpracował ponadto z instytucjami międzynarodowymi, takimi jak: OECD, Bank Światowy, MFW, EBOR i BIS. W maju 2014 r. w Warszawie odbyło się Doroczne Spotkanie Rady Gubernatorów EBOR, którego współorganizatorem ze strony polskiej był Narodowy Bank Polski. Prezes NBP przewodniczył pracom Komitetu Rozwoju Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego, a także Komitetu Sterującego Inicjatywy Wiedeńskiej 2.

19. W 2014 r. przeciętne zatrudnienie w NBP było niższe o 20 etatów niż w 2013 r. i wyniosło 3622 etaty. W 2014 r. rozpoczęto działania na rzecz optymalizacji zatrudnienia w NBP.
20. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie finansowe NBP za 2014 r.* zostało zbadane przez biegłego rewidenta, wybranego przez Radę Polityki Pieniężnej. *Skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2014 roku wraz z Opinią niezależnego biegłego rewidenta* zawiera załącznik 1.
21. Wynik finansowy NBP na koniec 2014 r. wyniósł zero zł, co było rezultatem przeznaczenia wypracowanej nadwyżki finansowej w wysokości 4,0 mld zł na dotworzenie rezerwy na ryzyko kursowe zgodnie z obowiązującymi NBP regulacjami prawnymi. Wypracowana w 2014 r. nadwyżka finansowa była głównie efektem dodatniego wyniku z zarządzania rezerwami walutowymi oraz dodatniego wyniku z różnic kursowych pomniejszonych o koszty prowadzonej polityki pieniężnej oraz koszty działania i amortyzacji.

1. Funkcjonowanie organów NBP

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

W 2014 r. Prezes Narodowego Banku Polskiego w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP, a także uczestniczył w posiedzeniach międzynarodowych instytucji bankowych i finansowych. Reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską w kontaktach z instytucjami zagranicznymi, Prezes NBP brał udział w następujących spotkaniach:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego,
- Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- posiedzeniach Rady Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego i posiedzeniach Komitetu Sterującego Rady,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei,
- posiedzeniach Komitetu Sterującego i Forum Plenarnego Inicjatywy Wiedeńskiej 2.

W 2014 r. Prezes NBP wydał:

- 27 zarządzeń, dotyczących w szczególności: zakresu, trybu i terminów przekazywania przez banki objęte obowiązkowym systemem gwarantowania informacji do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego; ustalenia wzorów, stopu, masy i wielkości emisji monet nominalnej wartości 1 gr, 2 gr i 5 gr; ustalenia wzorów i wielkości emisji banknotów o nominalnej wartości 10 zł, 20 zł, 50 zł i 100 zł; zmian zarządzenia w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki;
- 5 obwieszczeń dotyczących: ogłoszenia wykazu walut wymienialnych; ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rejestru Papierów Wartościowych; ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki; ogłoszenia bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2013 r. oraz ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego w sprawie wprowadzenia Regulaminu realizacji przez Narodowy Bank Polski w obrocie zagranicznym i krajowym poleceń wypłaty w walutach obcych i walucie

krajowej oraz operacji czekowych w walutach obcych, a także skupu i sprzedaży walut obcych, dla posiadaczy rachunków bankowych.

Ponadto Prezes NBP jako przełożony pracowników brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	Marek Belka
Członkowie:	Andrzej Bratkowski
	Elżbieta Chojna-Duch
	Adam Glapiński
	Jerzy Hausner
	Andrzej Kaźmierczak
	Jerzy Osiatyński
	Andrzej Rzońca
	Jan Winiecki
	Anna Zielińska-Głębocka

W 2014 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z założeniami polityki pieniężnej na rok 2014.

W 2014 r. RPP odbyła 22 posiedzenia (w tym 11 decyzyjnych), na których podjęła 8 uchwał normatywnych i 3 uchwały nienormatywne. Uchwały RPP były publikowane w Monitorze Polskim i Dzienniku Urzędowym NBP.

Rada Polityki Pieniężnej podjęła jedną uchwałę w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2013 i 2014 r. przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2013 i 2014 r. (w %)

Stopa referencyjna		Stopa lombardowa		Stopa depozytowa		Stopa redyskonta weksli	
31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014
2,50	2,00	4,00	3,00	1,00	1,00	2,75	2,25

Źródło: NBP.

Pozostałe uchwały RPP dotyczyły w szczególności:

- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2013,

- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2013,
- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2013 r.,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2013 r.,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2015,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2015,
- zmiany uchwały w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- bilanse płatnicze Rzeczypospolitej Polskiej za III i IV kwartał 2013 r. oraz za I i II kwartał 2014 r.,
- *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2013 r.*,
- *Prognozę bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2015 r.*,
- *Opinię do projektu ustawy budżetowej na rok 2015.*

Rada rozpatrywała także projekcje inflacji i przyjęła trzy *Raporty o inflacji* (w marcu, lipcu i listopadzie).

W 2014 r. członkowie RPP uczestniczyli w:

- spotkaniu z Ministrem Finansów dotyczącym zagadnień z zakresu polityki pieniężnej i fiskalnej,
- debacie pt. *Gospodarka konkurencyjnej Polski: rekomendacje reform*, zorganizowanej przez Kancelarię Prezydenta RP,
- spotkaniach z prezesami banków centralnych krajów sprawujących prezydencję w Radzie Unii Europejskiej (Banku Grecji i Banku Włoch),
- spotkaniu z przedstawicielami Komisji Nadzoru Finansowego poświęconemu omówieniu *Raportu o sytuacji banków w 2013 roku*,
- spotkaniach z przebywającymi w Polsce misjami Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- spotkaniach z analitykami rynkowymi,
- konferencjach i seminariach organizowanych przez instytucje międzynarodowe i banki centralne.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zarząd NBP

Przewodniczący	Marek Belka
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	Piotr Wiesiołek*
Wiceprezes NBP	Witold Koziński** Anna Trzecińska***
Członkowie:	Jacek Bartkiewicz Eugeniusz Gatnar Andrzej Raczko Paweł Samecki**** Katarzyna Zajdel-Kurowska Małgorzata Zaleska

* Z dniem 7 marca 2014 r. Piotr Wiesiołek, po zakończeniu poprzedniej kadencji w dniu 6 marca 2014 r., został powołany na kolejną kadencję członka Zarządu NBP i stanowisko Wiceprezesa NBP – Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP.

** Z dniem 24 października 2014 r. zakończyła się kadencja Wiceprezesa NBP Witolda Kozińskiego.

*** Z dniem 3 listopada 2014 r. Anna Trzecińska została powołana na członka Zarządu NBP i stanowisko Wiceprezesa NBP.

**** Z dniem 17 lutego 2014 r. Paweł Samecki został powołany na członka Zarządu NBP.

Zgodnie z ustawą o NBP działalnością Narodowego Banku Polskiego kieruje Zarząd NBP. Podejmuje on uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. W 2014 r. Zarząd NBP realizował podstawowe zadania zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2014*, *Planem działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2014–2016* i *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2014*.

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim Zarząd NBP rozpatrywał projekty uchwał i materiały kierowane na posiedzenia RPP, dotyczące w szczególności:

- projekcji inflacji i PKB,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej w kraju, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji sektora finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynkach: pracy, nieruchomości, finansowym i kredytowym,
- bieżącej sytuacji na światowych rynkach finansowych, w tym rynkach finansowych strefy euro oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,
- płynności sektora bankowego oraz instrumentów polityki pieniężnej,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku.

Ponadto Zarząd NBP omawiał zagadnienia dotyczące: działalności emisyjnej, zarządzania rezerwami dewizowymi, funkcjonowania polskiego systemu płatniczego oraz działalności badawczo-analitycznej NBP.

W 2014 r. Zarząd NBP odbył 51 posiedzeń. Podjął 92 uchwały (w tym: 69 uchwał normatywnych i 23 uchwały nienormatywne) oraz 179 uchwał zarządczych.

Uchwały podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły w szczególności:

- operacji kasowo-skarbcowych w Narodowym Banku Polskim,
- warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele,
- prowizji i opłat bankowych stosowanych przez Narodowy Bank Polski,
- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego,
- regulaminu organizacyjnego Narodowego Banku Polskiego.

Ponadto Zarząd NBP przyjął uchwały zarządcze, które w szczególności dotyczyły:

- usprawnienia obrotu gotówkowego,
- wydania rekomendacji dotyczących standardów postępowania z banknotami w obrocie gotówkowym,
- współpracy z Turecką Mennicą Państwową w zakresie emisji i sprzedaży monet kolekcjonerskich upamiętniających 600 lat polsko-tureckich stosunków dyplomatycznych,
- propozycji zmian w zakresie nadzoru nad systemami płatności i systemami rozrachunku papierów wartościowych,
- dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej,
- optymalizacji zatrudnienia w NBP,
- poprawy efektywności wykorzystania nieruchomości NBP.

1.4. Plan działalności NBP

W 2014 r. realizowano zapisy *Planu działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2014–2016*, który został uchwalony przez Zarząd NBP 26 września 2013 r. W *Planie* określono cele NBP na najbliższe lata i zadania służące ich realizacji.

Zgodnie z zasadami planowania działalności w NBP, Zarząd NBP uchwalił *Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2015–2017*, który obowiązuje od 1 stycznia 2015 r.

2. Polityka pieniężna³

Przedkładając *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej* Rada Polityki Pieniężnej wypełnia zobowiązanie zawarte w art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z art. 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej* publikowane jest w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania* dołączono załączniki, w których przedstawiono kształtowanie się istotnych zmiennych makroekonomicznych, a także *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*⁴ i wyniki głosowania członków Rady nad wnioskami i uchwałami w roku objętym sprawozdaniem.

Przy ocenie polityki pieniężnej *ex post* należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim to, że decyzje władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a jednocześnie są podejmowane w warunkach niepewności dotyczącej przyszłych procesów makroekonomicznych. Należy także uwzględniać to, że w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które — choć pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej — mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w kraju w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2014 r.

W 2014 r. Rada Polityki Pieniężnej prowadziła politykę pieniężną zgodnie z zasadami zawartymi w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2014* przyjętych 3 września 2013 r., których główne elementy zostały przytoczone poniżej.

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim w art. 3 ust. 1 stanowi, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy

³ Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2014*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 5 maja 2015 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art. 16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2 i 4, art. 23–24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o NBP.

⁴ Załącznik *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* nie został dołączony do *Sprawozdania z działalności NBP* z uwagi na jego obszerność. Jest dostępny w dokumencie źródłowym oraz *Raportach o inflacji* — w wersji wydrukowanej oraz na stronie internetowej NBP.

jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP”.

Współcześnie banki centralne przez stabilność cen rozumieją inflację na tyle niską, aby nie wywierała ona negatywnego wpływu na decyzje podejmowane przez uczestników życia gospodarczego, w tym dotyczące inwestycji i oszczędzania. Zapewnienie stabilności cen jest podstawowym sposobem, w jaki banki centralne przyczyniają się do osiągnięcia zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Realizując zadanie utrzymania stabilności cen, banki centralne reagują zarówno na zagrożenia inflacyjne, jak i deflacyjne.

Rada opiera politykę pieniężną na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego od 1998 r. Począwszy od 2004 r. Rada przyjęła ciągły cel inflacyjny na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości ± 1 punkt procentowy. Rada realizuje strategię w warunkach płynnego kursu walutowego. System płynnego kursu nie wyklucza interwencji na rynku walutowym, gdy jest to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju, co sprzyja średniookresowej realizacji celu inflacyjnego.

Doświadczenia NBP oraz innych banków centralnych wskazują, że strategia bezpośredniego celu inflacyjnego – stosowana przy zachowaniu odpowiedniej elastyczności – jest skutecznym sposobem zapewnienia stabilności cen w średnim okresie, a jednocześnie sprzyja stabilności makroekonomicznej. Globalny kryzys finansowy pokazał, że zapewnienie stabilności makroekonomicznej wymaga prowadzenia polityki pieniężnej w taki sposób, aby – dążąc do stabilizacji inflacji na poziomie celu – ograniczać jednocześnie ryzyko narastania nierównowag w gospodarce, w szczególności wynikających z niestabilnych boomów kredytowych. Czynnikiem sprzyjającym ograniczaniu tego ryzyka jest możliwość elastycznego kształtowania parametrów i sposobu zastosowania dostępnych instrumentów polityki pieniężnej w zależności od sytuacji w krajowym systemie finansowym.

Oprócz polityki pieniężnej istotną rolę w utrzymywaniu stabilności makroekonomicznej, pełni polityka fiskalna oraz polityka makroostrożnościowa. Dla zachowania stabilności cen w dłuższym okresie niezbędne jest bowiem prowadzenie polityki fiskalnej, która zapewnia długookresową stabilność finansów publicznych, a także polityki makroostrożnościowej, która ogranicza ryzyko narastania nierównowag w gospodarce.

Istotnym uwarunkowaniem krajowej polityki pieniężnej jest także polityka pieniężna prowadzona przez główne banki centralne, których decyzje (w szczególności dotyczące stóp procentowych oraz programów luzowania ilościowego) – poprzez wpływ na globalne warunki finansowania, w tym premię za ryzyko zawartą w cenach poszczególnych aktywów – mogą być źródłem zwiększonej zmienności międzynarodowych przepływów kapitału, wpływając tym samym na krajowe procesy gospodarcze.

W *Założeniach* Rada podkreśliła, że w 2014 r. polityka pieniężna NBP pozostanie ukierunkowana na realizację średniookresowego celu inflacyjnego. Jednocześnie Rada wskazała, że w kształtowaniu polityki pieniężnej będzie się kierować następującymi zasadami:

- Po pierwsze, określenie celu ciągłego oznacza, że odnosi się on do inflacji mierzonej roczną zmianą cen towarów i usług konsumpcyjnych w każdym miesiącu w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku. Przy ocenie procesów inflacyjnych uzasadnione jest również posługiwanie się kwartalnymi i rocznymi wskaźnikami inflacji, takimi jak stosowane w projekcji inflacji NBP, w budżecie państwa oraz w statystyce Unii Europejskiej (zwanej dalej *UE*), w tym zharmonizowanym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych – HICP. Przy ocenie presji inflacyjnej ważną rolę odgrywają także miary inflacji bazowej, które ułatwiają odróżnianie przejściowych zmian wskaźnika inflacji od bardziej trwałych zmian presji inflacyjnej.
- Po drugie, polityka pieniężna jest jednoznacznie ukierunkowana na utrzymanie inflacji w średnim okresie jak najbliżej celu 2,5%, a nie jedynie wewnątrz przedziału wahań. Rozwiązanie takie ma umożliwić zakotwiczenie oczekiwań inflacyjnych, dzięki któremu bank centralny może rzadziej reagować zmianą parametrów polityki pieniężnej na ewentualne wstrząsy mające wpływ na poziom inflacji. W efekcie może również zmniejszyć się zmienność długoterminowych stóp procentowych.
- Po trzecie, w gospodarce nieuniknione jest występowanie wstrząsów. W zależności od siły i kierunku oddziaływania wstrząsu oraz inercji oczekiwań inflacyjnych różna jest skala i długość odchylenia inflacji od przyjętego celu. W krajach o trwale niskiej inflacji bank centralny zazwyczaj nie reaguje na odchylenia inflacji od celu, jeśli uznaje je za przejściowe, i to nawet wówczas, gdy nie mieszczą się one w przedziale wahań wokół celu. W *Założeniach* Rada wskazywała, że oceniając potrzebę reakcji na wstrząsy bierze pod uwagę stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych, który oddziałuje na skalę oraz trwałość wpływu wstrząsów popytowych i podaźowych na inflację.
- Po czwarte, reakcja polityki pieniężnej na wstrząsy zależy od ich przyczyn i charakteru. W przypadku wstrząsów popytowych inflacja i produkcja zmieniają się w tym samym kierunku. Podwyżka stóp procentowych osłabia aktywność gospodarczą w krótkim okresie i, w dalszej kolejności, presję inflacyjną.

W przypadku wstrząsów podaźowych dynamika produkcji i inflacja zmieniają się w przeciwnych kierunkach. Dylematy polityki pieniężnej w przypadku tego typu wstrząsów przedstawiają się następująco:

- Próba neutralizowania wpływu wstrząsu podaźowego na inflację poprzez zacieśnienie polityki pieniężnej może pogłębiać spadek dynamiki produkcji, wynikający z niekorzystnego oddziaływania tego wstrząsu na konsumpcję i inwestycje.
- Próba zamortyzowania – poprzez ekspansywną politykę pieniężną – realnych skutków wstrząsu podaźowego, wywołującego wzrost inflacji i spadek dynamiki produkcji, powoduje z reguły utrwalenie się podwyższonej inflacji. W takiej sytuacji w następnych okresach konieczne jest prowadzenie znacznie bardziej restrykcyjnej polityki pieniężnej.

Powoduje ona silniejsze spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego niż zaostrzenie tej polityki, niedopuszczające do utrwalenia się podwyższonej inflacji.

W przypadku wstrząsów wynikających ze zmian percepcji ryzyka, kluczowe jest określenie, czy zmiany te odzwierciedlają czynniki fundamentalne gospodarki i w jakim stopniu można im przeciwdziałać za pomocą standardowych instrumentów banku centralnego. W sytuacji, gdy zmiany percepcji ryzyka mają charakter przejściowy, przedwczesna reakcja polityki pieniężnej, może prowadzić do nadmiernej zmienności stóp procentowych, a w efekcie również zmienności inflacji i tempa wzrostu. Dlatego też w warunkach znacznych i częstych zmian percepcji ryzyka istotne jest stopniowe dostosowywanie parametrów polityki pieniężnej.

Reakcja banku centralnego na wstrząs zależy także od oceny trwałości jego skutków, w tym od oceny ryzyka pojawienia się tzw. efektów drugiej rundy. Istotne znaczenie w ocenie ryzyka utrwalenia się podwyższonej inflacji ma zatem stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych oraz całokształt sytuacji makroekonomicznej, który może sprzyjać narastaniu lub ograniczaniu presji płacowej.

W kontekście reakcji banku centralnego na wstrząsy ważna jest możliwość elastycznego określania długości horyzontu powrotu inflacji do celu inflacyjnego w zależności od natury wstrząsu i jego trwałości.

- Po piąte, w polityce pieniężnej należy uwzględniać potrzebę zachowania stabilności finansowej, która jest niezbędna do zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie oraz umożliwia niezakłócone funkcjonowanie mechanizmu transmisji polityki pieniężnej. W tym kontekście przy ocenie bilansu czynników ryzyka dla przyszłej inflacji i wzrostu gospodarczego istotne jest uwzględnianie kształtowania się cen aktywów. Nadmierne redukcje stóp procentowych i długotrwałe utrzymywanie ich na obniżonym poziomie w warunkach niskiej inflacji i jednocześnie szybkiego wzrostu gospodarczego może prowadzić do szybkiego wzrostu cen aktywów, a przez to zwiększać ryzyko utworzenia się tzw. bąbli spekulacyjnych. Wraz z szybkim wzrostem cen aktywów rośnie prawdopodobieństwo ich odchylenia od poziomów uzasadnionych czynnikami fundamentalnymi, co powoduje wzrost ryzyka gwałtownego i znacznego ich spadku w przyszłości. Szybki wzrost cen aktywów, szczególnie jeśli towarzyszy mu szybki wzrost kredytu, rodzi zagrożenie dla stabilności systemu finansowego, a przez to dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności cen w dłuższym okresie. Polityka pieniężna wspierająca stabilność systemu finansowego jest więc długookresowo spójna z realizacją podstawowego celu działalności banku centralnego, tj. z zapewnieniem stabilności cen, choć niekiedy może stwarzać ryzyko przejściowego odchylenia się inflacji od celu. Zachowanie spójności pomiędzy dążeniem do utrzymania inflacji na poziomie celu i wspieraniem stabilności systemu finansowego może – w pewnych warunkach – wymagać wydłużenia horyzontu realizacji celu inflacyjnego.
- Po szóste, stabilność systemu finansowego, równowaga gospodarcza i długoterminowa stabilność inflacji zależą w dużej mierze od kształtowania się tempa wzrostu akcji kredytowej. Jeśli w dłuższym okresie tempo wzrostu akcji kredytowej jest wyraźnie wyższe od tempa wzrostu PKB, może prowadzić to do narastania nierównowagi w gospodarce, zwłaszcza gdy pojawia się

sprzężenie zwrotne pomiędzy wzrostem akcji kredytowej i cen nieruchomości. Polityka pieniężna wspomaga politykę makroostrożnościową w przeciwdziałaniu niestabilnym boomom na rynkach hipotecznych, ponieważ ich załamanie może prowadzić do silnego i długotrwałego ograniczenia wzrostu gospodarczego.

- Po siódme, dla stabilności finansowej oraz ograniczania ryzyka nierównowag gospodarczych istotne znaczenie ma więc polityka makroostrożnościowa, która poprzez selektywny wpływ na kształtowanie się wybranych agregatów kredytowych oraz cen aktywów może być bardziej odpowiednim narzędziem ograniczania nierównowag makroekonomicznych niż polityka pieniężna, ze względu na niższe koszty dla sfery realnej gospodarki.
- Po ósme, przy ocenie stopnia restrykcyjności polityki pieniężnej należy brać pod uwagę nie tylko wysokość realnych stóp procentowych (tj. uwzględniających oczekiwaną inflację), ale także poziom realnego kursu walutowego (tj. uwzględniającego poziom cen w kraju i za granicą). Tak rozumiana restrykcyjność polityki pieniężnej wpływa, wraz z realizowaną polityką fiskalną i polityką makroostrożnościową, na łączną restrykcyjność polityki makroekonomicznej. Zapewnienie stabilności cen przy ekspansywnej polityce fiskalnej może uzasadniać prowadzenie restrykcyjnej polityki pieniężnej, w tym utrzymywanie stóp procentowych na podwyższonym poziomie. Natomiast w przypadku zacieśnienia polityki fiskalnej, realizowana polityka pieniężna może być łagodniejsza, zwłaszcza gdy to zacieśnienie silnie ogranicza aktywność gospodarczą.
- Po dziewiąte, polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach niepewności, co wyklucza możliwość precyzyjnego sterowania przebiegiem procesów gospodarczych. Ta naturalna niepewność powoduje, że przy podejmowaniu decyzji w polityce pieniężnej konieczne jest uwzględnianie możliwie szerokiego zbioru informacji istotnych dla procesów inflacyjnych, a nie tylko wyników projekcji inflacji. Modele wykorzystywane przez banki centralne do prognozowania inflacji mogą nie odwzorowywać właściwie zachowania gospodarki, chociażby ze względu na zachodzące w niej zmiany strukturalne. Ponadto, nie jest możliwe posługiwanie się prostą regułą polityki, która *ex ante* mogłaby być znana uczestnikom rynku.
- Po dziesiąte, istotną przesłanką podejmowania decyzji w polityce pieniężnej jest bilans czynników wpływających na prawdopodobieństwo ukształtowania się przyszłej inflacji powyżej lub poniżej celu. Bilans ten jest tworzony na podstawie oceny przebiegu procesów gospodarczych, w tym na podstawie projekcji inflacji. Oceniając czynniki wpływające na kształtowanie się przyszłej inflacji, Rada bierze pod uwagę kształtowanie się inflacji w przeszłości, ponieważ ma ono wpływ na stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych na poziomie celu inflacyjnego. Rada uwzględnia w szczególności długość okresu, w którym inflacja utrzymywała się na poziomie zgodnym z celem, oraz okresu, w którym się od niego odchylała.

W *Założeniach* Rada podkreślała ponadto, że z powodu opóźnień w reakcji gospodarki na prowadzoną politykę pieniężną, bieżąca polityka pieniężna wpływa w niewielkim stopniu na poziom bieżącej inflacji. Bieżące decyzje władz monetarnych oddziałują na dynamikę ogólnego poziomu cen w przyszłości, podobnie jak bieżąca inflacja pozostaje pod wpływem zmian stóp procentowych dokonanych kilka kwartałów wcześniej. Długość opóźnień, jakie występują od podjęcia decyzji dotyczącej poziomu stóp do zaobserwowania najsilniejszego jej wpływu na wielkości realne

(produkcję, zatrudnienie), a następnie na inflację, nie jest jednak stała. Zależy ona w dużej mierze od zachodzących w gospodarce zmian strukturalnych i instytucjonalnych. Zmiany te powodują, że banki centralne mogą oceniać długość opóźnień tylko w przybliżeniu. Dodatkowym czynnikiem zakłócającym działanie mechanizmu transmisji monetarnej mogą być zaburzenia w krajowym i międzynarodowym systemie finansowym. Czynniki te sprawiają, że banki centralne dopuszczają możliwość przejściowego kształtowania się bieżącej inflacji poza przedziałem odchyień od celu inflacyjnego, dążąc do utrzymania stabilności cen w średnim okresie.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2014 r.

W 2014 r. Rada Polityki Pieniężnej — podobnie jak w poprzednich latach — dążyła do utrzymania stabilności cen, co stanowi główny cel polityki pieniężnej, a jednocześnie sprzyja utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Polityka pieniężna była równocześnie prowadzona w taki sposób, aby ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce oraz sprzyjać stabilności sektora finansowego.

W swoich decyzjach Rada uwzględniała przede wszystkim ocenę czynników determinujących procesy inflacyjne w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej, w tym naturę i trwałość wstrząsów powodujących odchylenie się inflacji od celu inflacyjnego, a także perspektywy powrotu inflacji do celu. Ocena ta zmieniała się w czasie i była uwarunkowana dostępnymi w momencie podejmowania decyzji informacjami dotyczącymi procesów gospodarczych, w tym zmieniającymi się prognozami makroekonomicznymi.

W I połowie 2014 r. napływające informacje wskazywały na utrzymywanie się umiarkowanego wzrostu w gospodarce światowej, przy zróżnicowanej sytuacji w poszczególnych krajach. W Stanach Zjednoczonych trwało ożywienie gospodarcze, natomiast w strefie euro napływające w II kw. dane wskazywały na wyhamowywanie ożywienia. Ograniczająco na koniunkturę w Europie wpływał wzrost niepewności związany z konfliktem rosyjsko-ukraińskim. Jednocześnie stopniowo obniżały się ceny niektórych surowców energetycznych (przede wszystkim węgla i gazu), a od II kw. także surowców rolnych, co — przy umiarkowanej dynamice zagregowanego popytu — przyczyniało się do niskiej inflacji w wielu krajach. W takiej sytuacji główne banki centralne utrzymywały stopy procentowe na historycznie niskim poziomie, choć w okresie tym zarysowała się dywergencja polityki monetarnej pomiędzy głównymi gospodarkami rozwiniętymi. Rezerwa Federalna (Fed) zmniejszała skalę luzowania ilościowego, co — wraz z okresowym nasilaniem się ryzyka geopolitycznego — wpływało na pogorszenie nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych i oddziaływało w kierunku osłabienia walut rynków wschodzących. Europejski Bank Centralny (EBC) obniżył natomiast pod koniec I połowy 2014 r. stopy procentowe oraz zasygnalizował zamiar wprowadzenia luzowania ilościowego w kolejnych kwartałach.

W Polsce, dane napływające w I połowie 2014 r., a także formułowane wówczas prognozy wskazywały na stopniowe przyspieszenie wzrostu gospodarczego, czemu towarzyszyła poprawa sytuacji na rynku pracy oraz rosnąca dynamika akcji kredytowej. Dynamika cen towarów i usług

konsumpcyjnych obniżyła się, jednak głównymi czynnikami powodującymi spadek inflacji były spadek cen energii związany z obniżeniem się cen surowców energetycznych, a także niska dynamika cen żywności związana z korzystnymi warunkami agrometeorologicznymi oraz embargiem na eksport wieprzowiny do Rosji, a więc czynniki pozostające poza wpływem krajowej polityki pieniężnej. Ponadto, prognozy wskazywały, że wraz z kontynuacją ożywienia gospodarczego będzie następował stopniowy powrót inflacji do celu inflacyjnego w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej. Wobec takich uwarunkowań Rada, uwzględniając wpływ istotnego obniżenia stóp procentowych w poprzednich latach, utrzymywała w I połowie 2014 r. stopy procentowe na niezmiennym poziomie.

W II połowie roku nasiliło się ryzyko spowolnienia wzrostu w strefie euro, a także wystąpiły silne zmiany na rynkach surowcowych. Jednocześnie nastąpiła eskalacja konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, czego skutkiem było poszerzenie ograniczeń w wymianie handlowej pomiędzy Rosją a jej partnerami handlowymi, w tym Polską. Równocześnie nasilił się spadek cen surowców, w tym rolnych i energetycznych. Szczególnie silnie obniżyły się ceny ropy naftowej, co – w warunkach umiarkowanego wzrostu zagregowanego popytu – przyczyniło się do spadku inflacji w wielu krajach, w tym pojawienia się deflacji w wielu krajach europejskich. Zwiększyła się także dywergencja polityki monetarnej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a strefą euro. Fed zakończył program zakupu aktywów oraz sygnalizował możliwość podwyżek stóp procentowych w kolejnym roku, natomiast EBC rozpoczął skup aktywów, a także prowadził warunkowe długoterminowe operacje refinansujące.

W Polsce, w II połowie roku nastąpiło pewne obniżenie dynamiki wzrostu gospodarczego, choć skala spowolnienia nie była duża. Do niewielkiego spadku dynamiki aktywności gospodarczej przyczyniły się czynniki zewnętrzne, tj. obniżenie wzrostu eksportu związane z pogarszającą się sytuacją gospodarczą w Rosji i na Ukrainie przy jednocześnie niskim wzroście gospodarczym w strefie euro. Jednocześnie nadal poprawiała się sytuacja na rynku pracy i utrzymywał stabilny wzrost akcji kredytowej, co podtrzymywało wzrost popytu krajowego. Mimo stabilnego wzrostu popytu krajowego, silny spadek cen surowców na świecie oraz zwiększenie ograniczeń w handlu z Rosją przyczyniły się do znacznego obniżenia cen żywności i pogłębienia spadku cen energii w Polsce, co doprowadziło do pojawienia się deflacji w II połowie roku. Towarzyszyło temu obniżenie prognoz dynamiki cen na kolejne kwartały, a także istotne obniżenie oczekiwań inflacyjnych. W efekcie wzrosło ryzyko utrzymania się inflacji poniżej celu inflacyjnego w średnim okresie. W takiej sytuacji Rada obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną o 0,5 pkt proc. do 2,0%, jednocześnie zawężając różnicę pomiędzy stopą depozytową a stopą lombardową (Tabela 2)⁵. Rada sygnalizowała także możliwość dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby – mimo dokonanego obniżenia stóp procentowych – perspektywy powrotu inflacji do celu pogorszyły się. Decydując o skali obniżenia stóp procentowych Rada brała pod uwagę z jednej strony ryzyko związane z utrzymywaniem się inflacji poniżej celu, a z drugiej ryzyko pojawienia się nierównowag makroekonomicznych związanych z niskim poziomem stóp procentowych.

⁵ W październiku Rada zmieniła także oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej. Od 9 października 2014 r. oprocentowanie to jest liczone jako 0,9 stopy referencyjnej NBP (zamiast 0,9 stopy redyskonta weksli).

Tabela 2. Podstawowe stopy procentowe NBP na koniec 2013 r. i na koniec kolejnych miesięcy w 2014 r.

	Stopa referencyjna	Stopa lombardowa	Stopa depozytowa	Stopa redyskonta weksli
Grudzień 2013 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Styczeń 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Luty 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Marzec 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Kwiecień 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Maj 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Czerwiec 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Lipiec 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Sierpień 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Wrzesień 2014 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Październik 2014 r.	2,00%	3,00%	1,00%	2,25%
Listopad 2014 r.	2,00%	3,00%	1,00%	2,25%
Grudzień 2014 r.	2,00%	3,00%	1,00%	2,25%

Źródło: NBP.

Poniżej przedstawiono decyzje Rady w 2014 r. wraz z ich uwarunkowaniami w poszczególnych kwartałach 2014 r.

Dane napływające w I kw. 2014 r. wskazywały na utrzymanie się umiarkowanego wzrostu gospodarczego na świecie. W Stanach Zjednoczonych dane wskazywały na trwające ożywienie gospodarcze, mimo przejściowego obniżenia dynamiki PKB związanego z surową zimą. Z kolei w strefie euro, w tym w Niemczech będących głównym partnerem handlowym Polski, pojawiały się sygnały ożywienia gospodarczego, choć wzrost gospodarczy pozostawał niski. Również w największych krajach rozwijających się dynamika aktywności gospodarczej była, jak na te kraje, niska. Umiarkowany wzrost gospodarczy na świecie ograniczał presję popytową w wielu krajach. Jednocześnie ceny części surowców energetycznych (gazu i węgla) na rynkach światowych obniżały się, czemu towarzyszyła stabilizacja cen surowców rolnych, choć na niższym poziomie niż w poprzednich kwartałach. W konsekwencji, w I kw. 2014 r. inflacja w wielu krajach, w tym zwłaszcza rozwiniętych, ustabilizowała się na niskim poziomie.

Banki centralne głównych gospodarek rozwiniętych w I kw. kontynuowały silnie ekspansywną politykę pieniężną, utrzymując stopy procentowe na niskim poziomie. Jednocześnie w strefie euro następowało pasywne zacieśnienie warunków monetarnych wynikające ze spłacania przez banki komercyjne kredytów zaciągniętych w Eurosystemie w ramach trzyletnich operacji refinansujących przeprowadzonych w latach 2011-2012. Fed kontynuował natomiast zakupy aktywów, choć stopniowo ograniczał ich skalę. Zmniejszanie skali zakupów aktywów przez Fed oraz związane z tym pojawienie się oczekiwań na podwyższenie stóp procentowych w Stanach Zjednoczonych w dalszej perspektywie przyczyniły się do pogorszenia nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych, w szczególności wobec rynków wschodzących. Dodatkowo do wzrostu awersji do ryzyka na rynkach

finansowych przyczynił się wzrost napięć geopolitycznych związany z kryzysem politycznym na Ukrainie, a następnie aneksją Krymu przez Rosję. W związku z tymi napięciami Rosja wprowadziła ograniczenia handlowe w imporcie niektórych towarów z Unii Europejskiej, w tym z Polski.

Dane dostępne w I kw. potwierdzały, że w Polsce trwało ożywienie gospodarcze. W IV kw. 2013 r. wzrost PKB przyspieszył, a napływające dane – w tym marcowa projekcja – wskazywały na dalsze przyspieszenie dynamiki PKB w kolejnych kwartałach. Ożywienie wzrostu gospodarczego było związane głównie z przyspieszaniem wzrostu popytu krajowego. Towarzyszyła temu poprawa wskaźników koniunktury, widoczna szczególnie w przemyśle. Następowala także poprawa na rynku pracy, w tym rosło zatrudnienie i obniżało się bezrobocie. Stopa bezrobocia była jednak nadal podwyższona, przez co presja płacowa pozostawała ograniczona. Ożywienie gospodarcze przyczyniło się do stopniowego wzrostu dynamiki kredytów dla sektora prywatnego w I kw. Obok poprawy koniunktury, ożywieniu akcji kredytowej sprzyjały także niższy niż w poprzednich latach poziom nominalnych stóp procentowych oraz złagodzenie warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych przez banki.

Inflacja cen towarów i usług konsumpcyjnych w I kw. nieznacznie wzrosła, kształtując się jednak nadal poniżej celu inflacyjnego oraz przewidywań z projekcji z listopada 2013 r. Do utrzymywania się niskiej inflacji na początku roku przyczyniał się przede wszystkim spadek cen energii i niska dynamika cen żywności, co było związane z wcześniejszym obniżeniem się cen niektórych surowców energetycznych na rynkach światowych, korzystnymi warunkami pogodowymi, a także wprowadzeniem embarga przez Rosję na polskie mięso. Wzrost cen był również hamowany przez ograniczoną presję popytową. Projekcja marcowa NBP wskazywała, że w następnych kwartałach inflacja będzie istotnie niższa niż wcześniej prognozowano, jednak w kolejnych latach miała stopniowo wracać do celu inflacyjnego NBP.

Wobec tych uwarunkowań, w tym zwłaszcza przyspieszającego wzrostu gospodarczego w Polsce i poprawy sytuacji na rynku pracy, które ograniczało ryzyko utrwalenia się inflacji poniżej celu w średnim okresie, w I kw. 2014 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmiennym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 2,5%. Jednocześnie Rada sygnalizowała prawdopodobną stabilizację stóp procentowych w kolejnych kwartałach⁶.

W II kw. 2014 r. na świecie utrzymał się umiarkowany wzrost gospodarczy, przy czym w poszczególnych krajach koniunktura była zróżnicowana. W Stanach Zjednoczonych PKB – po przejściowym obniżeniu na początku roku – silnie wzrósł. Dane napływające ze strefy euro, w tym z Niemiec wskazywały natomiast na możliwość wyhamowania ożywienia w tych gospodarkach. Jednocześnie dynamika aktywności gospodarczej w największych gospodarkach wschodzących pozostała niska jak na te kraje, obniżając się znacząco w Rosji i na Ukrainie.

⁶ Na posiedzeniach w styczniu i lutym 2014 r. Rada oceniała, że stopy procentowe powinny być utrzymane na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca pierwszego półrocza 2014 r. W marcu – po zapoznaniu się z projekcją inflacji i PKB – Rada wydłużyła sygnalizowany okres prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca III kw. 2014 r.

Spowolnienie wzrostu w strefie euro i niska dynamika aktywności gospodarczej w największych krajach rozwijających się przyczyniły się do spowolnienia wzrostu eksportu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Umiarkowany wzrost gospodarczy na świecie wciąż ograniczał presję popytową w wielu krajach. Jednocześnie ceny surowców rolnych i energetycznych na rynkach światowych nieco się obniżyły. W takich warunkach inflacja w wielu krajach pozostawała niska.

W II kw. 2014 r. banki centralne głównych gospodarek rozwiniętych nadal prowadziły silnie ekspansywną politykę pieniężną, choć zarysowała się dywergencja tej polityki pomiędzy Fed a EBC. Fed utrzymywał stopy procentowe na poziomie zbliżonym do zera. Kontynuował jednak stopniowe wygaszanie programu zakupu aktywów. Z kolei EBC obniżył stopy procentowe, w tym stopę depozytową poniżej zera, oraz ogłosił zamiar podjęcia dodatkowych działań mających na celu zwiększenie płynności sektora bankowego. Łagodzenie polityki pieniężnej przez EBC sprzyjało poprawie nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych, w tym nastrojów wobec rynków wschodzących. W przeciwnym kierunku oddziaływało natomiast ograniczanie zakupów przez Fed oraz wzrost zagrożeń geopolitycznych, związanych zarówno z ponownym zaostrzeniem sytuacji na Bliskim Wschodzie, jak i konfliktem rosyjsko-ukraińskim.

W związku z pogorszeniem sytuacji w otoczeniu polskiej gospodarki, w II kw. pojawiały się sygnały wskazujące na ryzyko pewnego osłabienia koniunktury w Polsce. W szczególności nastąpiło spowolnienie produkcji przemysłowej oraz obniżenie dynamiki eksportu, co było głównie związane z osłabieniem koniunktury w strefie euro oraz pogorszeniem sytuacji w Rosji i na Ukrainie. Jednocześnie jednak nastroje gospodarstw domowych wciąż się poprawiały, czemu towarzyszyło przyspieszenie wzrostu sprzedaży detalicznej w ujęciu realnym, wspierane przez utrzymującą się poprawę na rynku pracy. W II kw. wciąż obniżało się bezrobocie i rosło zatrudnienie, czemu jednak nadal nie towarzyszył wzrost presji płacowej. Ponadto, napływające informacje wskazywały na utrzymywanie się relatywnie wysokiej dynamiki inwestycji i dalsze przyspieszenie akcji kredytowej dla sektora prywatnego.

W II kw. nasiliły się skutki cenowe rosyjskiego embarga na polskie mięso, czemu towarzyszyło ponowne obniżanie się cen surowców rolnych na rynkach światowych oraz korzystne dla podaży produktów rolnych warunki agrometeorologiczne w kraju. W związku z tym roczna dynamika cen żywności stała się ujemna, co znalazło odzwierciedlenie w spadku rocznej dynamiki CPI w pobliże zera, czemu sprzyjała ograniczona presja popytowa, mimo przyspieszającej dynamiki popytu krajowego.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, w tym obserwowane przyspieszenie popytu krajowego oraz wzrost dynamiki akcji kredytowej, a jednocześnie zewnętrzny charakter wstrząsów wpływających na osłabienie dynamiki cen oraz utrzymującą się niepewność dotyczącą skutków konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, Rada utrzymała stopy na niezmienionym poziomie w II kw. 2014 r. Jednocześnie z uwagi na sygnały wskazujące na możliwość osłabieniażywienia gospodarczego oraz pogłębienia spadku inflacji, Rada zmodyfikowała swoją ocenę dotyczącą prawdopodobnego okresu stabilizacji stóp procentowych. W czerwcu Rada oceniła, że stopy procentowe powinny pozostać

niezmienione do końca III kw. podkreślając, że pełniejsza ocena perspektyw polityki pieniężnej będzie możliwa po zapoznaniu się z informacjami napływającymi w kolejnych miesiącach, w tym z lipcową projekcją NBP. W ten sposób Rada nie wydłużyła sygnalizowanego okresu prawdopodobnej stabilizacji stóp procentowych.

W III kw. 2014 r. wzrost gospodarczy na świecie pozostał umiarkowany, a jego tempo było nadal zróżnicowane pomiędzy poszczególnymi gospodarkami. W Stanach Zjednoczonych utrzymało się ożywienie gospodarcze, natomiast w strefie euro, w tym w Niemczech, wzrost gospodarczy pozostał niski. W części największych gospodarek wschodzących, w tym w Chinach i Rosji, dynamika aktywności gospodarczej się obniżała. Umiarkowany wzrost gospodarczy na świecie nadal ograniczał presję popytową w wielu krajach. Jednocześnie na rynkach światowych nasilił się spadek cen surowców rolnych i energetycznych, w tym cen ropy naftowej. W konsekwencji, dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych w wielu krajach zaczęła się wyraźnie obniżać, osiągając w części krajów europejskich ujemny poziom.

W III kw. 2014 r. banki centralne głównych gospodarek rozwiniętych nadal prowadziły silnie ekspansywną politykę pieniężną, choć utrzymała się dywergencja tej polityki pomiędzy Fed a EBC. Fed utrzymał stopy procentowe na zbliżonym do zera poziomie i kontynuował zmniejszanie skali zakupu aktywów. Z kolei EBC ponownie obniżył stopy procentowe i przeprowadził pierwszą warunkową długoterminową operację refinansującą oraz ogłosił zamiar wznowienia zakupów aktywów finansowych sektora prywatnego. Złagodzenie polityki pieniężnej w strefie euro oddziaływało w kierunku dalszej poprawy nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych w odniesieniu do rynków wschodzących. W przeciwnym kierunku oddziaływało natomiast ograniczanie zakupów przez Fed oraz dalszy wzrost zagrożeń geopolitycznych, związanych zarówno z ponownym zaostrzeniem sytuacji na Bliskim Wschodzie, jak i konfliktu rosyjsko-ukraińskiego. W reakcji na nasilenie się tego konfliktu Stany Zjednoczone i Unia Europejska nałożyły sankcje gospodarcze na Rosję. W odpowiedzi Rosja wprowadziła dodatkowe ograniczenia handlowe w imporcie produktów żywnościowych z Unii Europejskiej, w tym z Polski. Ograniczenia w handlu pomiędzy Unią Europejską a Rosją, jak i ryzyko ich dalszego rozszerzenia, przyczyniły się do zwiększenia niepewności co do perspektyw popytu zagranicznego.

Informacje dotyczące aktywności gospodarczej napływające na początku III kw. wskazywały, że pomimo niekorzystnych uwarunkowań w otoczeniu polskiej gospodarki wzrost PKB w III kw. może utrzymać się na zbliżonym poziomie w stosunku do poprzedniego kwartału. Jednocześnie lipcowa projekcja inflacji i PKB wskazywała, że w dłuższym horyzoncie wzrost może być niższy niż oczekiwano w projekcji marcowej, choć do połowy 2016 r. nadal na poziomie przekraczającym potencjalne tempo wzrostu. Podobnie jak w II kw., sygnały osłabienia koniunktury w III kw. dotyczyły eksportu, którego dynamika nadal się obniżała. Dane dostępne w III kw. wskazywały również na pewne spowolnienie sprzedaży detalicznej przy niewielkim pogorszeniu nastrojów konsumentów oraz niską dynamikę produkcji przemysłowej w warunkach pogarszających się nastrojów w przemyśle. Jednak nadal poprawiała się sytuacja na rynku pracy, w tym rosło

zatrudnienie i obniżało się bezrobocie, choć nie prowadziło to do przyspieszenia dynamiki nominalnych wynagrodzeń. Towarzyszył temu stabilny wzrost kredytów dla sektora prywatnego.

W III kw. 2014 r. dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych obniżyła się poniżej zera, do czego przyczyniło się głównie silne pogłębienie spadku cen żywności w związku z rozszerzeniem embarga na polskie produkty żywnościowe oraz pogłębieniem spadku cen towarów rolnych na rynkach światowych. Do obniżenia poziomu cen przyczyniała się również ujemna dynamika cen energii związana z nasilającym się spadkiem cen surowców energetycznych na światowych rynkach, w tym cen ropy naftowej. Przyspieszenie spadku cen surowców spowodowało również pogłębienie ujemnej dynamiki cen produkcji sprzedanej przemysłu. Obniżyła się także inflacja bazowa po wyłączeniu energii i żywności, do czego częściowo przyczynił się ujemny efekt bazy związany z silnym wzrostem opłat za wywóz nieczystości w III kw. poprzedniego roku. Towarzyszyło temu obniżenie oczekiwań inflacyjnych. Ponadto, lipcowa projekcja inflacji i PKB wskazywała, że choć okres ujemnej dynamiki cen powinien być przejściowy i w kolejnych kwartałach dynamika cen będzie systematycznie rosła, to powrót inflacji w okolice celu nastąpi później niż wynikało z projekcji marcowej.

Wobec jedynie niewielkiej skali obniżenia oczekiwanego tempa wzrostu PKB w kolejnych latach i przejściowego charakteru deflacji, jak również w świetle oczekiwań z lipcowej projekcji inflacji i PKB wskazującej, że inflacja pod koniec 2016 r. powróci w okolice celu NBP, Rada postanowiła utrzymać stopy procentowe na niezmiennym poziomie. Rada nie sygnalizowała już jednak okresu prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie. W ten sposób Rada zasugerowała możliwość obniżenia stóp procentowych w kolejnym kwartale.

W IV kw. 2014 r. wzrost gospodarczy na świecie pozostał umiarkowany, a jego tempo było nadal zróżnicowane pomiędzy poszczególnymi gospodarkami. Wzrost w Stanach Zjednoczonych – pomimo pewnego spowolnienia – pozostał znacznie szybszy niż w strefie euro. Jednocześnie w strefie euro pojawiały się sygnały stopniowej poprawy koniunktury, choć wzrost gospodarczy pozostał tam niski. W Niemczech, będących głównym partnerem handlowym Polski, wzrost gospodarczy przyspieszył. Z kolei w największych gospodarkach wschodzących dynamika aktywności gospodarczej pozostawała niska jak na te kraje. Napływające dane wskazywały także na pogłębienie recesji na Ukrainie oraz prawdopodobny spadek dynamiki PKB w Rosji. Obniżenie dynamiki wzrostu w gospodarkach wschodzących, przy jednoczesnym zwiększeniu podaży ropy na rynkach światowych przyczyniło się do nasilenia spadku cen tego surowca. W tym czasie ceny surowców rolnych utrzymały się na relatywnie niskim poziomie. Spadek cen surowców w IV kw. i poprzednich kwartałach przy wciąż ograniczonej presji popytowej przyczynił się do dalszego obniżania dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych w wielu gospodarkach. W wielu krajach europejskich, w tym w strefie euro, wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych był pod koniec 2014 r. ujemny.

Banki centralne głównych gospodarek rozwiniętych utrzymywały stopy procentowe w pobliżu zera. Jednocześnie EBC rozpoczął zakupy aktywów finansowych sektora prywatnego, a Fed zakończył luzowanie ilościowe i sygnalizował możliwość podnoszenia stóp procentowych w kolejnym roku.

Zakończenie łagodzenia ilościowego oraz wzrost oczekiwań na podwyższanie stóp procentowych w Stanach Zjednoczonych przyczyniły się do silnej aprecjacji dolara i deprecjacji wielu walut krajów rozwijających się. Szczególnie silna deprecjacja dotyczyła rosyjskiego rubla, do czego dodatkowo przyczyniła się eskalacja konfliktu rosyjsko-ukraińskiego oraz silny spadek cen ropy naftowej. Silna deprecjacja rubla oraz osłabienie walut krajów rozwijających się doprowadziła do pewnej deprecjacji złotego pod koniec 2014 r. oraz zwiększyła niepewność dotyczącą kształtowania się kursów walut krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

W Polsce, napływające dane sygnalizowały spowolnienie wzrostu PKB w III kw., a prognozy na IV kw. wskazywały na dalsze osłabienie dynamiki PKB. Jednocześnie jednak tempo wzrostu gospodarczego pozostawało wyraźnie wyższe niż w większości krajów europejskich. Na niewielkie osłabienie dynamiki aktywności wskazywało obniżenie dynamiki produkcji budowlano-montażowej oraz nieznaczne osłabienie wzrostu sprzedaży detalicznej. W kierunku ożywienia aktywności gospodarczej oddziaływało natomiast przyspieszenie wzrostu produkcji i eksportu, do czego przyczyniała się stopniowa poprawa koniunktury w strefie euro, w tym istotny wzrost PKB w Niemczech. Jednocześnie w Polsce nadal poprawiała się sytuacja na rynku pracy i utrzymywała umiarkowana dynamika płac nominalnych, co przy ujemnej dynamice cen, zwiększało realną dynamikę dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych. Towarzyszyła temu stabilna – mimo niewielkiego osłabienia – dynamika akcji kredytowej, przekraczająca dynamikę nominalnego PKB.

W IV kw. dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych nadal się obniżała, do czego przyczynił się silny spadek cen ropy naftowej na rynkach światowych, pogłębienie spadku cen żywności związane z nasileniem skutków cenowych rosyjskiego embarga na polskie artykuły żywnościowe oraz efektami korzystnych warunków agrometeorologicznych w 2014 r. Obniżyła się również większość miar inflacji bazowej, choć inflacja po wyłączeniu cen żywności i energii wzrosła wobec poprzedniego kwartału. Utrzymywanie się ujemnej dynamiki cen wraz ze spadkiem cen ropy skutkowało dalszym obniżeniem oczekiwań inflacyjnych.

Silne obniżenie cen ropy oraz spadek cen żywności, przy jednoczesnym nieznacznym osłabieniu wzrostu gospodarczego, doprowadziło do znaczącej rewizji prognoz dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych na kolejne kwartały. W efekcie listopadowa projekcja inflacji wskazywała, że okres ujemnej dynamiki cen będzie dłuższy niż wcześniej oceniano, a inflacja w średnim okresie utrzyma się poniżej celu inflacyjnego NBP. Zgodnie z listopadową projekcją PKB wzrost gospodarczy – pomimo pewnego obniżenia w krótkim horyzoncie – w kolejnych latach miał pozostać stabilny, utrzymując się w pobliżu 3%.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, zwłaszcza istotne obniżenie prognoz dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych na kolejne lata zwiększające ryzyko utrzymania się inflacji poniżej celu w średnim okresie, w październiku Rada obniżyła stopy procentowe NBP, w tym stopę referencyjną o 0,5 pkt proc. do 2,0%, jednocześnie zawężając różnicę pomiędzy stopą depozytową

a stopą lombardową⁷. Obniżenie stóp procentowych oddziaływało w kierunku podwyższenia dynamiki popytu w kolejnych kwartałach i powrotu inflacji w pobliże celu w średnim okresie. W listopadzie i grudniu Rada utrzymała stopy procentowe na niezmiennym poziomie uznając, że ich istotne obniżenie w październiku przy prognozowanym utrzymaniu relatywnie stabilnego wzrostu gospodarczego w kolejnych latach powinno być wystarczające do ograniczenia ryzyka utrzymywania się inflacji poniżej celu w średnim okresie. W listopadzie i grudniu Rada zasygnalizowała, że nie wyklucza jednak możliwości obniżenia stóp procentowych w kolejnych miesiącach w sytuacji dalszego wyraźnego obniżenia prognoz dynamiki cen, a przez to pogorszenia perspektywy powrotu inflacji do celu w średnim okresie. Decydując o skali obniżenia stóp procentowych w IV kw. Rada brała pod uwagę z jednej strony ryzyko związane z utrzymywaniem się inflacji poniżej celu, a z drugiej ryzyko pojawienia się nierównowag makroekonomicznych związanych z niskim poziomem stóp procentowych.

* * *

Ważnym elementem realizacji polityki pieniężnej opartej na strategii celu inflacyjnego była w 2014 r. – podobnie jak w poprzednich latach – komunikacja z otoczeniem, polegająca na przedstawianiu przez Radę informacji o podejmowanych i możliwych przyszłych decyzjach wraz z oceną przebiegu procesów gospodarczych wpływającą na te decyzje. Do najważniejszych instrumentów w sferze komunikacji w 2014 r. nadal należały publikowane cyklicznie: *Informacje po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej* (i towarzyszące im konferencje prasowe po posiedzeniu Rady), *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*⁸, *Raporty o inflacji*, a także publikowane raz w roku: *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2013* i *Założenia polityki pieniężnej na rok 2015*.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2014 r.

Podstawowym instrumentem polityki pieniężnej były stopy procentowe NBP. Stopa referencyjna określała rentowność operacji otwartego rynku. Z kolei stopy depozytowa oraz lombardowa wyznaczały poziomy oprocentowania odpowiednich operacji depozytowo-kredytowych.

Zestaw instrumentów stosowany przez NBP w 2014 r. był dostosowany do realizowanej strategii polityki pieniężnej, a także do utrzymującej się w krajowym sektorze bankowym trwałej nadwyżki płynności.

Sytuacja na krajowych oraz zagranicznych rynkach finansowych nie wymagała korzystania przez NBP w 2014 r. z dodatkowych, w odniesieniu do stosowanych w poprzednim roku, instrumentów polityki pieniężnej.

⁷ W październiku Rada zmieniła także oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej. Od 9 października 2014 r. oprocentowanie to jest liczone jako 0,9 stopy referencyjnej NBP (zamiast 0,9 stopy redyskonta weksli).

⁸ W *Opisach dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* znajduje się szersze omówienie zagadnień i argumentów, które wpływały na decyzje podejmowane przez Radę w 2014 r.

Płynność sektora bankowego w 2014 r.

W 2014 r. NBP realizował politykę pieniężną w warunkach utrzymującej się nadpłynności⁹ sektora bankowego. Jej średni poziom w roku wyniósł 108 816 mln zł¹⁰. W porównaniu do 2013 r. oznacza to spadek o 17 725 mln zł, tj. o 14,0%.

W trakcie 2014 r. nadpłynność sektora bankowego ulegała stopniowemu spadkowi i w poszczególnych miesiącach kształtowała się w granicach od 99 218 mln zł (w grudniu) do 123 226 mln zł (w styczniu). Oznacza to niższy średni poziom nadpłynności o 24.267 mln zł (tj. o 19,7%), porównując wartości z grudnia 2014 r. do grudnia 2013 r.

W 2014 r. największy wpływ na płynność sektora bankowego (w ujęciu grudzień 2014 r. do grudnia 2013 r.) miał wzrost poziomu pieniądza gotówkowego oraz sprzedaż walut obcych netto przez NBP. Przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu spowodował spadek nadpłynności w ciągu roku o 14 190 mln zł, natomiast transakcje walutowe o 11 820 mln zł. Sprzedaż walut obcych netto wynikała przede wszystkim z nadwyżki sprzedaży walut przez NBP w związku z przewalutowaniem składki członkowskiej wpłacanej na rachunek Komisji Europejskiej nad skupem walut rachunku Ministra Finansów. Dodatkowo, wzrost rezerwy obowiązkowej w ciągu roku ograniczył płynność o 2 886 mln zł.

Wśród czynników zwiększających płynność sektora bankowego (również w ujęciu grudzień 2014 r. do grudnia 2013 r.) największe znaczenie miała wypłata dyskonta od bonów pieniężnych NBP (2 654 mln zł) oraz wypłata odsetek od rezerwy obowiązkowej (774 mln zł). Pozostałe czynniki autonomiczne miały mniejsze znaczenie dla kształtowania się poziomu płynności w minionym roku.

Stopy procentowe NBP

Najważniejsze znaczenie w realizacji polityki pieniężnej w 2014 r. miała stopa referencyjna NBP. Zmiany jej wysokości wyznaczały kierunek prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej. Stopa ta, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych instrumentów rynku pieniężnego, w tym m.in. niezabezpieczonych depozytów międzybankowych.

Stopa depozytowa oraz stopa lombardowa NBP wyznaczały pasmo wahań stóp procentowych overnight na rynku międzybankowym.

⁹ Nadpłynność sektora bankowego jest to nadwyżka środków pozostająca w sektorze bankowym ponad wymagany poziom rezerwy obowiązkowej, obliczana w odpowiednich okresach utrzymywania rezerwy. Miarą nadpłynności jest saldo przeprowadzanych przez bank centralny operacji otwartego rynku oraz depozytowo-kredytowych.

¹⁰ W okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Operacje otwartego rynku

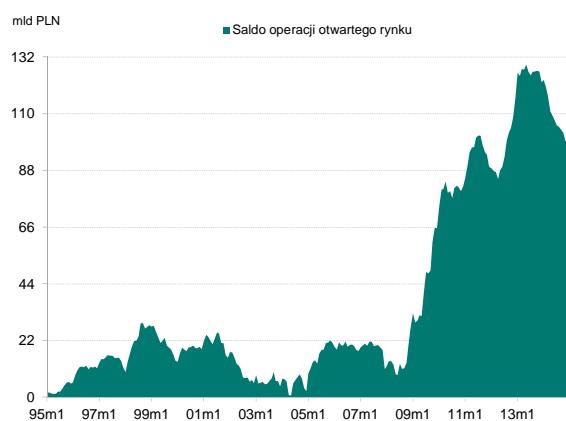
W 2014 r. celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA¹¹ w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Zasadnicze znaczenie w realizacji wskazanego zadania miały operacje otwartego rynku, przeprowadzane z inicjatywy banku centralnego.

Podstawowe operacje otwartego rynku były głównym narzędziem wykorzystywanym do zarządzania płynnością sektora bankowego. Z uwagi na trwałą nadwyżkę płynności, utrzymującą się w krajowym sektorze bankowym, operacje te miały charakter absorbujący płynność.

Operacje podstawowe przeprowadzane były regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności. Na wszystkich przetargach obowiązywała stała rentowność równa wysokości stopy referencyjnej NBP. Określając poziomy poszczególnych operacji, NBP dążył do utrzymywania zbilansowanych warunków płynnościowych w sektorze bankowym na przestrzeni okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

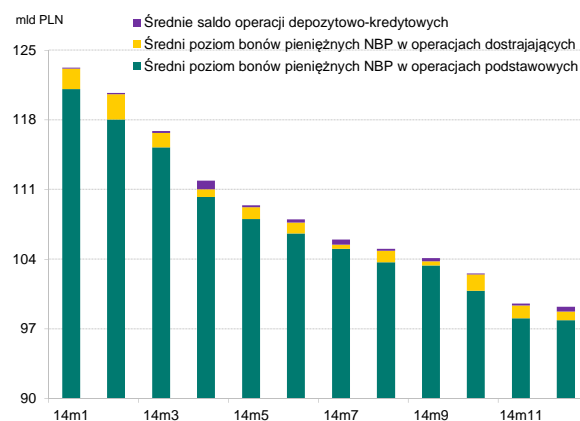
W 2014 r. NBP przeprowadził 53 operacje podstawowe. Średni poziom bonów pieniężnych emitowanych w ramach operacji tego typu wyniósł 107.280 mln zł i był niższy o 16.952 mln zł w porównaniu z 2013 r.

Wykres 1. Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku w latach 1995 – 2014

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Instrumenty absorbujące nadpłynność w poszczególnych miesiącach w 2014 r.

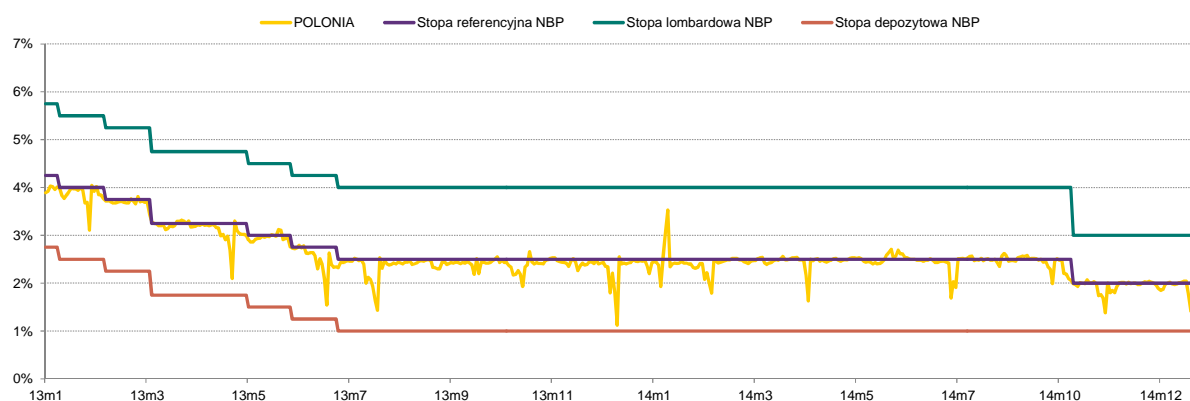
Źródło: dane NBP.

W 2014 r., poza operacjami podstawowymi, NBP przeprowadzał również dostrajające operacje otwartego rynku. Operacje te stosowane były regularnie w ostatnim dniu roboczym okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, a także nieregularnie w przypadku wystąpienia znacznego niezbilansowania warunków płynnościowych w sektorze bankowym.

¹¹ POLONIA (ang. Polish Overnight Index Average) – średnia stawka overnight ważona wielkością transakcji na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych. NBP publikuje wysokość tej stawki na stronie serwisu informacyjnego Reuters (NBPS) każdego dnia o godzinie 17.00.

W 2014 r. operacje dostrajające przeprowadzane były wyłącznie w formie emisji bonów pieniężnych NBP, o terminach zapadalności krótszych w porównaniu do bonów emitowanych w ramach operacji podstawowych. Przeprowadzono łącznie 19 operacji tego typu (o 6 mniej niż w roku poprzednim). Średni poziom emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji dostrajających wyniósł 1.238 mln zł i był niższy od wartości uzyskanej w 2013 r. o 608 mln zł.

Wykres 3. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2013-2014

Źródło: dane NBP.

W 2014 r. nastąpiło dalsze zbliżenie stawki POLONIA do stopy referencyjnej NBP, w porównaniu do lat poprzednich. Średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło 11 pb, wobec 18 pb w 2013 r.¹²

Stopniowe zmniejszanie odchylenia stawki POLONIA do stopy referencyjnej NBP obserwowane jest od 2009 r., kiedy ukształtowało się na poziomie 89 pb. Skala odchyień indeksu POLONIA od stopy referencyjnej NBP odnotowana w 2014 r. była jednocześnie niższa od poziomów reprezentujących okres przed eskalacją kryzysu finansowego, tj. przed październikiem 2008 r. Średnie absolutne odchylenie POLONII od stopy referencyjnej NBP wyniosło wówczas odpowiednio 16 pb w 2006 r., 23 pb w 2007 r. oraz 19 pb w okresie styczeń-wrzesień 2008 r.

Stosowanie przez NBP trwałych zasad zarządzania płynnością sektora bankowego, przy wykorzystaniu operacji otwartego rynku, ograniczało skłonność banków do lokowania nadwyżek płynnościowych w instrumenty o oprocentowaniu istotnie odbiegającym od rentowności operacji otwartego rynku (wyznaczonej obowiązującą wysokością stopy referencyjnej NBP). W szczególności zmniejszeniu uległ wpływ poziomu oprocentowania depozytu na koniec dnia (stopy depozytowej NBP) na oprocentowanie depozytów zawieranych na rynku międzybankowym, co sprzyjało ograniczeniu odchylenia stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP.

Wykorzystywany przez NBP sposób zarządzania płynnością sektora bankowego pozwolił także na stopniowe ograniczanie częstotliwości przeprowadzania nieregularnych operacji dostrajających

¹² Średnie odchylenie stawki POLONIA zostało przeliczone wg jednolitej bazy 365 dni w roku.

(przeprowadzanych w trakcie okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej). W 2014 r. zastosowano 7 operacji tego typu, w porównaniu do 13 w 2013 r., 11 w 2012 r. oraz 20 w 2011 r.

Rezerwa obowiązkowa

System rezerwy obowiązkowej przyczyniał się do stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Wynikało to z jego uśrednionego charakteru, który stwarzał podmiotom swobodę decydowania o wysokości środków gromadzonych na rachunkach w banku centralnym w trakcie okresu rezerwowego, pod warunkiem utrzymywania średniego stanu środków na rachunkach w NBP w okresie rezerwowym na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej.

Ponadto, obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej ograniczał wielkość nadwyżek środków pozostających do dyspozycji banków. Oznacza to, iż system rezerwy obowiązkowej – w warunkach nadpłynności sektora bankowego – pozwalał zmniejszyć skalę operacji otwartego rynku przeprowadzanych w celu absorpcji płynności.

W 2014 r. obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej obejmujący dotychczas banki, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych działające w Polsce został rozszerzony na spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz na Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową. W dniu 31 marca 2014 r. rezerwę obowiązkową na rachunek w NBP odprowadziło po raz pierwszy 55 spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

Podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej stanowiły zwrotne środki pieniężne gromadzone na rachunkach oraz środki uzyskane ze sprzedaży papierów wartościowych z wyjątkiem środków przyjętych od innego banku krajowego, spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej oraz od Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej. Ponadto banki, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych działające w Polsce wyłączały z podstawy naliczania rezerwy środki pozyskane z zagranicy na co najmniej dwa lata, środki gromadzone na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych w kasach mieszkaniowych, środki na indywidualnych kontach emerytalnych, środki pozyskane na podstawie umów o prowadzenie indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego oraz środki zwrotne otrzymane z BFG.

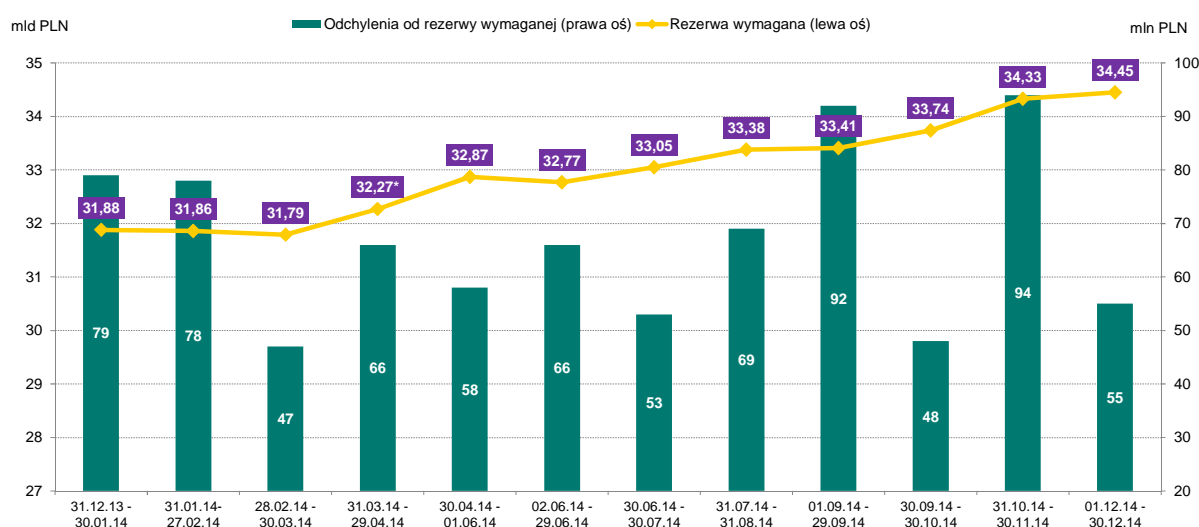
Rezerwa obowiązkowa była naliczana i utrzymywana w złotych. Wartość naliczonej rezerwy podmioty pomniejszały o równowartość 500 tys. euro. Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej w 2014 r. wynosiła 3,5% od wszystkich zobowiązań, z wyjątkiem środków uzyskanych z tytułu transakcji repo i sell-buy-back, od których obowiązywała stopa rezerwy obowiązkowej w wysokości 0,0%. Rezerwa obowiązkowa na dzień 31 grudnia 2014 r. ukształtowała się na poziomie 34.696 mln zł, w tym rezerwa obowiązkowa banków komercyjnych wynosiła 32.201 mln zł, rezerwa obowiązkowa w bankach spółdzielczych – 2.040 mln zł, natomiast rezerwa obowiązkowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Kasy Krajowej – 454 mln zł. Rezerwa obowiązkowa ogółem była wyższa w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. o 2.820 mln zł, co oznacza wzrost o 8,8%. Głównymi czynnikami oddziałującymi w kierunku zwiększenia poziomu rezerwy obowiązkowej w 2014 r. był przyrost depozytów w sektorze bankowym, od których naliczana jest rezerwa

obowiązkowa oraz wspomniane rozszerzenie zakresu podmiotowego systemu rezerwy obowiązkowej o spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i Krajową Spółdzielczą-Kasę Oszczędnościowo-Kredytową.

Do dnia 8 października 2014 r. oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej utrzymywanej na rachunkach w NBP wynosiło 0,9 stopy redyskontowej weksli. Od dnia 9 października 2014 r. oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej wynosi 0,9 stopy referencyjnej NBP. Powyższa zmiana miała na celu utrzymanie oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej nieznacznie poniżej rentowności podstawowych operacji otwartego rynku, niezależnie od poziomu stopy referencyjnej NBP.

Przeciętne oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej w 2014 r. wyniosło 2,32% wobec 2,87% w 2013 r. Obniżenie wysokości oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej w 2014 r. o 0,55 pkt proc. w porównaniu do 2013 r. było wynikiem obniżenia przeciętnego poziomu podstawowych stóp procentowych NBP (stopy redyskonta weksli i stopy referencyjnej), które w tym okresie stanowiły podstawę oprocentowania środków rezerwy.

Wykres 4. Zmiany wielkości rezerwy obowiązkowej i odchylenia od rezerwy wymaganej w 2014 r.

* rozszerzenie zakresu podmiotowego obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej o spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową

Źródło: dane NBP.

W 2014 r. we wszystkich okresach rezerwowych odnotowana została niewielka nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach podmiotów w porównaniu z wymaganym poziomem rezerwy obowiązkowej. Osiągnęła ona minimalną wartość w marcu (47,0 mln zł), natomiast maksymalną nadwyżkę odnotowano w listopadzie (94,2 mln zł). Przeciętna nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach podmiotów rezerwy w 2014 r. wyniosła 67,1 mln zł i stanowiła 0,21% przeciętnego poziomu wymaganej rezerwy obowiązkowej.

W 2014 r. odnotowano 4 przypadki nieutrzymania wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej przez banki komercyjne (w 2013 r. odnotowano 2 takie przypadki) oraz 1 przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, w kwotach odpowiednio 1.375 tys. zł (łącznie za 4 banki) oraz 49.966 tys. zł. Podmiotom tym naliczone zostały odsetki karne w wysokości dwukrotności stopy lombardowej NBP, tj. odpowiednio 8.799 zł oraz 246.409 zł.

Operacje depozytowo-kredytowe

Operacje depozytowo-kredytowe (depozyt na koniec dnia oraz kredyt lombardowy) pełniły rolę instrumentów stabilizujących poziom płynności na rynku międzybankowym i skalę wahań stóp overnight. Operacje te przeprowadzane były z inicjatywy banków komercyjnych, a głównym ich celem było krótkoterminowe uzupełnienie płynności systemu bankowego bądź lokowanie przez banki przejściowych nadwyżek na okresy jednodniowe w NBP.

Stopa oprocentowania kredytu lombardowego, wyznaczająca maksymalną cenę pozyskania pieniądza w NBP, określała jednocześnie górną granicę wahań stóp na rynku międzybankowym, natomiast stopa depozytowa stanowiła ograniczenie korytarza ich odchyleń od dołu. Dodatkowo, czterokrotność poziomu oprocentowania kredytu lombardowego wyznaczała wysokość tzw. odsetek maksymalnych.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2014 r. banki sporadycznie korzystały z kredytu lombardowego. Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku wyniosła 49 mln zł i była ponad 3-krotnie niższa od kwoty w 2013 r. (163 mln zł). Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego ukształtowało się na poziomie 133 tys. zł.

W 2014 r. banki złożyły depozyty na koniec dnia w NBP ogółem w kwocie 109 mld zł (liczone za okresy ich utrzymywania), tj. o 35,5% niższe w stosunku do wartości środków ulokowanych w analogiczny sposób w roku poprzednim. Średni dzienny poziom depozytów na koniec dnia wyniósł 298 mln zł wobec 463 mln zł w 2013 r. Najwyższe kwoty środków banki lokowały w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje typu swap walutowy NBP może dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

W 2014 r. bank centralny nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

Interwencje walutowe

W ramach obowiązującej strategii polityki pieniężnej, NBP może dokonywać zakupu bądź sprzedaży na rynku walut obcych za złote.

W 2014 r. bank centralny nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego¹³

Wspieranie stabilności systemu finansowego jest jednym z zadań realizowanych przez banki centralne krajów UE, a od grudnia 2008 r. należy także do głównych ustawowych zadań Narodowego Banku Polskiego¹⁴. Zachowanie stabilności systemu finansowego jest niezbędnym warunkiem realizacji podstawowego celu NBP – utrzymywania stabilnego poziomu cen. Zgodnie z zaleceniami Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) kraje UE zostały zobowiązane do powołania nadzoru makroostrożnościowego¹⁵, w którym główną rolę powinien odgrywać bank centralny. W 2014 r. Narodowy Bank Polski rozpoczął przygotowania do wykonywania tego zadania.

3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

W 2014 r. NBP brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej. Łącznie odbyło się pięć posiedzeń Komitetu, podczas których omówiono: sytuację finansową w sektorze spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i możliwe działania mające na celu restrukturyzację tego sektora, funkcjonowanie unii bankowej i nadzoru makroostrożnościowego oraz działania na rzecz wdrożenia dyrektywy UE dotyczącej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm inwestycyjnych.

Ponadto w 2014 r. NBP:

- Współpracował z Komisją Nadzoru Finansowego, w tym poprzez członkostwo Wiceprezesa NBP w Komisji¹⁶.
- Na podstawie ustawowego upoważnienia dotyczącego zasad przekazywania informacji współpracował z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego.

W ramach współpracy z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym zawarł z BFG porozumienie w sprawie wymiany informacji dotyczących podmiotów objętych systemem gwarantowania – w celu realizacji ustawowych zadań obu instytucji¹⁷. Ponadto, dwóch reprezentantów delegowanych przez Prezesa NBP wchodziło w skład Rady BFG¹⁸.

¹³ Zadania z tego obszaru są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6 i 6 lit. a ustawy o NBP.

¹⁴ Art. 3 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2013 r., poz. 908 i 1036).

¹⁵ Rekomendacja ESRB z 22 grudnia 2011 r. o mandacie makroostrożnościowym organów krajowych (ERRS/2011/3) Dz. Urz. UE C41/1 z dnia 14 lutego 2012 r.

¹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2012 r., poz. 1149 z późn. zm.).

¹⁷ Porozumienie z 8 września 2014 r. w sprawie przedmiotu, zakresu, trybu i terminów przekazywania informacji między Bankowym Funduszem Gwarancyjnym a Narodowym Bankiem Polskim.

¹⁸ Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. 2014 poz. 1866).

3.2. Działania Komitetu Ryzyka Systemowego

Prace powołanego w 2011 r. w ramach NBP Komitetu Ryzyka Systemowego, któremu przewodniczy Prezes NBP, są elementem przygotowań banku centralnego do realizacji zadań związanych z nadzorem makroostrożnościowym w Polsce. Ze względu na to, że w 2014 r. nadal nie przyjęto ustawowych rozwiązań w tym zakresie, posiedzenia Komitetu służyły wymianie informacji i opinii o ryzykach w systemie finansowym oraz dyskusji na temat różnych aspektów operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej w Polsce. Na zaproszenie Prezesa NBP w posiedzeniach Komitetu w 2014 r. uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Komisji Nadzoru Finansowego i Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

W 2014 r. odbyły się dwa posiedzenia Komitetu Ryzyka Systemowego. Komitet omówił: stan prac nad projektem ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym¹⁹, zakres instrumentów polityki makroostrożnościowej przewidzianych w dyrektywie CRD IV i rozporządzeniu 575/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady, relacje pomiędzy polityką mikroostrożnościową a polityką makroostrożnościową, funkcjonowanie unii bankowej i ocenę konsekwencji ujemnej międzynarodowej pozycji inwestycyjnej Polski.

3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego

Narodowy Bank Polski prowadzi regularne analizy poszczególnych sektorów rynku finansowego w Polsce, a uzyskane wyniki przedstawia w cyklicznych opracowaniach. W 2014 r. zostały opublikowane:

- *Raport o stabilności systemu finansowego* (w lipcu). Przedmiotem opracowania była analiza głównych obszarów ryzyka w funkcjonowaniu systemu finansowego w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji jego najważniejszego segmentu – sektora bankowego. Analizy wykazały, że w 2014 r. sytuacja sektora bankowego pozostawała dobra, zwiększyła się też zdolność absorbowania ujemnych szoków. Wysoką odporność polskich banków potwierdzają testy warunków skrajnych przeprowadzane cyklicznie przez NBP. W polskiej gospodarce i systemie finansowym nie występowała istotna nierównowaga, której korekta mogłaby negatywnie wpłynąć na stabilność finansową. W raporcie zawarto rekomendacje NBP, których realizacja przyczyniłaby się do ograniczenia ryzyka systemowego oraz dalszego umocnienia odporności i stabilności polskiego systemu finansowego.
- *Sytuacja na rynku kredytowym* (na podstawie kwartalnych ankiet kierowanych do przewodniczących komitetów kredytowych). Analizy wykazały, że polityka kredytowa banków w segmencie kredytów dla przedsiębiorstw w 2014 r. zmieniała się: w I kwartale banki zaostrzały kryteria udzielania kredytów, a w późniejszych okresach je łagodziły. Polityka kredytowa banków w odniesieniu do kredytów dla gospodarstw domowych pozostawała pod wpływem

¹⁹ Tytuł projektu ustawy zmieniał się w trakcie prac rządowych i obecnie brzmi: projekt ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

regulacji nadzorczych. W przypadku kredytów mieszkaniowych banki zaostrzały politykę kredytową, co było związane z wprowadzaniem zapisów Rekomendacji S, a w przypadku kredytów konsumpcyjnych – łagodziły kryteria ich udzielania, co wiązało się głównie ze zmianami w Rekomendacji T. W pierwszej połowie roku banki odczuły wzrost popytu na większość kategorii kredytów, a w drugiej połowie roku – wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne przy jednoczesnym spadku popytu na kredyty mieszkaniowe.

- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2013 r.* W opracowaniu opisano najważniejsze zmiany w funkcjonowaniu krajowych instytucji i rynków finansowych. Otoczenie makroekonomiczne oraz tendencje na światowych rynkach finansowych sprzyjały w 2013 r. wzrostowi znaczenia systemu finansowego w polskiej gospodarce. Relacja aktywów krajowych instytucji finansowych do PKB zwiększyła się w porównaniu z 2012 r. o 4,9 pkt proc. i na koniec grudnia 2013 r. wyniosła 126,1%.
- *Raport o sytuacji na rynkach nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2013 r.* W 2013 r. sytuacja na pierwotnym rynku nieruchomości mieszkaniowych była zbliżona do poziomu równowagi. Na rynku wtórnym występowała nadwyżka podaży mieszkań, na co wskazywał wydłużający się czas sprzedaży. Średnie ceny ofertowe metra kwadratowego przeciętnego mieszkania na rynkach pierwotnych i wtórnych we wszystkich badanych miastach były stabilne. W analizowanym okresie poprawiły się wskaźniki kredytowej dostępności mieszkania, na co wpłynął wzrost wynagrodzeń w gospodarce oraz spadek oprocentowania złotych kredytów mieszkaniowych. W sektorze nieruchomości komercyjnych obserwowano zwiększanie się nadwyżki wolnych powierzchni.

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

W 2014 r. Narodowy Bank Polski uczestniczył w pracach instytucji europejskich odpowiedzialnych za monitorowanie i ochronę stabilności systemu finansowego na obszarze UE. Działania te objęły:

- Udział przedstawicieli NBP w pracach Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, w tym Prezesa NBP jako członka Komitetu Sterującego ESRB. W ramach prac m.in.: przygotowano scenariusz szokowy do testów warunków skrajnych EBA/EBC, opracowano raport dotyczący problemów związanych z nadmiernymi rozmiarami sektorów bankowych w UE, przygotowano zasady współpracy z Komitetem Stabilności Finansowej ESBC (Financial Stability Committee ESBC, FSC) i dokonano oceny wdrożenia zalecenia ESRB w sprawie mandatu makroostrożnościowego organów krajowych.
- Udział przedstawicieli NBP (bez prawa głosu) w pracach Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.
- Współpracę z KE w sprawie przeglądu instrumentów makroostrożnościowych w CRD IV/CRR.
- Uczestnictwo w pracach Grupy Badawczej ds. Bankowości Międzynarodowej (International Banking Research Network), skupiającej ekspertów z różnych banków centralnych i mającej na celu prowadzenie skoordynowanych badań w zakresie bankowości międzynarodowej.
- Udział w projekcie Międzynarodowego Funduszu Walutowego dot. wskaźników stabilności finansowej (*IMF Financial Soundness Indicators*).

3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

Zakres udziału NBP w procesie sanacji instytucji finansowych jest określony ustawowo i ograniczony do działań wspierających płynność podmiotu realizującego proces naprawczy. Działaniem takim jest m.in. zwolnienie z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

W 2014 r. NBP nie był finansowo zaangażowany w realizację programów naprawczych banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. żaden podmiot nie korzystał ze zwolnienia z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej, Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego,
- prowadzenie prac Komitetu Ryzyka Systemowego i działania dotyczące powołania nadzoru makroostrożnościowego w Polsce.

4. Działalność emisyjna²⁰

Narodowemu Bankowi Polskiemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dzięki wprowadzaniu do obiegu banknotów i monet w pełnej strukturze nominalowej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) według stanu na 31 grudnia 2014 r. wyniosła 142 mld 928,8 mln zł. Oznacza to wzrost wartości pieniądza gotówkowego o 16 mld 786,0 mln zł, tj. o 13,3% w stosunku do stanu na 31 grudnia 2013 r.

W 2014 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli NBP 403 mln 800 tys. sztuk banknotów i 886 mln 624,8 tys. sztuk monet, co wobec dostaw w 2013 r. (319 mln sztuk banknotów i 799 mln 693,8 tys. sztuk monet) stanowiło wzrost o 84 mln 800 tys. sztuk banknotów (26,6%) i o 86 mln 931 tys. sztuk monet (10,9%).

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. banknoty emitowane w złotych stanowiły 97,2%, a monety 2,8% wartości obiegu gotówkowego (w 2013 r. odpowiednio 97,1% i 2,9%). W ujęciu liczbowym banknoty emitowane w złotych stanowiły 9,6%, a monety 90,4% znaków pieniężnych w obiegu.

W strukturze wartościowej obiegu banknotów na koniec 2014 r. największy udział miały nominały: 100 zł - 67,0% (w 2013 r. - 66,6%) i 200 zł - 23,5% (w 2013 r. - 23,1%), a wśród monet dominowały: 5 zł - 34,4% (w 2013 r. - 33,2%) i 2 zł - 30,7% (w 2013 r. - 31,4%).

Pod względem ilości największy udział w obiegu na koniec 2014 r. miały banknoty: 100 zł - 60,9% (w 2013 r. - 59,5%) i 50 zł - 12,8% (w 2013 r. - 13,9%). W przypadku monet przeważały: 1 gr - 37,4% (w 2013 r. - 37,1%) oraz 2 gr - 17,9% (w 2013 r. - 18,1%).

W 2014 r. NBP podjął działania na rzecz poprawy logistyki dostaw wartości pieniężnych od producentów do NBP. W wyniku zmian model zaopatrywania w wartości pieniężne bazujący na skarbcu centralnym został przekształcony w model oparty na czterech ośrodkach zaopatrywania.

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

Narodowy Bank Polski emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając wydarzenia o znaczeniu ogólnokrajowym lub międzynarodowym, ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków.

²⁰ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 ustawy o NBP.

W 2014 r. w ramach 16 tematów wyemitowano 12,65 tys. sztuk złotych monet kolekcjonerskich, 337,46 tys. sztuk srebrnych monet kolekcjonerskich oraz 50 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich (w 2013 r. 9,75 tys. monet złotych i 356,0 tys. monet srebrnych).

Łącznie w 2014 r. wyemitowano 25 rodzajów monet kolekcjonerskich. Spośród tematów emisji na uwagę zasługują:

- Kanonizacja Jana Pawła II – 27 IV 2014: wyemitowano monety srebrne o nominale 500 zł (o masie 1 kg i średnicy 10 cm) oraz o nominale 10 zł, monety złote o nominale 100 zł oraz monety powszechnego obiegu o nominale 2 zł ze stopu Nordic Gold;
- 100. rocznica utworzenia Legionów Polskich: był to banknot kolekcjonerski o nominale 20 zł po raz pierwszy wyprodukowany z tworzywa sztucznego (polimeru);
- 600 lat stosunków dyplomatycznych polsko-tureckich: NBP i Turecka Mennica Państwowa wyemitowały w ramach wspólnej inicjatywy dwie monety o nominałach 20 zł i 50 TRY.

Ponadto w 2014 r. NBP rozpoczął emisję monet powszechnego obiegu z wizerunkiem okolicznościowym o wartości nominalnej 5 zł w ramach serii Odkryj Polskę. W 2014 r. wyemitowano dwie takie monety: 25 lat wolności oraz Zamek Królewski w Warszawie. Jednocześnie Narodowy Bank Polski zaprzestał emisji monet powszechnego obiegu o nominale 2 zł ze stopu Nordic Gold.

Narodowy Bank Polski kontynuował emisję złotych monet uncjowych Orzeł bielik o wartości nominalnej 100 zł, 200 zł i 500 zł.

W 2014 r. NBP wprowadził zmiany w zasadach sprzedaży wartości kolekcjonerskich²¹, dotyczące: umożliwienia sprzedaży dystrybutorom wartości kolekcjonerskich na podstawie umów ramowych, rezygnacji ze sprzedaży wartości kolekcjonerskich w drodze aukcji internetowych oraz ograniczenia okresu sprzedaży wartości kolekcjonerskich przez NBP do dwóch lat od dnia ich emisji.

4.3. Wprowadzenie do obiegu zmodernizowanych banknotów i monet

W kwietniu 2014 r. NBP wprowadził do obiegu zmodernizowane banknoty powszechnego obiegu o nominałach: 10 zł, 20 zł, 50 zł oraz 100 zł. Modernizacja polegała na zastosowaniu udoskonalonych zabezpieczeń przed fałszerstwami.

Banknoty te od 7 kwietnia 2014 r. były wprowadzane do obiegu w ramach standardowych operacji zasilania banków w gotówkę oraz zastępowania zużytych lub uszkodzonych banknotów. Wprowadzenie do obiegu poprzedziły liczne działania informacyjne i szkoleniowe skierowane do społeczeństwa i profesjonalnych uczestników obrotu gotówkowego. Pracownicy NBP przeszkolili

²¹ Na mocy Uchwały Zarządu NBP nr 43/2013 z dnia 5 grudnia 2013 r. w sprawie warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele, która weszła w życie 1 marca 2014 r. (M.P. z 2013 r., poz. 1011).

około 8 tys. osób, m.in. pracowników banków, firm transportujących i obsługujących gotówkę, Poczty Polskiej SA, jednostek budżetowych, ZUS, KRUS, sieci handlowych i detalicznych oraz kantorów. W szkoleniach wykorzystano specjalnie przygotowane materiały, udostępnione również na stronie internetowej NBP.

Istotnym działaniem w ramach projektu modernizacji banknotów było dostosowanie funkcjonujących na rynku urządzeń do obsługi zmodernizowanych banknotów. W tym celu NBP udostępnił podmiotom zajmującym się obsługą gotówki zestawy zmodernizowanych banknotów na podstawie zawartych umów. Liczba urządzeń, które wymagały dostosowania, w skali kraju wyniosła około 100 tys.

W dniu 3 marca 2014 r. zostały wprowadzone do obiegu monety o nominałach 1 gr, 2 gr oraz 5 gr wykonane ze stali powlekanej mosiądzem. Monety te dostarcza mennica The Royal Mint z Wielkiej Brytanii, która wygrała postępowanie o udzielenie zamówienia na dostawy tych monet do NBP w latach 2014 – 2016. Producentem pozostałych monet powszechnego obiegu i wszystkich monet kolekcjonerskich jest Mennica Polska SA.

W 2014 r. u obu producentów monet przeprowadzono audyty jakości na podstawie opracowanych w NBP zasad zgodnych z normą ISO 9001. Dodatkowo zweryfikowano specyfikację techniczną monet powszechnego obiegu o nominałach od 10 gr do 5 zł.

4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych

W 2014 r. wycofano z obiegu 210,7 mln sztuk banknotów i monet w tym: 206,1 mln sztuk banknotów i 4,6 mln sztuk monet (w 2013 r. 241,0 mln sztuk, w tym: 236,4 mln sztuk banknotów i 4,6 mln sztuk monet) z powodu ich zużycia lub utraty zabezpieczeń przed fałszerstwami.

4.5. Fałszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej

Liczba fałszyfikatów znaków pieniężnych w polskiej walucie wzrosła o 9,72% w porównaniu z 2013 r. Liczba fałszyfikatów wszystkich nominałów banknotów i monet przypadająca na milion znaków pieniężnych²² w obiegu wyniosła natomiast 6,11 szt. i zmniejszyła się o 0,02 szt. w porównaniu z 2013 r. Dane na temat liczby fałszerstw znaków pieniężnych ujawnionych w latach 2011–2014 przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Liczba ujawnionych fałszyfikatów polskich znaków pieniężnych w obiegu w latach 2011–2014

Falsyfikaty	2011	2012	2013	2014
Banknoty	9 353	10 410	9 010	11 549
Monety	6 519	6 778	5 390	4 250
Ogółem	15 872	17 188	14 400	15 799

Źródło: dane NBP.

²² W przypadku monet uwzględniono monety o nominałach 1 zł, 2 zł i 5 zł.

4.6. Zaopatrzenie banków w znaki pieniężne

W 2014 r. banki oraz podmioty mające ustawowe upoważnienie do pobierania z NBP i odprowadzania do NBP waluty polskiej pobrały 189,5 mld zł (w 2013 r. 189,4 mld zł), z czego:

- 90,1 mld zł na podstawie umowy przechowania i zakupu znaków pieniężnych złożonych jako depozyt NBP (w 2013 r. 94,8 mld zł),
- 99,4 mld zł na podstawie umów o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych (w 2013 r. 94,6 mld zł).

4.7. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego

W 2014 r. opracowano w NBP propozycje zmian w obrocie gotówkowym w Polsce w kolejnych latach. Obejmują one w szczególności:

- przygotowanie i zastosowanie minimalnych standardów jakościowego sortowania banknotów ponownie wprowadzanych do obrotu,
- analizę możliwości wprowadzenia rozwiniętego systemu depozytowego (zabezpieczonego depozytu dwustronnego) oraz zasad odprowadzania przez banki nadmiarów polskiej waluty do NBP.

Propozycje zmian były konsultowane z uczestnikami rynku gotówkowego (bankami, firmami transportującymi i obsługującymi gotówkę, Polską Organizacją Firm Obsługi Gotówki, Poczta Polska SA, niezależnymi operatorami sieci bankomatowych oraz producentami i serwisantami urządzeń do obsługi gotówki). W ramach realizacji pierwszej propozycji opracowano i w styczniu 2015 r. umieszczono na stronie internetowej NBP *Rekomendowane przez Narodowy Bank Polski standardy postępowania z banknotami w obrocie gotówkowym*.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- wprowadzenie do obiegu zmodernizowanych banknotów o nominałach 10 zł, 20 zł, 50 zł i 100 zł,
- wprowadzenie do obiegu monet o nominałach 1 gr, 2 gr i 5 gr wykonanych ze stali powlekaniej mosiądzem,
- przygotowanie propozycji zmian w obrocie gotówkowym i skonsultowanie ich z uczestnikami rynku obrotu gotówkowego, w tym umieszczenie na stronie internetowej *Rekomendowanych przez Narodowy Bank Polski standardów postępowania z banknotami w obrocie gotówkowym*.

5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi²³

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi, a także podejmuje czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju. W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, przez co przyczyniają się do obniżenia kosztu finansowania na rynkach globalnych oraz zmienności kursu złotego, a także do ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Mogą być również wykorzystywane do wsparcia stabilności rynków finansowych czy sektora bankowego, w szczególności przez dostarczanie płynności walutowej w przypadku zaburzeń na rynkach finansowych.

5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych²⁴

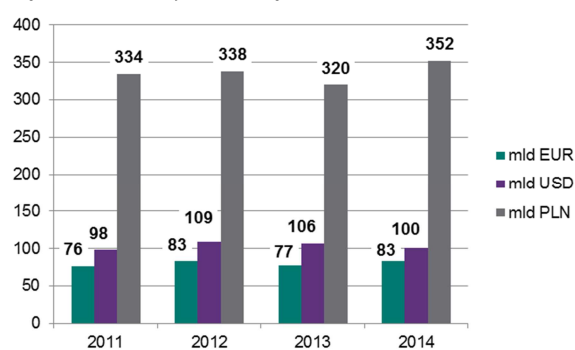
W 2014 r. oficjalne aktywa rezerwowe NBP wzrosły:

- w przeliczeniu na euro o 5,5 mld euro (7,1%) – do 82,6 mld euro,
- w przeliczeniu na złote o 32,3 mld zł (10,1%) – do 352,3 mld zł.

Było to przede wszystkim skutkiem umocnienia się walut rezerwowych względem euro i złotego, wzrostu cen papierów wartościowych oraz dochodu odsetkowego z inwestycji rezerw.

Silna aprecjacja dolara amerykańskiego wobec pozostałych walut rezerwowych spowodowała natomiast obniżenie oficjalnych aktywów rezerwowych w przeliczeniu na dolary o 5,8 mld USD (-5,4%), do 100,4 mld USD.

Wykres 5. Oficjalne aktywa rezerwowe (stan na koniec roku)

Źródło: dane NBP.

²³ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 ustawy o NBP.

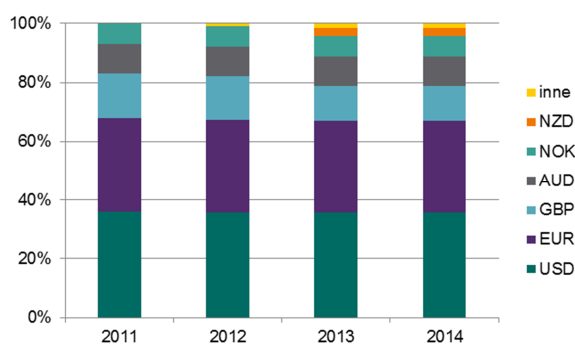
²⁴ Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnięcia (SDR), pozycję rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki.

5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi

Priorytetem w zarządzaniu rezerwami dewizowymi jest zapewnienie bezpieczeństwa inwestowanych środków oraz ich właściwej płynności. Przy spełnieniu tych kryteriów NBP podejmuje działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw.

Uwzględniając analizy globalnych perspektyw makroekonomicznych, prognozy rozwoju sytuacji na światowych rynkach finansowych oraz wyniki analizy optymalizacyjnej i symulacyjnej, Zarząd NBP zdecydował o zachowaniu obowiązującej w poprzednim roku struktury walutowej oraz *modified duration*²⁵ rezerw (1,9).

Wykres 6. Struktura walutowa rezerw w latach 2011–2014

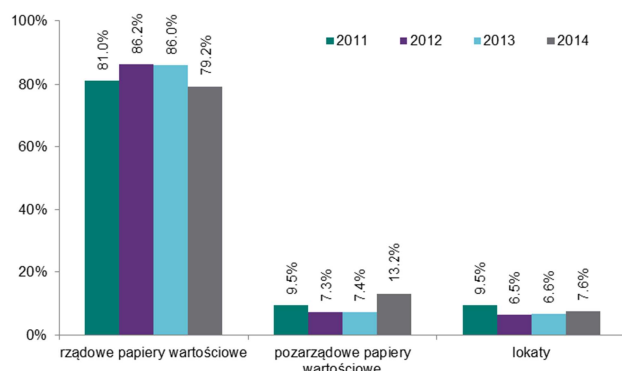

Źródło: dane NBP.

Największa część rezerw walutowych jest inwestowana w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe są emitowane przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Niewielką część rezerw stanowią krótkoterminowe lokaty w bankach o wysokiej wiarygodności kredytowej oraz obligacje korporacyjne w USD.

²⁵ *Modified duration* stanowi miarę ryzyka stopy procentowej, określającą wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Wykres 7. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach walutowych NBP

Źródło: dane NBP.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z najważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych.

Tabela 4. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP

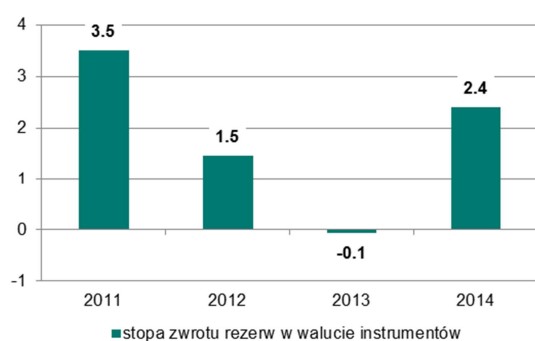
Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych Minimalny rating papierów wartościowych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Stopy procentowej	Poziom <i>modified duration</i> Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Płynności	Inwestycje na rynkach finansowych charakteryzujących się wysoką płynnością Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

Źródło: dane NBP.

5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych

Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy przede wszystkim od uwarunkowań rynkowych: poziomu rentowności, zmian cen instrumentów inwestycyjnych oraz kursów walutowych. W 2014 r. wzrost cen dłużnych papierów wartościowych na rynkach światowych sprawił, że stopa zwrotu z rezerw walutowych liczona w walucie instrumentów²⁶ wyniosła 2,4% i przewyższyła poziom osiągnięty w poprzednich dwóch latach.

Wykres 8. Stopa zwrotu z rezerw walutowych NBP bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych (w %)

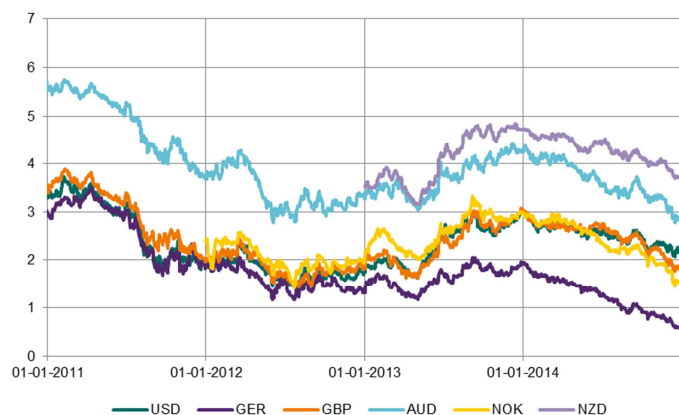
Źródło: dane NBP.

Do spadku rentowności obligacji rządowych przyczynił się wzrost awersji do ryzyka związany z konfliktami zbrojnymi (przede wszystkim na Ukrainie, w Iraku, Syrii i Strefie Gazy), a także słabsze niż oczekiwano, dane gospodarcze i obniżająca się dynamika globalnej inflacji prowadząca do poluzowania polityki pieniężnej przez niektóre banki centralne, przede wszystkim EBC. Najsilniejszy spadek rentowności, do poziomów najniższych w historii, odnotowano w Norwegii (w sektorze 10-letnim o 156 pb), Australii (o 150 pb) i Niemczech (o 139 pb)²⁷.

²⁶ Stopa zwrotu rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów.

²⁷ 31 grudnia 2014 r. rentowność 10-letnich papierów rządowych Niemiec wyniosła 0,54%, Australii 2,74%, a Norwegii 1,43%. Odnotowano również rekordowo niską rentowność 2-letnich obligacji niemieckich (-0,11% 30 grudnia 2014 r.; źródło Bloomberg)

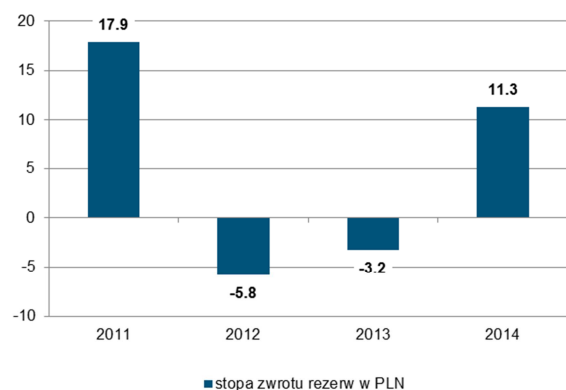
Wykres 9. Rentowność 10-letnich papierów rządowych na głównych rynkach (w %)

Źródło: opracowano na podstawie danych Bloomberg.

Stopa zwrotu z rezerw wyliczona w złotych²⁸ w 2014 r. wyniosła 11,3%. Relatywnie wysoka dochodowość rezerw wyliczona w PLN wynikała z deprecjacji złotego względem większości walut rezerwowych, zwłaszcza w relacji do dolara amerykańskiego (wzrost kursu USD/PLN o 16,4%²⁹).

Wykres 10. Stopa zwrotu z rezerw walutowych z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych (w %)

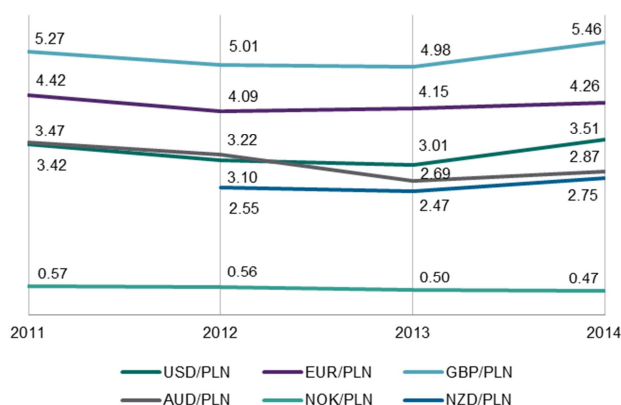
Źródło: dane NBP.

Umacnianiu się dolara amerykańskiego względem pozostałych walut rezerwowych sprzyjało pogłębiające się zróżnicowanie sytuacji gospodarczej, a w konsekwencji także polityki pieniężnej w Stanach Zjednoczonych i innych krajach rozwiniętych, w szczególności strefie euro. Deprecjację dolara australijskiego, dolara nowozelandzkiego oraz korony norweskiej wzmocniła przecena na rynku surowców.

²⁸ Stopa zwrotu z rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

²⁹ Fixing NBP.

Wykres 11. Kursy głównych walut rezerwowych w relacji do złotego (poziom na koniec okresów)

Źródło: dane NBP.

5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej

Wzrost cen papierów wartościowych w 2014 r. przyczynił się również do tego, że dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi był wyższy niż w poprzednim roku. Bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych wyniósł on 4,4 mld zł (1,2 mld zł w 2013 r.)³⁰.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych wyniósł w 2014 r. 4,9 mld zł, natomiast koszty niezrealizowane z wyceny kursowej zasobów walut obcych 0,8 mld zł³¹.

Najważniejsze działanie w 2014 r.:

- uzyskanie najwyższej od 2011 r. stopy zwrotu z rezerw, zarówno w walucie instrumentów, jak i w złotych (odpowiednio 2,4% i 11,3%), w warunkach wzrostu cen papierów wartościowych oraz umocnienia większości walut rezerwowych względem złotego.

³⁰ Przy wyliczaniu tego dochodu nie bierze się pod uwagę dodatnich różnic z wyceny cenowej (przychody niezrealizowane), które zgodnie z zasadami rachunkowości NBP są ujmowane w pasywach bilansu NBP.

³¹ Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP dodatnie różnice z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane) nie wpływają na wynik finansowy NBP, lecz są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP, podobnie jak koszty z tytułu zrealizowanych różnic kursowych.

6. Działalność dewizowa³²

Działalność dewizowa polega przede wszystkim na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli: działalności kantorowej, udzielonych indywidualnych zezwoleń dewizowych, wykonania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2014 r. dokonano 1040 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2013 r. – 1131), z tego 230 wpisów dotyczyło nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2013 r. – 244), a pozostałe polegały na wykreśleniu wpisanych przedsiębiorców oraz zmianie danych wpisywanych do rejestru. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w Polsce działało 5011 kantorów (w 2013 r. – 4601).

Uproszczenie od 2004 r. procedury podejmowania działalności kantorowej powoduje z każdym rokiem wzrost zainteresowania przedsiębiorców tą sferą działalności gospodarczej.

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2014 r. wydano ogółem 25 decyzji dewizowych, z tego 18 zezwoleń i 7 innych decyzji (w 2013 r. wydano 22 decyzje).

Zezwolenia zostały udzielone na odstąpienie od ograniczeń w zakresie dokonywania obrotu dewizowego z nierezydentami z krajów nienależących do UE, OECD oraz EOG. Decyzje dotyczyły umorzenia postępowań (z uwagi na ich bezprzedmiotowość) oraz zmiany terminu ważności zezwoleń udzielonych w latach ubiegłych.

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

Kontrola prowadzona przez Prezesa NBP w 2014 r. obejmowała kontrole rezydentów podlegających obowiązkowi przekazywania NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej oraz kontrole podmiotów gospodarczych prowadzących działalność kantorową. W 2014 r. przeprowadzono ogółem 1893 kontrole (w 2013 r. – 1977), w tym:

- 922 kontrole w zakresie wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2013 r. – 752),
- 971 kontroli działalności kantorowej (w 2013 r. – 1225).

³² Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ust. 2 ustawy o NBP, art. 21 ust. 3 pkt 1 Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2014 r., poz. 455) oraz przepisów ustawy Prawo dewizowe (Dz.U. z 2012 r., poz. 826 i 1036).

Nieprawidłowości stwierdzono w toku 758 kontroli, czyli w 40% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2013 r. – 45%), w tym:

- podczas 378 kontroli w zakresie wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2013 r. – 299),
- w 380 kontrolach działalności kantorowej (w 2013 r. – 592).

Po stwierdzeniu nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne. W 700 przypadkach o naruszeniach norm prawnych NBP zawiadomił właściwe organy finansowe. Po przeprowadzeniu stosownych postępowań urzędy skarbowe poinformowały NBP o ukaraniu 159 podmiotów, 316 przypadkach złożenia tzw. czynnego żalu³³ oraz 7 przypadkach wyrażenia zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.

Efektem podejmowanych przez NBP działań kontrolnych jest zapewnienie:

- zgodności obrotu wartościami dewizowymi w kantorach z wymogami procedur określających zasady prowadzenia działalności regulowanej,
- zgodności przekazywanych przez sprawozdawców danych do bilansu płatniczego z dokumentami źródłowymi

Najważniejsze działanie w 2014 r.:

- przeprowadzenie 1893 kontroli dewizowych, wydanie 25 decyzji dewizowych.

³³ W myśl art. 16 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. z 2013 r. poz. 186, z późn.zm.) nie podlega karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe sprawca, który po popełnieniu czynu zabronionego zawiadomił o tym organ powołany do ścigania, ujawniając istotne okoliczności tego czynu, w szczególności osoby współdziałające w jego popełnieniu.

7. Działania na rzecz systemu płatniczego³⁴

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują:

- działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunków międzybankowych,
- działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych,
- działania w zakresie nadzoru nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych

7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET2

System SORBNET2 jest systemem płatności typu RTGS, w którym prowadzone są rachunki bieżące banków i dokonywany jest rozrachunek międzybankowy płatności w złotych. W systemie RTGS zlecenia płatnicze realizowane są zgodnie z zasadą rozrachunku brutto (przetwarzanie zleceń pojedynczo, bez ich wzajemnego kompensowania) oraz zasadą rozrachunku w czasie rzeczywistym (przetwarzanie zleceń na bieżąco w ciągu dnia, a nie w wyznaczonych momentach dnia).

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w systemie SORBNET2 prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 46 banków (w 2013 r. – 48) oraz rachunki dla KIR SA, KDPW SA, KDPW_CCP SA³⁵ i KSKOK³⁶. W 2014 r. otwarto jeden rachunek bieżący w złotych³⁷ i zamknięto trzy rachunki bieżące w złotych dla banków³⁸.

W 2014 r. na rachunkach bieżących banków w złotych w Centrali NBP przeprowadzono około 3 mln 286 tys. operacji (w 2013 r. – 3 mln 75 tys.) na kwotę 46,5 bln zł (w 2013 r. – 46,7 bln zł). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych operacji o 211 tys. (o 6,9%) oraz spadek ich wartości o 0,2 bln zł (o 0,4%)

³⁴ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 i 6 ustawy o NBP, a także Ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz.U. z 2013 r., poz. 246 i 1036).

³⁵ Rachunek bankowy dla KDPW_CCP SA otwarto w dniu 8 grudnia 2014 r.

³⁶ W dniu 31 marca 2014 r. otwarto rachunek rezerwy obowiązkowej dla Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

³⁷ W dniu 8 września 2014 r. otwarto rachunek bieżący dla Krakowskiego Banku Spółdzielczego.

³⁸ Dotyczy to:

- Deutsche Bank Polska SA – 14 lutego 2014 r. w związku z połączeniem z Deutsche Bankiem PBC SA.; bank powstały w wyniku połączenia funkcjonuje pod nazwą Deutsche Bank Polska SA;
- Rabobank Polska SA – 30 czerwca 2014 r. w związku z połączeniem z Bankiem Gospodarki Żywnościowej SA;
- Nordea Bank Polska SA – 31 października 2014 r. w związku z przejęciem przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski SA.

w stosunku do 2013 r. Średnia wartość pojedynczej operacji w 2014 r. spadła o około 7,2% i wyniosła 14,1 mln zł (w 2013 r. – 15,2 mln zł).

7.1.2. Obsługa rachunków w euro w systemie TARGET2-NBP

System TARGET2-NBP stanowi polski komponent systemu TARGET2 – paneuropejskiego systemu RTGS służącego do przeprowadzania rozrachunku płatności w euro.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 22 uczestników: NBP, KIR SA i KDPW SA oraz 19 banków komercyjnych (tj. o jeden rachunek mniej niż na koniec grudnia 2013 r.³⁹).

W 2014 r. w systemie TARGET2-NBP zrealizowano blisko 1,4 mln operacji na łączną kwotę 691,0 mld euro. W porównaniu z 2013 r. nastąpił spadek liczby zrealizowanych operacji o około 137,3 tys. (tj. o 9,0%) przy jednoczesnym wzroście wartości o około 136,5 mld euro (tj. o 25,0%). Średnia wartość operacji wyniosła 500,8 tys. euro i zwiększyła się o 37,0% w porównaniu z 2013 r. (w 2013 r. wyniosła 365,6 tys. euro).

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne

W 2014 r. działania regulacyjne NBP dotyczące systemu płatniczego obejmowały:

- Opiniowanie zmian ustawowych⁴⁰, które po raz kolejny ograniczyły maksymalną wysokość opłaty *interchange* dla kart płatniczych – z poziomu 0,5% wartości jednostkowej transakcji kartą do poziomu 0,2% dla kart debetowych i 0,3% dla kart kredytowych. Wprowadzone zmiany miały na celu zbliżenie wysokości opłat stosowanych w Polsce do opłat stosowanych przez podmioty zagraniczne.
- Opiniowanie projektów aktów prawnych UE dotyczących usług płatniczych, opłaty *interchange* oraz rozrachunku papierów wartościowych⁴¹.

³⁹ W dniu 30 czerwca 2014 r. został zamknięty rachunek Rabobank Polska SA w wyniku połączenia z Bankiem Gospodarki Żywnościowej SA.

⁴⁰ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych (Dz.U. z 2014 r. poz., 1916). Ustawa weszła w życie z dniem 29 stycznia 2015 r.

⁴¹ Były to: projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego oraz zmieniającej dyrektywy 2002/65/WE, 2013/36/EU i 2009/110/WE i uchylającej dyrektywę 2007/64/WE (tzw. PSD2), projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych kartami płatniczymi oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 wraz z projektem standardów technicznych do tego rozporządzenia.

- Udział w pracach mających na celu przeniesienie do polskiego prawa uregulowań europejskich dotyczących porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego⁴². Jednym z celów regulacji jest zapewnienie przez poszczególne kraje członkowskie wszystkim konsumentom łatwego dostępu do podstawowego rachunku bankowego (tj. bezpłatnego lub taniego rachunku płatniczego).

7.2.2. Rozwój krajowych wysokokwotowych systemów płatności i dostosowanie do systemów płatności działających w krajach Unii Europejskiej

W 2014 r. w celu rozwoju krajowych wysokokwotowych systemów płatności podjęto następujące działania:

- Uruchomiono nową wersję systemu SORBNET2. W zmienionym systemie wprowadzono usprawnienia zaprojektowane w NBP, jak również zaproponowane przez użytkowników zewnętrznych.
- Rozpoczęto prowadzenie w systemie SORBNET2 nowego rodzaju rachunku bankowego. Rachunek ten jest prowadzony dla KDPW_CCP SA – instytucji świadczącej usługi rozliczeniowe w zakresie transakcji instrumentami finansowymi w obrocie zorganizowanym i niezorganizowanym. KDPW_CCP SA został autoryzowany jako kontrahent centralny (CCP – ang. *central counterparty*) zgodnie z tzw. rozporządzeniem EMIR⁴³ i dzięki temu za pośrednictwem własnego rachunku korzysta z rozrachunku w pieniądzu banku centralnego.
- Prowadzono prace nad dostosowaniem polskiego komponentu systemu płatności w euro (TARGET2; T2-NBP) do platformy TARGET2-Securities⁴⁴ w związku z planowanym jej uruchomieniem w 2015 r. Monitorowano także postęp prac nad tym projektem w EBC i innych europejskich bankach centralnych.

7.2.3. Upowszechnienie obrotu bezgotówkowego

W ramach upowszechniania obrotu bezgotówkowego w Polsce NBP prowadził w 2014 r. następujące działania:

- Kontynuował realizację wieloletniego programu promocyjno-edukacyjnego *Akademia Dostępne Finanse (ADF)*, którego celem jest upowszechnienie obrotu bezgotówkowego i ograniczenie wykluczenia finansowego dzięki zwiększeniu wiedzy polskiego społeczeństwa na temat usług

⁴² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (tzw. dyrektywa PAD).

⁴³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji.

⁴⁴ TARGET2-Securities (T2S) to paneuropejska platforma rozrachunku transakcji papierami wartościowymi przygotowana z inicjatywy banków centralnych strefy euro we współpracy z centralnymi depozytami papierów wartościowych państw UE. Ma zostać uruchomiona w 2015 r. Celem T2S jest usprawnienie i obniżenie kosztu rozrachunku transgranicznego, którego przedmiotem są transakcje dotyczące papierów wartościowych.

finansowych. Program jest adresowany w szczególności do osób starszych. W 2014 r. odbyło się 167 spotkań, w których wzięło udział 8330 osób.

- Przeprowadził badanie dotyczące zakresu korzystania z obrotu bezgotówkowego przez osoby w wieku od 18 do 24 lat (*Badanie barier związanych z ubankowaniem wśród osób młodych w Polsce*). Wyniki badania posłużą do opracowania planu działań mających na celu upowszechnienie korzystania z usług bankowych przez tę grupę społeczną.
- Uczestniczył w pracach Koalicji na rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności, w tym realizował zapisy *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020*.

7.2.4. Działania w zakresie rozwoju SEPA

Narodowy Bank Polski prowadził dalsze działania na rzecz wprowadzenia Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (Single Euro Payments Area, SEPA), tj.:

- Kontynuował świadczenie usługi pośrednictwa dla banków zainteresowanych uczestniczeniem w paneuropejskiej izbie rozliczeniowej STEP2, umożliwiając im rozliczanie poleceń przelewu w euro w schemacie SEPA Credit Transfer (SCT). Na dzień 31 grudnia 2014 r. z tego pośrednictwa korzystały 22 banki (o 2 więcej niż na koniec grudnia 2013 r.).
- Podjął działania mające na celu monitorowanie procesu dostosowywania się polskich dostawców usług płatniczych do uregulowań europejskich nakładających na Polskę obowiązek zastąpienia wszystkich poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro standardami SEPA najpóźniej do 31 października 2016 r.⁴⁵

7.2.5. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego, organ opiniodawczy przy Zarządzie Narodowego Banku Polskiego, zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz działa na rzecz rozwoju tego systemu. W 2014 r. Rada omawiała przede wszystkim:

- zagadnienia dotyczące kosztów i opłat stosowanych na rynku bankomatów w Polsce; były one przedmiotem prac zespołu roboczego ds. opłat bankomatowych utworzonego w ramach Rady i skupiającego przedstawicieli wszystkich najważniejszych podmiotów działających na rynku bankomatów w Polsce;
- kwestie związane z rozwojem obrotu bezgotówkowego w Polsce, w tym stan realizacji zapisów *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020* oraz wyniki badania postaw Polaków wobec obrotu bezgotówkowego;
- zasadność i możliwość uczestnictwa złotego w systemie CLS⁴⁶;

⁴⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) ustanawiające wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009.

⁴⁶ CLS (Continuous Linked Settlement) jest to globalny system przeznaczony do rozrachunku transakcji walutowych, przeprowadzanego w sposób ciągły i jednoczesny dla obu stron transakcji na zasadzie PvP (payment versus payment). System ten istotnie ogranicza ryzyko rozrachunku wynikające z realizacji płatności w różnych terminach, w których funkcjonują systemy RTGS poszczególnych walut. Obecnie CLS rozlicza 17 walut.

- zagadnienia dotyczące wprowadzenia w Polsce standardu SEPA (por. 7.2.4) oraz wprowadzenia do polskiego prawa uregulowań dotyczących rachunków płatniczych (por. 7.2.1).

7.3. Nadzór nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego

Sprawowanie nadzoru nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu tych systemów oraz w rozliczeniach prowadzonych przez krajowe instytucje płatnicze, a także utrzymanie stabilności finansowej.

7.3.1. Nadzór nad systemami płatności

W 2014 r. NBP na bieżąco analizował dane statystyczne i inne informacje dotyczące nadzorowanych systemów. Dokonywał także oceny incydentów zakłócających ich funkcjonowanie oraz podejmował działania zmierzające do zapewnienia ich bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania. W ramach tych działań:

- Prezes NBP wydał decyzję dotyczącą wyrażenia zgody na prowadzenie Systemu Płatności Mobilnych BLIK oraz dwie decyzje dotyczące wyrażenia zgody na zmianę zasad funkcjonowania systemu płatności ELIXIR.
- NBP przeprowadził badanie pt. *Poziomy płynności w systemie SORBNET2 – podejście symulacyjne przy użyciu Symulatora Systemów Płatności i Rozrachunku BOF-PSS2*, poświęcone kompleksowej analizie płynności w systemie płatności SORBNET2.
- NBP rozpoczął ocenę systemu SORBNET2 pod kątem zgodności z zasadami określonymi w *Principles for financial market infrastructures* (Zasady dotyczące infrastruktury rynków finansowych). Zasady zostały opracowane przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych (BIS) i Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO).

7.3.2. Nadzór nad usługą płatniczą *acquiringu*

Na podstawie art. 60 ust. 3 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych Prezes NBP, na wniosek KNF, wydał w formie postanowień sześć opinii dotyczących świadczenia usługi *acquiring* (usługa pośrednictwa w autoryzacji płatności bezgotówkowych).

7.3.3. Nadzór nad infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego

W 2014 r.:

- NBP współpracował z KNF przy autoryzacji KDPW_CCP SA jako kontrahenta centralnego. Decyzja o autoryzacji KDPW_CCP SA jako kontrahenta centralnego została podjęta na posiedzeniu KNF 8 kwietnia 2014 r.

- Prezes NBP, na podstawie przepisów Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, wydał w formie postanowień sześć opinii, dotyczących w szczególności zmian Regulaminu KDPW oraz zmian Regulaminu rozliczeń transakcji KDPW_CCP SA.

7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych

W 2014 r. NBP posiadał akcje i udziały w następujących podmiotach krajowych⁴⁷:

- Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych SA z siedzibą w Warszawie, który jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozliczeniowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w Polsce,
- Krajowej Izbie Rozliczeniowej SA z siedzibą w Warszawie, która jest kluczową instytucją na krajowym rynku rozliczania płatności,
- spółce Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, która jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych skierowanych przede wszystkim do instytucji z sektora finansowego, w szczególności bankowych i ubezpieczeniowych oraz administracji publicznej.

Tabela 5. Zestawienie posiadanych przez NBP akcji i udziałów w spółkach polskiego prawa handlowego według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

Nazwa podmiotu	Kapitał zakładowy (zł)	Ilość posiadanych przez NBP akcji/udziałów	Udział NBP w kapitale zakładowym
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	21 000 000	7 000	33,33%
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	5 445 000	625	5,74%
Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000 000	1 000	100,00%

Źródło: dane NBP.

⁴⁷ Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim, NBP może być udziałowcem albo akcjonariuszem innych osób prawnych, które prowadzą działalność usługową na rzecz instytucji finansowych lub Skarbu Państwa lub mają dla NBP istotne znaczenie w zakresie działania na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- uruchomienie nowej wersji systemu SORBNET2, otwarcie w tym systemie rachunku bankowego dla KDPW_CCP SA oraz rachunku rezerwy obowiązkowej dla KSKOK,
- prace w ramach Rady ds. Systemu Płatniczego w zakresie opłat na rynku bankomatowym,
- aktywne uczestnictwo w realizacji zapisów *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014 – 2020*,
- wydanie zgody na prowadzenie Systemu Płatności Mobilnych BLIK,
- współpraca przy autoryzacji KDPW_CCP SA jako kontrahenta centralnego.

8. Obsługa Skarbu Państwa⁴⁸

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obrót skarbowymi papierami wartościowymi oraz działania wspierające zarządzanie długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2014 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przede wszystkim: centralny rachunek bieżący budżetu państwa, rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych, w tym urzędów obsługujących organy podatkowe oraz rachunki środków na wydatki niewygasające jednostek budżetowych. Narodowy Bank Polski prowadził również rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych dla podmiotów uprawnionych do posiadania rachunków w NBP.

Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim, NBP prowadził rachunki innych osób prawnych.

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

Narodowy Bank Polski przeprowadzał operacje na rachunkach bankowych budżetu państwa w formie bezgotówkowej, przede wszystkim w systemie Bankowości Elektronicznej *enbepe*, a także w formie gotówkowej. Obsługa rachunków bankowych Departamentu Budżetu Państwa i Departamentu Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego oraz sądów powszechnych (od grudnia 2014 r.) odbywała się za pośrednictwem interfejsu B2B.

8.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE. W 2014 r. NBP obsługiwał 3524 klientów (w 2013 r. – 3527), dla których oddziały okręgowe prowadziły 15 841 rachunków (w 2013 r. – 15 690), z czego 7908 rachunków było obsługiwanych w ramach zastępczej obsługi kasowej (w 2013 r. – 7887)⁴⁹.

⁴⁸ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, 51, 52 ustawy o NBP, ustawy o finansach publicznych i ustawy Prawo bankowe.

⁴⁹ Zastępcza obsługa kasowa prowadzona jest dla posiadaczy rachunków mających siedzibę poza miastem, w którym zlokalizowany jest oddział okręgowy NBP.

8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Narodowy Bank Polski prowadził – na podstawie umów agencyjnych podpisanych z Ministrem Finansów w latach ubiegłych – obsługę zobowiązań i należności budżetu państwa z tytułu:

- 62 kredytów udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje i organizacje finansowe,
- 70 kredytów zagranicznych gwarantowanych przez Rząd RP udzielonych podmiotom krajowym,
- jednej umowy o udostępnienie środków kredytowych podmiotom krajowym.

Pełniąc funkcję depozytariusza Banku Światowego i jego agend, NBP obsługiwał 15 skryptów dłużnych wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w tych organizacjach.

8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi papierów wartościowych

Narodowy Bank Polski pełni funkcję agenta emisji skarbowych papierów wartościowych. W związku z tym jest zobowiązany do organizowania przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2014 r. przeprowadzono:

- 14 przetargów sprzedaży obligacji skarbowych, w tym 4 przetargi uzupełniające. Podaż wyniosła łącznie 79,1 mld zł, popyt – 147,6 mld zł, sprzedaż – 84,3 mld zł. Większość obligacji oferowanych przez MF stanowiły obligacje o stałym oprocentowaniu, a ich sprzedaż wyniosła 60,0% ogółu sprzedaży.
- 6 przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 29,7 mld zł i sprzedało obligacje o wartości 29,9 mld zł; wartość zakupu gotówkowego wyniosła 18,3 mln zł. Większość obligacji sprzedanych na przetargach (62,0%) to obligacje o stałym oprocentowaniu.

W 2014 r., podobnie jak w poprzednich latach, odbył się jeden przetarg odkupu obligacji nominowanych w dolarach: podaż wyniosła 400 mln USD, popyt 446,46 mln USD, odkup 354,4 mln USD.

W 2014 r. odbył się jeden przetarg sprzedaży obligacji emitowanych przez BGK poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa (popyt 2,68 mld zł, sprzedaż 1,27 mld zł).

8.3.2. System dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)

W 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, NBP realizował zadania związane z systemem dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)⁵⁰. Na podstawie umowy zawartej z Ministerstwem Finansów bank:

- przekazywał MF miesięczne i kwartalne oceny aktywności banków będących DSPW oraz kandydatów do pełnienia tej funkcji na pierwotnych oraz wtórnych rynkach bonów i obligacji skarbowych,
- pełnił funkcję organizatora fixingu skarbowych papierów wartościowych⁵¹,
- uczestniczył w cyklicznych spotkaniach Rady Uczestników Rynku – zespołu opiniodawczo-doradczego przy Ministrze Finansów.

Ponadto w ramach współpracy z Ministerstwem Finansów NBP wykonywał czynności weryfikacyjno-kontrolne w bankach, których rachunki i konta depozytowe skarbowych papierów wartościowych prowadzone są w Rejestrze Papierów Wartościowych.

8.4. Współpraca z MF w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym

W 2014 r. Narodowy Bank Polski współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym. Celem współpracy jest wymiana informacji służących do koordynowania polityki zarządzania długiem publicznym prowadzonej przez MF z polityką pieniężną i polityką kursową prowadzonymi przez NBP.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- prowadzenie 15 841 rachunków dla 3524 klientów,
- zorganizowanie łącznie 21 przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych.

⁵⁰ Głównym celem systemu jest wyodrębnienie grupy banków (*primary dealers*), które w zamian za przywilej wyłącznego składania ofert na przetargach skarbowych papierów wartościowych (SPW) oraz wyłączności lub uprzywilejowania w zakresie przeprowadzania indywidualnych operacji z Ministrem Finansów są zobowiązane do regularnego uczestniczenia w przetargach sprzedaży SPW i fixingach SPW, kwotowania SPW (szczególnie emisji bazowych na rynku elektronicznym), podejmowania działań na rzecz rozszerzania bazy inwestorów SPW, rzetelnego wypełniania obowiązków wynikających z uczestniczenia w systemach depozytowych oraz promowania rynku SPW. Działania te mają służyć realizacji strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych, w szczególności zwiększeniu płynności, efektywności i przejrzystości rynku SPW.

⁵¹ Jako organizator fixingu SPW NBP określa jego zasady w porozumieniu z MF (emitentem) oraz BondSpot SA (pełnomocnikiem), a także sprawuje ogólny nadzór nad funkcjonowaniem fixingu (§ 2 ust. 3 regulaminu fixingu).

9. Działalność analityczno-badawcza⁵²

W 2014 r. analizy i badania koncentrowały się na zagadnieniach polityki pieniężnej i makrostabilnościowej, procesach inflacyjnych, finansach publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych, rynku pracy i nieruchomości. Prowadzono prace analityczne i koncepcyjne związane z procesami ekonomicznymi zachodzącymi w gospodarkach strefy euro. Przedmiotem zainteresowania były także zmiany w otoczeniu gospodarczym w kraju i na świecie. Prace progностyczno-modelowe dotyczyły w szczególności: znaczenia sektora usług rynkowych dla rozwoju polskiej gospodarki, poziomu rezerw walutowych oraz wpływu struktury kredytów hipotecznych na politykę monetarną i makrostabilnościową. Kontynuowano rozbudowę modeli wykorzystywanych do przygotowywania prognoz makroekonomicznych wspomagających prowadzenie przez NBP polityki pieniężnej. Wyniki prac badawczych stanowiły między innymi podstawę decyzji podejmowanych przez RPP i Zarząd NBP.

W 2014 r. w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych ukazało się 75 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 31 publikacji po polsku i 44 publikacje po angielsku. Piętnaście publikacji ukazało się w czasopismach naukowych z tzw. listy filadelfijskiej (załącznik 7).

9.1. Badania dotyczące polityki pieniężnej, procesów i oczekiwań inflacyjnych

9.1.1. Prace analityczne i koncepcyjne dotyczące strategii polityki pieniężnej i jej realizacji w innych bankach centralnych

- Monitorowano politykę pieniężną banków centralnych oraz ich komunikację z otoczeniem.
- Opublikowano opracowanie *Ewolucja strategii celu inflacyjnego w wybranych krajach*. Publikacja zawiera ogólne informacje na temat strategii celu inflacyjnego i prezentuje główne kierunki zmian tej strategii.

9.1.2. Analiza oczekiwań inflacyjnych w Polsce

Przeanalizowano zależność pomiędzy projekcjami inflacji i PKB publikowanymi przez NBP a prognozami ekspertów zewnętrznych.

9.1.3. Prace analityczno-badawcze i modelowe dotyczące mechanizmu transmisji polityki pieniężnej i jego zmian

- Prowadzono badania mechanizmu transmisji polityki pieniężnej z uwzględnieniem nieliniowości wybranych interakcji.

⁵² Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 ustawy o NBP.

- Dokonano przeszacowania liniowej wersji modelu mechanizmu transmisji polityki pieniężnej QMOTR i potwierdzono tezę o znacznym zmniejszeniu wpływu zmian kursu walutowego na ceny konsumpcyjne.
- Rozpoczęto prace nad nieliniową wersją modelu transmisji polityki pieniężnej.

9.1.4. Analizy modeli makroekonomicznych z sektorem finansowym

- Zbadano skutki wieloletnich kredytów hipotecznych dla polityki monetarnej i makrostabilnościowej.
- Zbadano wpływ struktury walutowej kredytów hipotecznych na transmisję polityki monetarnej i makrostabilnościowej.

9.1.5. Analizy i badania cen towarów oraz usług konsumpcyjnych

- Prowadzono analizy i badania procesów inflacyjnych w gospodarce narodowej i przygotowywano krótkookresowe prognozy wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz jego składowych.
- Prowadzono prace analityczne i badawcze nad miarami wskaźników inflacji bazowej.
- Prowadzono badania dotyczące częstotliwości zmian cen w gospodarce polskiej, w tym wielkości tych zmian w zależności od sektora gospodarki oraz roli promocji w procesie ustalania cen.
- Analizowano znaczenie lepkości cen dla kształtowania się zmiennych makroekonomicznych, w szczególności reakcję inflacji i PKB na zmianę parametrów polityki pieniężnej.

9.2. Prace analityczne i koncepcyjne dotyczące procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro

9.2.1. Analiza źródeł zróżnicowania sytuacji gospodarczej w krajach strefy euro

- Monitorowano oraz prognozowano sytuację gospodarczą w strefie euro na potrzeby prowadzenia krajowej polityki pieniężnej.
- Opracowano i opublikowano raport pt. *Ekonomiczne wyzwania integracji Polski ze strefą euro*. Raport zawiera: analizę przyczyn i stopnia zróżnicowania struktur gospodarczych w krajach strefy euro, opis źródeł kryzysu w strefie euro ze szczególnym uwzględnieniem instytucjonalnych słabości mechanizmów funkcjonowania europejskiej unii walutowej, ocenę wdrożonych rozwiązań instytucjonalnych mających zwiększyć efektywność działania strefy euro oraz analizę stopnia gotowości polskiej gospodarki do funkcjonowania w strefie euro.
- Przeprowadzono analizę przygotowania gospodarki łotewskiej do członkostwa w strefie euro i podsumowano pierwsze doświadczenia tego kraju po wprowadzeniu wspólnej waluty.

9.3. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

9.3.1. Badania sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw

- Przeprowadzono kwartalne analizy kształtowania się koniunktury w sektorze przedsiębiorstw, uwzględniające w szczególności decyzje dotyczące: produkcji, zatrudnienia, inwestycji, finansowania i cen oraz relacje firm z systemem bankowym. Analizowano wybrane aspekty procesów cenotwórczych i ich oddziaływanie na procesy realne, wpływ konfliktu rosyjsko-ukraińskiego na działalność przedsiębiorstw, jak również przyjmowane strategie i reakcje przedsiębiorstw na zmieniające się warunki otoczenia oraz postrzeganie niepewności i jej wpływ na decyzje przedsiębiorstw.
- Przeprowadzono badanie *Ankieta roczna NBP*, koncentrujące się na długookresowych tendencjach rozwojowych sektora przedsiębiorstw, prognozach i ocenach sytuacji gospodarczej, skutkach konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, polityce innowacyjnej i korzystaniu ze środków UE, znaczeniu technologii internetowych oraz czynnikach wpływających na decyzje cenowe przedsiębiorstw.
- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej przedsiębiorstw. W analizach uwzględniano wpływ konfliktu na Ukrainie na poziom eksportu przedsiębiorstw.

9.3.2. Badania sytuacji gospodarstw domowych

- Przeprowadzono, we współpracy z GUS, pilotażowe badanie majątku i zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce.
- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora gospodarstw domowych w zakresie źródeł pozyskiwania dochodów oraz decyzji kształtujących oszczędności i konsumpcję, jak również akumulacji aktywów finansowych i zadłużenia gospodarstw domowych.
- Przeprowadzono analizę ekonometryczną zależności dynamicznych pomiędzy dochodami do dyspozycji, wydatkami konsumpcyjnymi a kredytami konsumpcyjnymi.
- Przeprowadzono analizę własności korelacyjnych, prognostycznych i charakterystyk spektralnych zmiennych pochodzących z badań koniunktury gospodarstw domowych GUS oraz sprzedaży detalicznej na tle spożycia indywidualnego.

9.4. Inne badania makroekonomiczne

9.4.1. Badania rynku pracy

- Prowadzono cykliczne analizy kształtowania się sytuacji na rynku pracy. Oszacowano przepływy na rynku pracy prowadzące do zmian zatrudnienia oraz bezrobocia. W analizach koncentrowano się na zagadnieniach dotyczących migracji (znaczenie dla gospodarki Polski, sektorowa intensywność migracji) oraz wpływie zmian w uprawnieniach do urlopów macierzyńskich na rynek pracy.
- Po raz kolejny przeprowadzono *Badanie ankietowe rynku pracy*, łączące informacje od przedsiębiorców z informacjami od bezrobotnych. Przeanalizowano zagadnienie płynności

kadr i tworzenia miejsc pracy, czynniki determinujące podaż pracy, proces poszukiwań i niedopasowanie na rynku pracy, determinanty presji płacowej, oczekiwania płacowe bezrobotnych, jak również instrumenty uelastyczniające polski rynek pracy i źródła wzrostu produktywności pracy.

- We współpracy z EBC realizowano projekt badawczy dotyczący różnego dostosowania przez firmy zatrudnienia i płac w reakcji na kryzys ekonomiczny, w zależności od jego charakteru oraz otoczenia instytucjonalnego.

9.4.2. Badania rynku nieruchomości w Polsce

- Prowadzono analizy rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce (w tym badano: ceny i czynsze; zachowania konsumentów, deweloperów i sektora bankowego na rynku nieruchomości, wpływ stóp procentowych na sytuację na rynku nieruchomości mieszkaniowych oraz wpływ sektora nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych na stabilność sektora finansowego).
- Przeprowadzono hedoniczną analizę cen na komercyjnym rynku nieruchomości i wyliczono indeksy hedoniczne.
- Opracowano *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2013 r.* oraz publikowano kwartalne informacje na ten temat na stronie internetowej NBP.

9.4.3. Analizy i badania sektora finansów publicznych

- Prowadzono analizy oraz opracowywano prognozy sytuacji budżetu państwa i jednostek sektora finansów publicznych (w tym wpływu niskiej inflacji na sektor finansów publicznych).
- Analizowano sytuację finansów publicznych w krajach UE, w szczególności z Europy Środkowej i Wschodniej.
- Prowadzono badania nad wielkością krótko- i długookresowej elastyczności dochodów podatkowych.
- We współpracy z ekspertami z innych banków centralnych ESBC prowadzono badania nad wielkością mnożników fiskalnych.

9.4.4. Analizy i badania sektora zewnętrznego gospodarki Polski

- Sporządzano regularne prognozy polskiego bilansu płatniczego wraz z oceną stabilności wskaźników równowagi zewnętrznej polskiej gospodarki.
- Monitorowano kształtowanie się realnych efektywnych kursów złotego.
- Badano elastyczność cenową w polskim handlu zagranicznym.

9.4.5. Analizy i badania gospodarki światowej

- Prowadzono analizy kształtowania się koniunktury międzynarodowej, obejmujące bieżącą i prognozowaną sytuację w głównych gospodarkach świata oraz tendencje na rynkach surowcowych i finansowych.
- W zakresie badania handlu międzynarodowego dokonano analizy uczestnictwa Polski oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej w międzynarodowych sieciach dostaw.
- We współpracy ze Światowym Forum Gospodarczym prowadzono analizy konkurencyjności gospodarki polskiej, w tym na tle innych krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

9.5. Działalność prognostyczno-badawcza

- Prowadzono prace nad prognozami poziomu rezerw walutowych.
- Rozbudowano potencjał analityczno-prognostyczny dynamicznego stochastycznego modelu równowagi ogólnej (DSGE) SoePL, umożliwiając bardziej kompleksowe uwzględnienie wpływu aktywności sektora publicznego na koniunkturę gospodarczą oraz procesy inflacyjne.
- Zbadano wpływ częstotliwości reestymacji modeli DSGE na jakość otrzymywanych na ich podstawie prognoz punktowych i przedziałowych dla podstawowych kategorii makroekonomicznych.
- Wdrożono alternatywną metodę szacowania luki popytowej wykorzystując wskaźniki miesięczne (w tym badania ankietowe dotyczące sytuacji przedsiębiorstw oraz dane z rynku pracy).
- Przeprowadzono ponowną specyfikację niektórych równań głównego modelu prognostycznego (NECMOD) oraz reestymację jego parametrów w celu poprawy własności prognostycznych i symulacyjnych modelu.
- Prowadzono prace nad reestymacją już istniejących modeli i opracowaniem nowych na potrzeby krótkookresowego prognozowania inflacji.

9.6. Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP

W 2014 r. przyjęto raporty z siedmiu projektów wykonanych w ramach konkursów na projekty badawcze NBP. Projekty były realizowane w następujących obszarach: stabilność makroekonomiczna, stabilność finansowa oraz metody badań ilościowych. Przeprowadzono także konkurs na kolejne badania, w wyniku którego wyłoniono do realizacji 10 projektów.

9.7. Konferencje i warsztaty naukowe organizowane przez NBP

W 2014 r. NBP zorganizował m.in. następujące naukowe konferencje międzynarodowe:

- 15 kwietnia 2014 r.: *A Decade of Mobility. Poles in Contemporary Migration Spaces (Dekada mobilności. Polacy we współczesnych przestrzeniach migracyjnych)*. Konferencję zorganizowano wraz z Ośrodkiem Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego. W ramach konferencji

zaprezentowane zostały badania dotyczące oddziaływania na polską gospodarkę silnego wzrostu przepływów migracyjnych w ciągu dziesięciu lat po akcesji Polski do UE.

- 30 czerwca – 4 lipca 2014 r.: *3rd Summer Workshop (III Warsztaty Letnie NBP)*. Podczas konferencji zaprezentowano najnowsze prace badawcze polskich ekonomistów pracujących w kraju i za granicą z zakresu makroekonomii i finansów.
- 13–14 listopada 2014 r.: *Workshop on short term forecasting (Warsztaty nt. prognozowania krótkoterminowego)*. Warsztaty miały na celu wymianę wiedzy i doświadczeń w zakresie metod stosowanych w prognozowaniu głównych zmiennych makroekonomicznych (np. inflacja, produkcja, PKB) w bankach centralnych oraz innych instytucjach prognostycznych.
- 17–18 grudnia 2014 r.: *Identification in Macroeconomics (Identyfikacja w modelowaniu makroekonomicznym)*. Podczas konferencji omówiono wyniki najnowszych badań dotyczących problemów identyfikacji w modelowaniu makroekonomicznym. W spotkaniu uczestniczyli czołowi naukowcy zajmujących się tą problematyką (Fabio Canova, Ivana Komunjer, Daniel Waggoner, Tao Zha).

W 2014 r. NBP uruchomił program wizyt zewnętrznych ekonomistów – *Visiting Researcher Program*. W pierwszej edycji w NBP gościło czterech badaczy: Yannic Lucotte z ESG Management School w Paryżu, Emanuel Gasteiger z ISCTE Business School w Lizbonie, Margarita Rubio z Uniwersytetu w Nottingham oraz Matteo Iacoviello z Uniwersytetu w Bostonie, ekonomista pracujący dla Rady Gubernatorów Banku Rezerwy Federalnej. Podczas pobytu w NBP prowadzili prace badawcze, przedstawiali wyniki badań na seminariach i udzielali konsultacji pracownikom NBP.

Ponadto zorganizowano 29 otwartych seminariów naukowych, obejmujących szerokie spektrum zagadnień dotyczących funkcjonowania gospodarki, systemu finansowego i prowadzenia polityki gospodarczej. Ich wykaz zawiera załącznik 7.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- rozwijanie narzędzi i procesów prognostycznych,
- rozszerzenie zakresu prac modelowych oraz analityczno-badawczych nad procesami zachodzącymi w polskiej i światowej gospodarce,
- opublikowanie 15 artykułów naukowych pracowników NBP w czasopismach naukowych z tzw. listy filadelfijskiej,
- zorganizowanie czterech międzynarodowych konferencji naukowych i 29 otwartych seminariów naukowych.

10. Działalność statystyczna⁵³

Badania statystyczne NBP koncentrują się na danych dotyczących sektora finansowego oraz szeroko rozumianej statystyki relacji z zagranicą. Dane te służą do prowadzenia polityki pieniężnej, monitorowania ryzyka w sektorze finansowym, wykorzystywane są w badaniach stabilności finansowej i analizach makroostrożnościowych. NBP regularnie publikuje dane o szerokim zakresie, a także przekazuje informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania statystyczne NBP obejmują gromadzenie, przetwarzanie oraz bieżącą analizę danych statystycznych, a także prace nad metodyką ich opracowywania i prezentacji.

W 2014 r. NBP kontynuował regularne opracowywanie zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, przeznaczonych zarówno dla odbiorców w banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Najważniejsze z nich obejmowały:

- kwartalne opracowania o bilansie płatniczym oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,
- miesięczne dane finansowe sektora bankowego (należności, zobowiązania, rachunek zysków i strat),
- kwartalne dane dotyczące rynku krajowych funduszy inwestycyjnych,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe według sektorów instytucjonalnych.

Informacje statystyczne były udostępniane w szczególności następującym podmiotom krajowym: Sejmowi RP, Radzie Ministrów, GUS, BFG, UKNF, ZBP, instytucjom naukowym. Przekazywano je również EBC i organizacjom międzynarodowym: MFW, BŚ, OECD, BIS i Eurostatowi.

Prace statystyczne w 2014 r. były skoncentrowane na dostosowaniu danych do zmienionych standardów metodycznych (ESA 2010; Balance of Payments Manual 6th ed. — standard MFW oraz Benchmark Definition of FDI 4th ed. — standard OECD). Dane dotyczące rachunków finansowych

⁵³ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 ustawy o NBP oraz Ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2012 r., poz. 591 z późn. zm.).

oraz bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej zostały opublikowane według nowych standardów we wrześniu 2014 r. wraz z przeliczonymi danymi historycznymi. Wprowadzenie ESA 2010 do statystyki monetarnej zostało przygotowane w 2014 r. od strony metodycznej i prawnej, a pierwsze dane opublikowano na początku 2015 r. W 2014 r. były również prowadzone prace związane z wprowadzeniem ESA 2010 do statystyki funduszy inwestycyjnych.

W 2014 r. wprowadzone zostały także przepisy rozporządzenia Komisji Europejskiej⁵⁴, dotyczącego realizacji zadań z zakresu sprawozdawczości nadzorczej w ramach nowych regulacji europejskich.

Ponadto w 2014 r. NBP:

- kontynuował prace przygotowawcze związane z budową systemu sprawozdawczego dla monetarnych instytucji finansowych na potrzeby polityki pieniężnej,
- prowadził badania nad skutkami kryzysu finansowego dla sezonowej korekty danych oraz rozpoczął wyliczanie i przekazywanie EBC wyrównanego sezonowo indeksu HICP i jego głównych składowych,
- uczestniczył w pracach Komitetu Sterującego ds. Sezonowej Korekty Danych Statystycznych (Seasonal Adjustment Steering Group) oraz Grupy Roboczej ds. Sezonowej Korekty Danych Statystycznych (Seasonal Adjustment User Group), działających pod patronatem EBC i Eurostatu,
- we współpracy z Uniwersytetem we Fryburgu w Niemczech prowadził badania dotyczące długookresowej stabilności powszechnego systemu emerytalnego w Polsce,
- kontynuował prace nad wskaźnikiem predykcji bankructwa przedsiębiorstw niefinansowych oraz identyfikacją źródeł ich zewnętrznego i wewnętrznego finansowania,
- prowadził prace nad opracowaniem metodyki wskaźnika niewypłacalności przedsiębiorstw niefinansowych, a także prace analityczne dotyczące wewnętrznych i zewnętrznych źródeł finansowania oraz procesów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych instytucjach międzynarodowych

W 2014 r. NBP kontynuował współpracę w obszarze statystyki z instytucjami międzynarodowymi, przede wszystkim z EBC, Eurostatem, Komitetem ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EBA), Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ESRB) i Komisją Europejską.

⁵⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

W 2014 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane dane z zakresu bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych (MIF), statystyki stóp procentowych i statystyki funduszy inwestycyjnych. Ponadto w 2014 r. NBP:

- przygotował wdrożenie zasad ESA 2010 oraz rozszerzonych wymogów sprawozdawczych EBC w statystyce monetarnej i statystyce stóp procentowych⁵⁵,
- uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics), w tym w pracach nad projektem budowy zharmonizowanej bazy danych o pojedynczych kredytach (AnaCredit) i projektem rozporządzenia EBC w sprawie statystyki instytucji ubezpieczeniowych,
- prowadził prace mające na celu przygotowanie nowych, rozszerzonych zestawień danych funduszy inwestycyjnych na potrzeby odbiorców wewnętrznych i zewnętrznych (w szczególności EBC) w związku z wejściem w życie metodyki ESA 2010,
- rozpoczął przekazywanie Europejskiemu Bankowi Centralnemu danych o funduszach inwestycyjnych na potrzeby nowej, rozszerzonej wersji Rejestru Instytucji i Jednostek Powiązanych (Register of Institutions and Affiliates Database, RIAD).

10.2.2. Statystyka ostrożnościowa

W 2014 r. w obszarze statystyki ostrożnościowej NBP:

- wdrożył w ramach systemu informacji sprawozdawczej (SIS) nowe wymogi sprawozdawcze określone w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 680/2014, obejmujące dane z zakresu adekwatności kapitałowej, informacji finansowej, dużych zaangażowań, płynności, wskaźników stabilnego finansowania oraz dźwigni finansowej,
- rozpoczął prace nad przygotowaniem taksonomii i infrastruktury sprawozdawczej kolejnych pakietów sprawozdawczych zdefiniowanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), tj. aktywów obciążonych i planów finansowania⁵⁶,
- uczestniczył w pracach działającej w ramach EBA Grupy Roboczej ds. Księgowości, Raportowania i Audytu (Standing Committee on Accounting, Reporting and Auditing, SCARA), utworzonych w jej ramach podgrup: Podgrupy ds. Sprawozdawczości oraz Podgrupy ds. XBRL (Subgroup on Reporting, Subgroup on XBRL) oraz w Grupie Roboczej ds. Statystyki Nadzorczej (Working Group on Supervisory Statistics) działającej w ramach EBC,
- przekazywał EBC dane sektora bankowego z zakresu sprawozdawczości finansowej oraz adekwatności kapitałowej (consolidated banking data).

⁵⁵ Uchwała nr 40/2014 Zarządu NBP z dnia 17 lipca 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego. (Dz. Urz. NBP z 2014 r., poz. 9).

⁵⁶ Nowa sprawozdawczość została zdefiniowana w Wykonawczym standardzie technicznym (ITS). Wprowadzenie ITS wynika z przyjęcia przez Parlament Europejski rozporządzenia nr 575/2013 (znanego jako CRR).

10.2.3. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

Narodowy Bank Polski wprowadził w 2014 r. nowe standardy metodyczne BPM6 i Benchmark Definition of FDI 4th ed. Dane opracowane według nowych standardów zostały opublikowane oraz przekazane EBC, Eurostatowi, OECD i MFW. Dane te obejmowały bilans płatniczy, międzynarodową pozycję inwestycyjną, zadłużenie zagraniczne, zagraniczne inwestycje bezpośrednie i międzynarodowy handel usługami. Dodatkowo, w celu zapewnienia porównywalności przeliczono odpowiednie dane historyczne.

10.2.4. Pozostałe rodzaje statystyki

Pozostałe najważniejsze działania statystyczne dotyczyły:

- statystyki rachunków finansowych: NBP uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Rachunków Strefy Euro (Working Group on Euro Area Accounts),
- statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych: NBP brał udział w pracach Zespołu ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych powołanego przez Prezesa GUS, a także w pracach Grupy Roboczej ds. Statystyki Sektora Rządowego i Samorządowego w EBC (Working Group on Government Finance Statistics),
- statystyki sektora realnego: w ramach grupy roboczej BACH⁵⁷ zakończono prace metodyczne i techniczne nad nową wersją bazy danych BACH3.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- wprowadzenie nowych standardów metodycznych: ESA 2010 w statystyce monetarnej, statystyce funduszy inwestycyjnych i rachunków finansowych oraz BPM6 i Benchmark Definition of FDI 4th ed. w bilansie płatniczym i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wprowadzenie nowych wymogów sprawozdawczych dla banków, zawartych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 680/2014.

⁵⁷ Working Group on Bank for the Accounts of Companies Harmonised – grupa robocza działająca w ramach Europejskiego Komitetu Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych (European Committee of Central Balance Sheet Data Offices, ECCBSO).

11. Działalność edukacyjna i informacyjna

Zgodnie z art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim bank centralny prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizuje również projekty edukacyjne i informacyjne, mające na celu zapewnienie przejrzystości działania NBP i podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa o zasadach funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy nt. UGW i waluty euro.

11.1. Działalność edukacyjna

11.1.1. Program edukacji ekonomicznej

Edukacja ekonomiczna jest ważnym instrumentem wspierającym realizację podstawowych zadań banku centralnego. Przyczynia się do budowania stabilności zachowań na rynku finansowym i rozważnego korzystania z jego instrumentów, wpływa na rozwój systemów finansowych oraz pobudza kapitał społeczny, mający wpływ na rozwój gospodarczy. W 2014 r. projekty edukacyjne były poświęcone głównym zadaniom banku centralnego – realizacji polityki pieniężnej i wspieraniu stabilności systemu finansowego, Unii Gospodarczej i Walutowej, a także przeciwdziałaniu wykluczeniu finansowemu oraz upowszechnianiu obrotu bezgotówkowego. Istotnym obszarem działań NBP była edukacja w zakresie bezpiecznego korzystania z usług finansowych (transakcji i instrumentów finansowych) oraz ryzyka związanego z korzystaniem z usług oferowanych przez instytucje finansowe niepodlegające szczególnemu nadzorowi państwa. Planowanie działań edukacyjnych opierało się na wynikach badań stanu wiedzy i świadomości ekonomicznej poszczególnych grup społecznych.

W 2014 r. NBP dofinansował łącznie 214 projektów edukacyjnych o różnej skali, w tym 61 ogólnopolskich oraz 153 lokalne i regionalne. Przedsięwzięcia te były adresowane do różnych grup społecznych i zawodowych (w tym sędziów, urzędników administracji publicznej, samorządowców, pracowników organizacji pozarządowych), do środowisk szkolnych, studenckich oraz osób ze wsi i niewielkich miejscowości. We współpracy z podmiotami zewnętrznymi zrealizowano takie projekty, jak: *Moje finanse* (około 100 tys. uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 1,6 tys. nauczycieli), *Ekonomia na co dzień* (około 96 tys. gimnazjalistów i 3 tys. nauczycieli), *Na własne konto* (ponad 2,4 tys. gimnazjalistów z terenów wiejskich), *Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy* (około 1,4 tys. uczniów szkół podstawowych), *Olimpiada Przedsiębiorczości* (ponad 12 tys. uczniów) i *Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej* (blisko 11 tys. uczniów), studia podyplomowe *Mechanizmy Funkcjonowania Strefy Euro* oraz studia podyplomowe z zakresu finansów i ekonomii skierowane do sędziów, studium edukacji ekonomicznej dla urzędników administracji publicznej, *Samorządowa Akademia Finansów* dla urzędników i działaczy samorządowych, cykl warsztatów dotyczących racjonalnego zarządzania finansami w organizacjach pozarządowych, program stypendiów pomostowych dla młodzieży z małych miejscowości (szczególnie ze wsi), podejmujących naukę na kierunkach związanych z bankowością, finansami lub ekonomią.

Projekty edukacyjne realizowane były również we współpracy z mediami. W 2014 r. dofinansowano 20 tego typu przedsięwzięć. Jednym z nich był przeprowadzony we współpracy z TVP SA *Wielki Test Wiedzy Ekonomicznej*, który obejrzało ponad 1,6 mln osób. Podobną oglądalność miał każdy z 20 odcinków emitowanego w tym samym czasie miniseriale *Spokojnie, to tylko ekonomia*.

Wszystkie realizowane w 2014 r. projekty edukacyjne były poddane ewaluacji, w tym w formie własnych badań społecznych. Przy realizacji działalności edukacyjnej korzystano także z opinii ekspertów Rady ds. Edukacji Ekonomicznej.

Ponadto:

- W ramach Klubu Przedsiębiorczych Nauczycieli IMPULS, zrzeszającego nauczycieli ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski, zrealizowano 14 projektów i konkursów edukacyjnych oraz 10 szkoleń.
- Narodowy Bank Polski przeprowadził kolejne edycje Konkursu o Nagrodę Prezesa NBP na najlepszą pracę magisterską, doktorską i habilitacyjną oraz Konkursu na pracę pisemną dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych.

11.2. Portal Edukacji Ekonomicznej – NBPortal

W 2014 r. rozpoczęto prace nad bardziej zaawansowaną technologicznie zawartością NBPortal.pl. W ub.r. NBPortal.pl odwiedziło około 517,5 tys. użytkowników.

11.2.1. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

W 2014 r. kontynuowano prace nad utworzeniem Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka, w tym: wyłoniono wykonawcę ekspozycji, kontynuowano pozyskiwanie eksponatów i przygotowanie materiałów informacyjnych, jak również przystąpiono do opracowania zasad funkcjonowania Centrum, w tym dotyczących organizacji działania i udostępniania ekspozycji. Przygotowano ponadto dwie wystawy czasowe: *Władysław Grabski, Bank Polski SA i stabilizacja ekonomiczna kraju* oraz *Wojenne losy polskiego złota*.

11.3. Działalność informacyjna i promocyjna

11.3.1. Kampanie informacyjno-promocyjne

W 2014 r. NBP kontynuował następujące kampanie o charakterze informacyjno-promocyjnym:

- *Bezpieczne pieniądze*. NBP przeprowadził ogólnopolską kampanię informacyjną, mającą na celu poinformowanie społeczeństwa o wprowadzeniu do obiegu od kwietnia 2014 r. banknotów ze zmodernizowanymi zabezpieczeniami. Kampania była skierowana do szerokiego grona odbiorców, w tym osób niepełnosprawnych. Łącznie ukazało się kilkaset informacji dotyczących

modernizacji zabezpieczeń. Z przeprowadzonych badań opinii publicznej wynika, że przekaz kampanii dotarł do około 80% dorosłych Polaków.

- *Nie daj się nabrać. Sprawdź, zanim podpiszesz.* Wspólnie z partnerami – Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, Komisją Nadzoru Finansowego, Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Sprawiedliwości, Policją oraz Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów – NBP kontynuował kampanię zwracającą uwagę społeczeństwa na ryzyko związane z zawieraniem umów finansowych, przede wszystkim zaciąganiem wysoko oprocentowanych, krótkoterminowych pożyczek (tzw. chwilówek) oraz korzystaniem z usług finansowych, które nie podlegają szczególnemu nadzorowi państwa.
- *NBP nie wyklucza.* W 2014 r. NBP kontynuował działania mające na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa na kwestię wykluczenia finansowego spowodowanego niepełnosprawnością, w tym niepełnosprawnością intelektualną.

11.3.2. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2014 r. za pośrednictwem Internetu:

- transmitowano na żywo (streaming z tłumaczeniem simultanicznym) konferencje prasowe RPP i międzynarodowe konferencje organizowane przez NBP,
- rozwijano stronę dotyczącą projektu *NBP nie wyklucza*, na której zamieszczano informacje w języku migowym, filmy z audiodeskrypcją dla osób z dysfunkcją wzroku oraz informacje dla osób z upośledzeniem intelektualnym w przystępnym dla nich formacie,
- prowadzono portal internetowy *ObserwatorFinansowy.pl.*, w tym kontynuowano współpracę ze środowiskiem akademickim (konkurs dla studentów ekonomii pt.: *Gdyby to zależało ode mnie...*) i środowiskiem ekspertów ekonomicznych.

W 2014 r. stronę internetową NBP.pl odwiedziło ponad 6,3 mln użytkowników.

11.3.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2014 r. w ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi NBP:

- promował wśród dziennikarzy raporty i analizy opracowywane w NBP, w szczególności dotyczące polityki pieniężnej, systemu finansowego, systemu płatniczego i rozwoju sytuacji makroekonomicznej ze szczególnym uwzględnieniem rynku pracy,
- przeprowadził dwunastą edycję Konkursu o Nagrodę im. Władysława Grabskiego oraz szóstą edycję Konkursu na Najlepszego Analityka Makroekonomicznego,
- udzielił pisemnych odpowiedzi na około 450 zapytań prasowych,
- organizował spotkania z dziennikarzami i konferencje prasowe, w tym po posiedzeniach RPP i po publikacji ważniejszych raportów i opracowań NBP.

11.3.4. Pozostałe działania informacyjno-promocyjne

Pozostałe działania NBP o charakterze informacyjno-promocyjnym objęły w 2014 r.:

- promowanie monet i banknotów kolekcjonerskich;
- zorganizowanie Dni Otwartych w Centrali NBP oraz w ośmiu oddziałach okręgowych NBP; podczas jedenastej edycji Dni Otwartych NBP odwiedziło łącznie około 30 tys. zwiedzających;
- kontynuowanie wprowadzania w NBP kompleksowego systemu identyfikacji wizualnej NBP, w szczególności w zakresie jednolitej identyfikacji i oznakowania oddziałów okręgowych NBP.

11.4. Działalność wydawnicza i biblioteczna

W 2014 r. wydano następujące publikacje periodyczne: *Raport Roczny 2013*, *Sprawozdanie z działalności NBP w 2013 r.*, *Założenia polityki pieniężnej na rok 2015*, *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2013*, *Plan działalności NBP na lata 2015 – 2017*, *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2013 r.*, *Raport o stabilności systemu finansowego – grudzień 2012*, *Raport o stabilności systemu finansowego – lipiec 2013*, *Raport Roczny 2013 – Płynność sektora bankowego*, *Instrumenty polityki pieniężnej*, *Raporty o inflacji – marzec, lipiec, listopad 2014*, *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej – III i IV kwartał 2013 r. i I i II kwartał 2014 r.*, *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2013 roku*, *Bank i Kredyt*. *Biuletyny Informacyjne* i *Informacje Wstępne* są przygotowywane tylko w wersji elektronicznej. W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym NBP umieszczał co kwartał na stronie internetowej streszczenia *Biuletynu Miesięcznego EBC*. Ukazywały się również (w wersji elektronicznej) opracowania z serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Paper* (szczegółowy wykaz za 2014 r. zawiera załącznik 7).

W związku z dziesiątą rocznicą uzyskania przez NBP członkostwa w ESBC w 2014 r. przygotowano publikację pt. *Europejska dekada NBP. 10 lat członkostwa w ESBC*. Opublikowano także opracowanie podsumowujące proces wprowadzania euro na Łotwie: *Przygotowania Łotwy do członkostwa w strefie euro i pierwsze doświadczenia związane z wprowadzaniem wspólnej waluty*.

Centralna Biblioteka NBP, mająca status biblioteki naukowej, gromadzi publikacje z zakresu nauk ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień bankowości i pieniądza. W 2014 r. ze zbiorów skorzystało 11,5 tys. czytelników, którym udostępniono 21 788 książek.

11.5. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2014 r. rozpatrzono 4466 spraw skierowanych do NBP (w 2013 r. – 4974), w tym 4331 listów (w 2013 r. – 4820) oraz 135 skarg i wniosków (w 2013 r. – 154); 16 wniosków rozpatrzono w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Spośród nadesłanych spraw 4198 załatwiono w NBP, a 268 przekazano do banków i innych instytucji. Sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły w szczególności: dostępności monet kolekcjonerskich, informacji na temat działań edukacyjnych i wydawniczych NBP, ofert pracy i ofert praktyk studenckich lub zawodowych, informacji na temat

decyzji RPP, udzielenia wsparcia finansowego, objęcia patronatem NBP, informacji o działalności banków (w tym dotyczących spłaty kredytów zaciągniętych w bankach komercyjnych) i prawie bankowym, spraw dewizowych, papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa oraz kursów walut.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- realizacja 214 projektów edukacyjnych, w tym *Wielkiego Testu Wiedzy Ekonomicznej* i miniseriale edukacyjnego,
- przeprowadzenie trzech ogólnopolskich kampanii informacyjnych.

12. Działalność legislacyjna⁵⁸

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2014 r. organy NBP wydały 136 aktów prawnych, z których 32 wydał Prezes NBP, 11 RPP, a 93 Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W Monitorze Polskim ogłoszono 25 aktów prawnych wydanych przez organy NBP, a w Dzienniku Urzędowym NBP 15 aktów prawnych.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych i nienormatywnych z zakresu polityki gospodarczej oraz mających znaczenie dla systemu bankowego. W tej działalności dążył do zapewnienia stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2014 r. NBP otrzymał:

- 178 dokumentów nadesłanych w ramach uzgodnień międzyresortowych,
- 1171 dokumentów nadesłanych w ramach prac Komitetu Rady Ministrów (KRM),
- około 1500 dokumentów w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich (KSE),
- 56 projektów ustaw nadesłanych z Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu i Kancelarii Prezydenta.

W 2014 r. pracownicy NBP wzięli udział w 17 konferencjach uzgodnieniowych i 7 komisjach prawniczych, a także w 53 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych i senackich.

Do najważniejszych projektów aktów prawnych zaopiniowanych przez NBP w 2014 r., nie dotyczących bezpośrednio sektora bankowego (najważniejsze akty dotyczące sektora bankowego zostały wskazane w pkt 12.3), należały:

- Projekty uchwalonych ustaw:
 - Ustawa z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 8 maja 2014 r. poz. 586),
 - Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 15 stycznia 2015 r. poz. 73),

⁵⁸ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 i art. 21 pkt 3 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów innych ustaw zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydania aktów prawnych.

- Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o obligacjach (Dz.U. z dnia 20 stycznia 2015 r. poz. 238).
- Projekty ustaw:
 - poselski projekt ustawy o kredycie konsumenckim oraz o zmianie ustawy – Kodeks wykroczeń,
 - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw,
 - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
 - poselski projekt ustawy o Radzie Fiskalnej,
 - rządowy projekt ustawy Prawo restrukturyzacyjne,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości.

Narodowy Bank Polski opiniował także, na potrzeby przygotowania stanowiska Rządu RP, projekty regulacji Parlamentu Europejskiego i Rady UE dotyczące systemu finansowego. Do najważniejszych należały: projekt rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (SRM) oraz projekt rozporządzenia w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki w instrumentach finansowych i umowach finansowych. NBP uczestniczył również w przygotowaniu stanowiska RP w postępowaniu w bezprecedensowej sprawie prejudycjalnej przed Trybunałem Sprawiedliwości UE dotyczącej polityki pieniężnej EBC.

Ponadto NBP przedstawił stanowiska do dokumentów rządowych rozpatrywanych w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich, w tym: uwagi do *Wieloletniego planu finansowania państwa na lata 2014–2017*, uwagi do projektu ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym⁵⁹ oraz uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw.

Narodowy Bank Polski współtworzył także rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa – w szczególności przez udział w pracach następujących gremiów:

- Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- Komisji Nadzoru Finansowego,
- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,
- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Ekspertowych,
- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

⁵⁹ Tytuł projektu ustawy zmieniał się w trakcie prac rządowych i obecnie brzmi: projekt ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

Narodowy Bank Polski zaopiniował:

- Projekty uchwalonych ustaw:
 - Ustawa z dnia 23 października 2014 r. o odwróconym kredycie hipotecznym (Dz.U. z dnia 14 listopada 2014 r. poz. 1585),
 - Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych (Dz.U. z dnia 29 grudnia 2014 r. poz. 1916),
 - Ustawa z dnia 26 września 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 21 listopada 2014 r. poz. 1626).
- Projekty ustaw:
 - dwa poselskie projekty ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe,
 - poselski projekt ustawy o kasach oszczędnościowo-budowlanych i o wspieraniu przez państwo oszczędzania na cele mieszkaniowe,
 - rządowy projekt ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, uporządkowanej likwidacji banków oraz o zmianie niektórych innych ustaw,
 - rządowy projekt ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw,
 - rządowy projekt ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym⁶⁰,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii EBC do projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2014 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 92 projektów aktów prawnych, do których EBC wydał opinie⁶¹. Najważniejsze opinie dotyczyły:

- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych za pomocą karty;
- projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego oraz zmieniającej i uchylającej niektóre dyrektywy;
- projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków mających na celu zapewnienie wspólnego wysokiego poziomu bezpieczeństwa sieci i informacji w obrębie Unii;
- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zgłaszania transakcji finansowania papierów wartościowych oraz przejrzystości tych transakcji.

⁶⁰ Por. przypis 59.

⁶¹ Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i unijnych projektów aktów prawnych, dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty przepisów prawa krajowego państw UE, w tym austriackiego, estońskiego, portugalskiego, rumuńskiego, słoweńskiego i węgierskiego. Regulują one kwestie nadzoru nad instytucjami kredytowymi, płatności gotówkowych oraz mają na celu wzmocnienie stabilności finansowej w tych państwach. Ponadto NBP opiniował projekty przepisów prawa litewskiego przygotowane w związku z wprowadzeniem wspólnej waluty euro. Spośród regulacji krajowych opiniowane były również projekty polskich ustaw, które zostały wymienione w pkt 12.2 i 12.3⁶².

12.5. Udział w przygotowaniach do przyjęcia euro przez Polskę

Narodowy Bank Polski kontynuował działalność w ramach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce. Pełnomocnik Zarządu NBP ds. wprowadzenia euro współprzewodniczył Narodowemu Komitetowi Koordynacyjnemu ds. Euro i Radzie Koordynacyjnej, a przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów realizujących zadania powierzone im przez Radę Koordynacyjną, pełniąc funkcje przewodniczącego Zespołu Roboczego ds. Strategii Komunikacyjnej, zastępcy przewodniczącego Zespołu Roboczego ds. Makroekonomicznych, przewodniczącego Grupy Zadaniowej ds. Stabilności Finansowej oraz członka Zespołu Roboczego ds. Dostosowań Prawnych⁶³.

W 2014 r. koncentrowano się na analizowaniu ekonomicznych wyzwań integracji Polski ze strefą euro, w tym zmian instytucjonalnych.

Najważniejsze działania NBP w 2014 r.:

- udział w pracach organów państwa nad projektami aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej oraz mających znaczenie dla systemu bankowego,
- udział w konsultacjach projektów aktów prawnych w ramach UE, w tym dotyczących usług płatniczych, bezpieczeństwa informacji i transakcji finansowych,
- uczestnictwo w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.

⁶² Tytuły dostępnych na stronie internetowej EBC opinii do poszczególnych projektów aktów prawa polskiego odnoszą się do merytorycznej zawartości danego projektu i nie brzmią identycznie jak tytuły projektów źródłowych.

⁶³ Ze względu na zrealizowanie dotychczas wyznaczonych zadań pozostałe zespoły robocze, w których uczestniczą przedstawiciele NBP, tj. Zespół Roboczy ds. Wprowadzenia Banknotów i Monet Euro, Zespół Roboczy ds. Sektora Finansowego, Zespół Roboczy ds. Przedsiębiorstw Niefinansowych i Zespół Roboczy ds. Ochrony Konsumentów, nie prowadziły prac w 2014 r.

13. Współpraca międzynarodowa⁶⁴

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

W 2014 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów europejskich, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ESRB, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ESRB, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Koncentrowano się na zagadnieniach dotyczących unii bankowej, w tym wdrożenia jednolitego mechanizmu nadzorczego (SSM) oraz jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (SRM).

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro.

W 2014 r. Prezes NBP uczestniczył w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (organu decyzyjnego EBC). Do jej zadań należy w szczególności opiniowanie aktów prawnych wydawanych przez Radę Prezesów EBC, współdziałanie przy wykonywaniu zadań związanych ze sprawozdawczością statystyczną oraz udział w ustalaniu nieodwołalnych kursów walutowych państw przystępujących do strefy euro. Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były kwestie dotyczące głównie: sytuacji makroekonomicznej państw członkowskich UE, stabilności finansowej, raportów o konwergencji oraz monitorowania działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania monetarnego sektora publicznego ze środków banku centralnego i zakazem uprzywilejowanego dostępu.

Przedstawiciele NBP byli członkami 12 komitetów ESBC oraz licznych grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC. W trakcie spotkań tych gremiów omawiano zagadnienia dotyczące:

- stabilności finansowej, w tym jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków,
- wprowadzania jednolitego mechanizmu nadzorczego,
- współpracy między Europejskim Urzędem Nadzoru Rynków i Papierów Wartościowych (European Securities and Market Authority, ESMA) a odpowiednimi władzami w zakresie nadzoru nad repozytoriami transakcji,
- krajowych przepisów w sprawie zachowania dyscypliny budżetowej,
- nowelizacji rozporządzeń dotyczących statystyki monetarnej i finansowej oraz statystyki płatności,

⁶⁴ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów Statutu ESBC i EBC.

- rachunkowości i sprawozdawczości finansowej banków centralnych ESBC,
- fałszerstw banknotów euro,
- przystąpienia Litwy do strefy euro,
- funkcjonowania systemów płatności i infrastruktury potransakcyjnej rynku finansowego.

13.1.2. Udział w pracach innych organów wspólnotowych

W 2014 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach związanych z funkcjonowaniem następujących gremiów UE:

- Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń),
- komitetów Rady UE, w tym Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych (EFC),
- komitetów i grup roboczych Komisji Europejskiej,
- Komitetu ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB) oraz grup roboczych Eurostatu.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2014 r. w ramach współpracy z OECD eksperci NBP uczestniczyli w:

- posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD,
- konferencjach w ramach inicjatywy OECD International Network on Financial Education (Międzynarodowa grupa ds. edukacji finansowej),
- posiedzeniach Międzyresortowego Zespołu ds. OECD organizowanych przez Ministerstwo Gospodarki.

W lutym 2014 r. odbyło się podsumowanie XIII Przeglądu Gospodarczego Polski, w którym uczestniczyli przedstawiciele NBP. Przegląd poświęcono przede wszystkim zagadnieniom rynku pracy i konkurencji.

13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego

W ramach współpracy z Grupą Banku Światowego przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- Spotkaniach Rad Gubernatorów Banku Światowego (BS) i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) w Waszyngtonie (wiosennych w kwietniu oraz dorocznych w październiku). Podczas spotkań omawiano w szczególności: tworzenie bardziej dynamicznej i zrównoważonej gospodarki globalnej oraz działania na rzecz podtrzymania ożywienia ekonomicznego. Analizowano także postęp w realizacji dwóch strategicznych celów BS:

radykalnego zmniejszenia poziomu ubóstwa na świecie do 2030 r. oraz zmniejszania różnic między poziomem dochodów uboższych i bogatszych grup społecznych w poszczególnych krajach.

- Posiedzeniach Komitetu Rozwoju, które towarzyszyły spotkaniom BS i MFW w Waszyngtonie. Obradom tego gremium przewodniczył Prezes NBP.
- Spotkaniu Konstytuancy zorganizowanym w lipcu przez władze Azerbejdżanu.

Ponadto w 2014 r. NBP uczestniczył w procesie opiniowania dokumentów Grupy BS (w tym jego strategii współpracy z poszczególnymi krajami oraz projektów pożyczkowych), które były omawiane na posiedzeniach Rady Dyrektorów Wykonawczych w Waszyngtonie.

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW)

W ramach współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- spotkaniach z przedstawicielami MFW, w tym podczas misji Funduszu w Polsce, odbywającej się na podstawie art. IV umowy o MFW;
- opiniowaniu dokumentów rozpatrywanych przez Radę Dyrektorów Wykonawczych MFW,
- w tym w ramach okresowego przeglądu instrumentów ostrożnościowych MFW, do których należy Elastyczna Linia Kredytowa (Flexible Credit Line, FCL).

Narodowy Bank Polski uczestniczy również w działaniach mających na celu czasowe zwiększenie zasobów finansowych MFW. W ramach tych działań NBP przystąpił do Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow, NAB)⁶⁵ w listopadzie 2011 r., a w marcu 2013 r. zawarł z MFW umowę pożyczki dwustronnej⁶⁶ do kwoty 6,27 mld EUR.

Zarówno środki udostępnione MFW przez NBP w ramach NAB, jak i na podstawie umowy pożyczki dwustronnej zachowują status rezerw walutowych. Do końca 2014 r. MFW nie korzystał ze środków z pożyczki dwustronnej. Środki zostały natomiast wypłacone Funduszowi w ramach NAB: na koniec 2014 r. MFW wykorzystał kwotę odpowiadającą 304,5 mln SDR⁶⁷.

W 2014 r. NBP wraz z Ministerstwem Finansów prowadził prace nad przyznaniem Polsce dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej na kolejny okres⁶⁸.

⁶⁵ W ramach NAB Narodowy Bank Polski pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do wysokości kwoty odpowiadającej 2,53 mld SDR.

⁶⁶ Umowy pożyczek dwustronnych zawierane były na dwa lata z możliwością przedłużenia o dwa jednoroczne okresy.

⁶⁷ W latach 2011–2014 NBP udzielił MFW pożyczek w ramach NAB na łączną kwotę 407 mln SDR oraz otrzymał spłatę pożyczki w łącznej wysokości 102,5 mln SDR.

⁶⁸ 14 stycznia 2015 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych MFW podjęła decyzję o przyznaniu Polsce dostępu do FCL na kolejne dwa lata. Zgodnie z wnioskiem polskich władz, wysokość środków udostępnionych w ramach linii została zmniejszona i wynosi obecnie 15,5 mld SDR (około 22,1 mld USD według kursu średniego NBP z 14 stycznia 2015 r.). Podobnie jak w poprzednim okresie NBP obsługuje FCL jako agent finansowy Rządu RP na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

W dniach 14 – 15 maja 2014 r. w Warszawie odbyło się XXIII Doroczne Spotkanie Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, którego współorganizatorem ze strony polskiej był Narodowy Bank Polski (Prezes NBP pełni funkcję Gubernatora Polski w EBOR). Najważniejsze ustalenia spotkania to:

- przyjęcie rezolucji w sprawie tymczasowego (maksymalnie do 2020 r.) przyznania Cypru statusu kraju operacji oraz rezolucji w sprawie przyjęcia Libii do EBOR;
- omówienie kierunków średnioterminowej działalności banku oraz przygotowań do zmian w zakresie składu i sposobu wyboru Rady Dyrektorów EBOR.

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS)

W 2014 r. odbyło się sześć posiedzeń Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych z udziałem przedstawicieli NBP. W czasie dorocznego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy BIS przyjęto 84. Raport Roczny oraz zatwierdzono bilans banku na dzień 31 marca 2014 r. Rachunek wyników wykazał zysk netto w wysokości 419,3 mln SDR, z czego 120,0 mln SDR przeznaczono na wypłatę dywidendy. Narodowy Bank Polski otrzymał dywidendę w wysokości 1 mln 720 tys. SDR.

13.2.6. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej (MBWG)

Przedstawiciele NBP wraz z przedstawicielami Ministerstwa Finansów uczestniczyli w posiedzeniach Rady MBWG, spotkaniach grup roboczych oraz brali udział w wypracowywaniu rozwiązań związanych z przyszłością banku. W Warszawie odbyło się jesienne posiedzenie Rady MBWG.

13.2.7. Współpraca w ramach Inicjatywy Wiedeńskiej

W 2014 r. Prezes NBP przewodniczył pracom Komitetu Sterującego Inicjatywy Wiedeńskiej 2, której celem jest wspieranie stabilnej bankowości transgranicznej w krajach Europy Środkowej, Wschodniej i Południowoschodniej (CESEE). W 2014 r. omówiono: zagadnienie delewarowania w regionie, wpływ unii bankowej na kraje UE spoza strefy euro i kraje spoza UE, wspieranie rozwoju akcji kredytowej z wykorzystaniem gwarancji kredytowych dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz sposoby redukcji wysokiego poziomu kredytów nieregularnych w wybranych krajach. Jednocześnie Inicjatywa Wiedeńska 2 aktywnie wspierała wysiłki Ukrainy nakierowane na reformowanie i utrzymanie stabilności sektora finansowego.

13.2.8. Inne działania na forum międzynarodowym

W ramach działań na forum międzynarodowym NBP bierze udział w organizowaniu konferencji międzynarodowych i świadczy pomoc techniczną bankom centralnym krajów przechodzących transformację gospodarczą.

W 2014 r. NBP zorganizował lub współorganizował z międzynarodowymi i krajowymi instytucjami 13 konferencji międzynarodowych, z których najważniejsze dotyczyły: zarządzania ryzykiem finansowym w bankach centralnych (*Tenth Central Bank Risk Managers Conference*, 16 – 17 września 2014 r.), przyszłości gospodarki europejskiej (*The Future of the European Economy. Building Market Economies in Europe: Lessons and Challenges after 25 Years of Transition*, czwarta edycja dorocznej konferencji NBP, 24 października 2014 r.) oraz wyzwań stojących przed państwami członkowskimi spoza strefy euro (*New Member States Policy Forum*, we współpracy z MFW i MF, 11 – 12 grudnia 2014 r.). NBP kontynuował ponadto rozpoczęty w 2013 r. cykl konferencji międzynarodowych pt. *NBP Biannual EU Presidency Lecture*. W czasie wykładów prezesi banków centralnych państw sprawujących przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej przedstawiają priorytety danej prezydencji w obszarze gospodarczo-finansowym. W 2014 r. odbyły się wykłady Prezesa Banku Grecji i Prezesa Banku Włoch.

W 2014 r. w ramach programu pomocy technicznej NBP zorganizował łącznie 51 przedsięwzięć pomocowych (wizyty studyjne, wyjazdy eksperckie, staże, seminaria i warsztaty), w których wzięły udział 303 osoby z 27 banków centralnych (wyłączając wyjazdy ekspertów NBP do państw beneficjentów).

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- udział w pracach związanych z wprowadzeniem jednolitego mechanizmu nadzorczego oraz jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków,
- współdziałanie z EBOR przy organizacji w Polsce Dorocznego Spotkania Rady Gubernatorów EBOR.

14. Działalność wewnętrzna

14.1. Zarządzanie kadrami

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2014 r. przeciętne zatrudnienie w Narodowym Banku Polskim było niższe o 20 etatów od przeciętnego zatrudnienia w 2013 r. i wyniosło 3622 etaty.

Zmniejszenie zatrudnienia w skali całego NBP wynikało przede wszystkim z redukcji etatów w obszarze kasowo-skarbcowym oraz w niewielkim zakresie z optymalizacji usług poligrafii i transportowych.

Zwiększenie liczby osób zatrudnionych w Centrali NBP było wynikiem wewnętrznych zmian organizacyjnych: likwidacji ZUG i przejścia jego pracowników do Departamentu Administracji oraz przejścia pracowników wydziałów i zespołów informatycznych oddziałów okręgowych do Departamentu Informatyki i Telekomunikacji.

Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2011-2014 przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2011 – 2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2012 - 2011	2013	2014	2014 - 2013	2014 - 2011
Ogółem	3 642	3 642	0	3 642	3 622	-20	-20
Centrala	1 702	1 700	-2	1 728	1 871	143	169
Oddziały okręgowe	1 716	1 715	-1	1 709	1 639	-70	-77
ZUG	224	227	3	205	112	-93	-112

Źródło: dane NBP.

Koszty wynagrodzeń pracowników NBP wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2014 r. były wyższe o 1,7% niż w 2013 r., natomiast łącznie z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników wzrosły o 1,1%.

W sierpniu 2014 r. Zarząd Narodowego Banku Polskiego przyjął Program optymalizacji zatrudnienia w NBP i podjął decyzję o realizacji Programu dobrowolnych odejść i Programu wsparcia. Efekty realizacji programu w NBP będą widoczne w latach 2015 – 2016.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

Celem działalności szkoleniowej NBP jest zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry. W 2014 r. na jednego pracownika przypadają średnio 3 szkolenia (3,1 w 2013 r.). Wyniki oceny efektywności szkoleń pozostały na wysokim poziomie i wyniosły 4,8 w pięciostopniowej skali.

Ponadto w 2014 r.:

- Przeprowadzono pilotażowy program Staże Prezesa NBP dla absolwentów szkół wyższych. Wzięło w nim udział 14 osób. Po zakończeniu programu 10 absolwentów zostało zatrudnionych w NBP.
- Przeprowadzono szkolenia w ramach Programu rozwoju kadry kierowniczej NBP.
- Zorganizowano pięć szkoleniowych seminariów międzynarodowych w ramach programu ESBC oraz jedno warsztaty we współpracy z Deutsche Bundesbankiem.
- Zorganizowano praktyki dla 56 studentów z uczelni krajowych i 20 studentów z uczelni zagranicznych.

14.2. Zmiany organizacyjne

W 2014 r. w Narodowym Banku Polskim wprowadzono następujące zmiany organizacyjne:

- Z dniem 1 stycznia 2014 r. rozpoczęły działalność nowe departamenty: Departament Rozliczeń Gospodarki Własnej, Departament Rozliczeń Transakcji Finansowych, Departament Oddziałów Okręgowych oraz Departament Rachunkowości i Finansów (w wyniku przekształcenia Departamentu Operacyjno-Rachunkowego).
- Z dniem 1 marca 2014 r. został utworzony Departament Controllingu.
- Z dniem 20 maja 2014 r. Departament Systemu Finansowego został przekształcony w Departament Stabilności Finansowej.
- Z dniem 1 czerwca 2014 r. został zlikwidowany Departament Zamówień Publicznych i utworzony Departament Koordynacji i Realizacji Zakupów.
- Z dniem 15 lipca 2014 r. zostały zlikwidowane wydziały i zespoły informatyki w oddziałach okręgowych, a ich pracownicy zostali przejęci przez Departament Informatyki i Telekomunikacji (centralizacja zadań).
- Z dniem 31 grudnia 2014 r. został zlikwidowany Zakład Usług Gospodarczych w Warszawie.

14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w NBP w 2014 r. polegało na kontynuacji działań służących minimalizowaniu ryzyka operacyjnego. Ich celem było ograniczanie możliwości wystąpienia zdarzeń wynikających z niewłaściwego zarządzania zasobami, zawodnością działania tych zasobów lub spowodowanych zdarzeniami zewnętrznymi. Przeprowadzono cykliczne analizy ryzyka operacyjnego obejmujące główne obszary działalności NBP.

W 2014 r. opracowano nowe Zasady etyki pracowników Narodowego Banku Polskiego.

14.4. Działalność inwestycyjna i remontowa

W 2014 r. nakłady inwestycyjne NBP wyniosły 63,3 mln zł (w 2013 r. – 124,4 mln zł).

Spadek nakładów w 2014 r. wynikał głównie z niższych wydatków na:

- zakupy gotowych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – spadek o 43,9 mln zł, związany głównie z faktem, że w 2013 r. poniesiono znaczne wydatki na zakup sorterów (35,7 mln zł);
- inwestycje teleinformatyczne i telekomunikacyjne – spadek o 9,8 mln zł, głównie w wyniku mniejszych nakładów na pamięci masowe i sieć SAN;
- inwestycje budowlane – spadek o 7,4 mln zł, będący wynikiem niższych niż w roku poprzednim inwestycji w przebudowę i modernizację budynku Centrali.

W 2014 r. na inwestycje teleinformatyczne i telekomunikacyjne wydano 46,3 mln zł (73,1% nakładów ogółem). Dokonane zakupy dotyczyły głównie:

- oprogramowania aplikacyjnego i narzędziowego – 13,7 mln zł,
- serwerów – 6,5 mln zł,
- modernizacji infrastruktury sieciowej – 5,6 mln zł,
- modernizacji sieci strukturalnej i serwerowni – 4,0 mln zł,
- budowy systemu Nowej Bankowości Elektronicznej – 3,9 mln zł,
- oprogramowania użytkowego i specjalistycznego (w tym licencje Microsoft) – 2,0 mln zł.

Na inwestycje budowlane wydano 10,6 mln zł (16,8% poniesionych nakładów). Największe wydatki poniesiono na modernizację sali operacyjnej w Oddziale Okręgowym NBP w Olsztynie (2,4 mln zł).

Kolejną grupę inwestycji stanowiły zakupy gotowych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, na które wydano 6,4 mln zł (10,1% poniesionych nakładów). Największe środki przeznaczono na zakup oprogramowania adaptacyjnego i użytkowego, wykorzystywanego w pracy sorterów do banknotów (1,2 mln zł).

W 2014 r. na remonty i konserwacje majątku NBP wydano 33,9 mln zł w porównaniu z 41,6 mln zł w 2013 r., tj. mniej o 7,7 mln zł. Ograniczenie tych kosztów było możliwe głównie dzięki optymalizacji wydatków na usługi konserwacji sprzętu teleinformatycznego. Koszty poniesione w 2014 r. obejmowały:

- remonty budynków – 8,6 mln zł,
- konserwacje – 25,3 mln zł (w tym: konserwacje budynków i instalacji – 8,9 mln zł, konserwacje sprzętu telekomunikacyjnego i teleinformatycznego – 8,3 mln zł, konserwacje maszyn

i urządzeń kasowo-skarbcowych oraz samochodów do transportu i ochrony wartości – 4,3 mln zł, konserwacje systemów zabezpieczeniowych – 1,9 mln zł, konserwacje pozostałych maszyn i urządzeń – 1,9 mln zł).

14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

W 2014 r. przeprowadzono w NBP następujące prace w zakresie informatyki:

- wdrożono moduł Elektronicznego Obiegu Dokumentów (EOD), służący do obsługi dokumentów księgowych, co umożliwiło automatyzację obiegu i akceptacji dokumentów księgowych w NBP i wyeliminowanie obiegu wersji papierowych,
- wdrożono nową wersję systemu kontroli rezerw obowiązkowych,
- uruchomiono nowe moduły systemu informacji statystycznej, umożliwiające spełnienie przez Polskę nowych wymogów sprawozdawczych (por. rozdział *Działalność statystyczna*),
- zmodernizowano system wykorzystywany do tworzenia i dystrybucji tabel kursów walut,
- w ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym wprowadzono zmiany informatyczne zwiększające bezpieczeństwo dostępu do systemów EBC,
- zakończono migrację funkcji i zadań Ośrodka Obliczeniowego NBP do Centrum Przetwarzania Danych MF w Radomiu.

14.6. Audyt wewnętrzny

W 2014 r. przeprowadzono 40 zadań audytowych, w tym dwa zadania zlecone przez Komitet ds. Audytu Wewnętrznego ESBC i jedno zadanie doradcze (w 2013 r. – 41 zadań audytowych). Badania obejmowały realizację przez departamenty polityki pieniężnej oraz działalność emisyjno-skarbcową, system płatniczy, zarządzanie ryzykiem, rachunkowość, działania na rzecz systemu finansowego, a także działalność edukacyjną, administrację i organizację wewnętrzną. Kompleksowymi badaniami objęto także działalność informatyczną i problemy szeroko rozumianego bezpieczeństwa funkcjonowania NBP. Skontrolowano pracę 19 departamentów Centrali i 9 oddziałów okręgowych NBP.

W wyniku przeprowadzonych audytów sformułowano zalecenia i rekomendacje mające na celu poprawę stosowanych rozwiązań organizacyjnych.

14.7. Działalność oddziałów okręgowych NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi działalność terenową za pośrednictwem 16 oddziałów okręgowych zlokalizowanych w każdym mieście wojewódzkim. W 2014 r. dokonano przeglądu obszarów działalności oddziałów okręgowych w zakresie:

- centralizacji wybranych funkcji wsparcia (m.in. sprawy kadrowe, rozliczenia, informatyka, zakupy),

- zmian przepisów wewnętrznych w obszarze kasowo-skarbcowym (połączono kasy złotowo-walutowe z kasami wartości kolekcjonerskich).

W wyniku dokonanego przeglądu poszczególnych obszarów działalności oddziałów okręgowych podjęto prace nad nową strukturą i modelem ich funkcjonowania.

14.8. Zapewnienie bezpieczeństwa

W 2014 r. prowadzono działania na rzecz utrzymania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w NBP, a w szczególności:

- wprowadzono nowe standardy bezpieczeństwa w zakresie ochrony fizycznej i technicznej oraz transportów wartości,
- rozpoczęto realizację wieloletniego programu modernizacji zabezpieczeń technicznych,
- zaktualizowano regulacje i wprowadzono nowe narzędzia w zarządzaniu bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych,
- opracowano Plan ochrony infrastruktury krytycznej NBP wkomponowany w Narodowy program ochrony infrastruktury krytycznej.

14.9. Działalność obsługowa

W związku z likwidacją z dniem 31 grudnia 2014 r. Zakładu Usług Gospodarczych zadania z zakresu działalności obsługowej od 1 stycznia 2015 r. są realizowane przez Departament Administracji.

Najważniejsze działania w 2014 r.:

- wprowadzenie zmian organizacyjnych dotyczących gospodarki własnej, zarządzania rezerwami dewizowymi, controllingu, stabilności finansowej i koordynacji działań oddziałów okręgowych,
- stworzenie systemu ochrony infrastruktury krytycznej NBP.

Załączniki

1. Skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2014 roku wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta

Bilans NBP na dzień 31 grudnia 2014 roku

Aktywa	Nota	31.12.2013	31.12.2014
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	11 974 687,8	13 918 505,3
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		307 978 156,0	338 369 553,3
2.1. Należności od MFW	2	8 757 032,0	8 437 237,1
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	299 221 124,0	329 932 316,2
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	1,6	271,3
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 302 579,2	1 316 827,2
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	915 051,9	894 666,0
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	182 202,7	193 493,4
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	460,4	38 829,6
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	31 990,2	16 217,7
10.5. Inne	9	172 874,0	173 620,5
Aktywa ogółem		321 255 424,6	353 605 157,1

Pasywa	Nota	31.12.2013	31.12.2014
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	126 142 763,3	142 928 806,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	155 466 510,1	133 620 004,4
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		38 125 710,1	47 218 516,7
2.2. Depozyty na koniec dnia		0,0	1 740 047,7
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		117 340 800,0	84 661 440,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	157 721,9	166 764,2
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	3 553 663,8	4 397 053,4
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		3 484 639,9	4 380 658,1
4.2. Pozostałe zobowiązania		69 023,9	16 395,3
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	517 006,3	334 379,3
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	5 928 209,0	17 077 974,6
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	16 341 845,1	13 373 829,9
8. Zobowiązania wobec MFW	17	6 046 345,7	6 623 949,5
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		256 533,4	318 729,5
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	18	4 208,5	233,1
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	19	199 558,3	195 261,9
10.3. Inne	20	52 766,6	123 234,5
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	123 579,7	163 958,6
12. Różnice z wyceny	22	10 739 224,9	34 573 585,7
13. Fundusze i rezerwy	23	7 439 933,1	11 484 033,7
13.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2. Fundusz rezerwowy		1 243 645,5	1 243 645,5
13.3. Rezerwy		4 696 287,6	8 740 388,2
14. Wynik finansowy	24	-11 457 911,7	-11 457 911,7
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		0,0	0,0
14.2. Strata z lat ubiegłych		-11 457 911,7	-11 457 911,7
Pasywa ogółem		321 255 424,6	353 605 157,1

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Grażyna Gielecińska

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Paweł Samecki
/-/ Katarzyna Zajdel - Kurowska
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 25 marca 2015

Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku

	Nota	2013	2014
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii		-1 926 742,9	-355 097,3
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	29	6 112 240,2	5 965 143,5
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	30	8 038 983,1	6 320 240,8
2. Wynik z operacji finansowych		2 851 648,4	1 354 585,1
2.1. Przychody z operacji finansowych	31	6 889 069,6	6 897 433,2
2.2. Koszty operacji finansowych	32	2 525 194,1	628 051,5
2.3. Koszty niezrealizowane	33	8 273 851,2	870 696,0
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	34	6 761 624,1	0,0
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	34	0,0	4 044 100,6
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		-3 840,9	145,6
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	35	33 736,1	34 919,0
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	36	37 577,0	34 773,4
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	37	17 742,9	9 688,4
5. Pozostałe przychody	38	176 782,0	175 323,4
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		1 115 589,5	1 184 645,2
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	39	477 628,0	483 021,5
7. Koszty administracyjne	40	260 282,6	303 723,4
8. Koszty amortyzacji	41	79 520,8	80 897,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	42	268 792,1	290 786,9
10. Pozostałe koszty	43	29 366,0	26 216,1
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	44	0,0	0,0

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Grażyna Gielecińska

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Paweł Samecki
/-/ Katarzyna Zajdel - Kurowska
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 25 marca 2015

Informacja dodatkowa – dane ogólne

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Rolę, funkcje oraz zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 908, z późniejszymi zmianami), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 128),
- Traktat o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późniejszymi zmianami) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes Narodowego Banku Polskiego (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),

3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego (członkowie powoływani na okres sześciu lat).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2014 r.:

Prezes NBP

Marek Belka

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący

Marek Belka

Członkowie

Andrzej Bratkowski

Elżbieta Chojna-Duch

Adam Glapiński

Jerzy Hausner

Andrzej Kaźmierczak

Jerzy Osiatyński

Andrzej Rzońca

Jan Winiecki

Anna Zielińska-Głębocka

Zarząd NBP

Przewodniczący

Marek Belka

**Wiceprezes NBP –
Pierwszy Zastępca Prezesa NBP**

Piotr Wiesiołek

Wiceprezes NBP

Anna Trzecińska

Członkowie

Jacek Bartkiewicz

Eugeniusz Gatnar

Andrzej Raczek

Paweł Samecki

Katarzyna Zajdel – Kurowska

Małgorzata Zaleska

W 2014 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski powołał:

- Pawła Sameckiego na członka Zarządu NBP – z dniem 17 lutego;
- Piotra Wiesiołka, po zakończeniu poprzedniej kadencji w dniu 6 marca, na kolejną kadencję członka Zarządu NBP i stanowisko Wiceprezesa NBP – Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP – z dniem 7 marca;
- Annę Trzecińską na członka Zarządu NBP i stanowisko Wiceprezesa NBP – z dniem 3 listopada.

Z dniem 24 października 2014 r. zakończyła się kadencja Witolda Kozińskiego – członka Zarządu NBP i Wiceprezesa NBP.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2014 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38, z późniejszymi zmianami),
- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010”,
- uchwały nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2014 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2013 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późniejszymi zmianami) na okres dwóch lat (badanie sprawozdania finansowego za lata 2013 i 2014).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2013 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2013 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2014 w dniu 8 kwietnia 2014 r. oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 136/2014 w dniu 15 lipca 2014 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie finansowe – firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2013 r. NBP wykazał zerowy wynik finansowy. W związku z tym, w 2014 r. NBP nie dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości NBP odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2010/20, z późniejszymi zmianami), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne wpłyną albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści, związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań, zostały na NBP przeniesione,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się przewidzianym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego¹.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP zgodnie z tzw. podejściem kasowym, to jest w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny bilansowej według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) oraz instrumentów finansowych pozabilansowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

¹ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca,
- odsetek od depozytów zabezpieczających wykonanie gwarantowanych transakcji giełdowych (futures), które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny złota wyrażone w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie tworzą

zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (SDR) jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje denominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu. Na dzień bilansowy wycenia się:

- akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały – według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości,
- akcje notowane na aktywnym rynku – według średniej ceny rynkowej.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie

do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres

używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2014 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty	nieograniczony
<i>w tym Prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	800
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Kotły, maszyny energetyczne	86-300
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-240
Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-192
Urządzenia techniczne	36-240
Środki transportu	72-180
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	60-240
<i>w tym Dzieła sztuki, eksponaty muzealne, przedmioty kolekcjonerskie</i>	<i>nieograniczony</i>
Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, patentów znaków towarowych, wzorów użytkowych i zdobniczych	120
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, można dokonywać jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP wówczas, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia by pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 4).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures

Gwarantowaną transakcję giełdową ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

Depozyt zabezpieczający wykonanie gwarantowanej transakcji giełdowej, złożony w środkach pieniężnych, ujmuje się na kontach bilansowych jako składnik aktywów. Depozyt zabezpieczający złożony w dłużnych papierach wartościowych nie zmienia ich zasobu.

Dzienne zmiany cen rynkowych gwarantowanej transakcji giełdowej zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W 2014 r. w NBP nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym. Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o oszacowane przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane na podstawie analizy ich rozkładu, wyznaczonego w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności:

- ustalania kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarium),
- ustalania okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- ustalania kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Ogólna charakterystyka zmian i struktury bilansu oraz wyniku finansowego NBP

Bilans NBP

Na 31.12.2014 suma bilansowa NBP wyniosła 353.605.157,1 tys. zł i była o 32.349.732,5 tys. zł (10,1%) wyższa w porównaniu z 31.12.2013.

Wzrost sumy bilansowej po stronie aktywów był głównie wynikiem:

- zwiększenia o 30.391.397,3 tys. zł należności od nierezydentów w walutach obcych, które na 31.12.2014 wyniosły 338.369.553,3 tys. zł (wzrost dotyczył przede wszystkim dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych oraz środków na rachunkach lokat terminowych w walutach obcych),
- zwiększenia o 1.943.817,5 tys. zł złota i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości, które na 31.12.2014 wyniosły 13.918.505,3 tys. zł.

Zwiększenia wartości powyższych pozycji były spowodowane przede wszystkim aktualizacją wyceny kursowej (w tym złota) i cenowej przeprowadzonymi na 31 grudnia 2014.

Po stronie pasywów aktualizacja wyceny kursowej i cenowej skutkowałą wzrostem różnic z wyceny cenowej i kursowej, które na 31.12.2014 wyniosły 32.955.562,5 tys. zł i były o 23.834.360,8 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2013.

Na wzrost sumy bilansowej po stronie pasywów wpłynęły również:

- wyższe o 16.786.042,7 tys. zł zobowiązania z tytułu pieniądza w obiegu, które na 31.12.2014 wyniosły 142.928.806,0 tys. zł,
- wyższe o 11.149.765,6 tys. zł zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych, które na 31.12.2014 wyniosły 17.077.974,6 tys. zł,
- wyższa o 4.044.100,6 tys. zł rezerwa na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych, która na 31.12.2014 wyniosła 8.740.388,2 tys. zł.

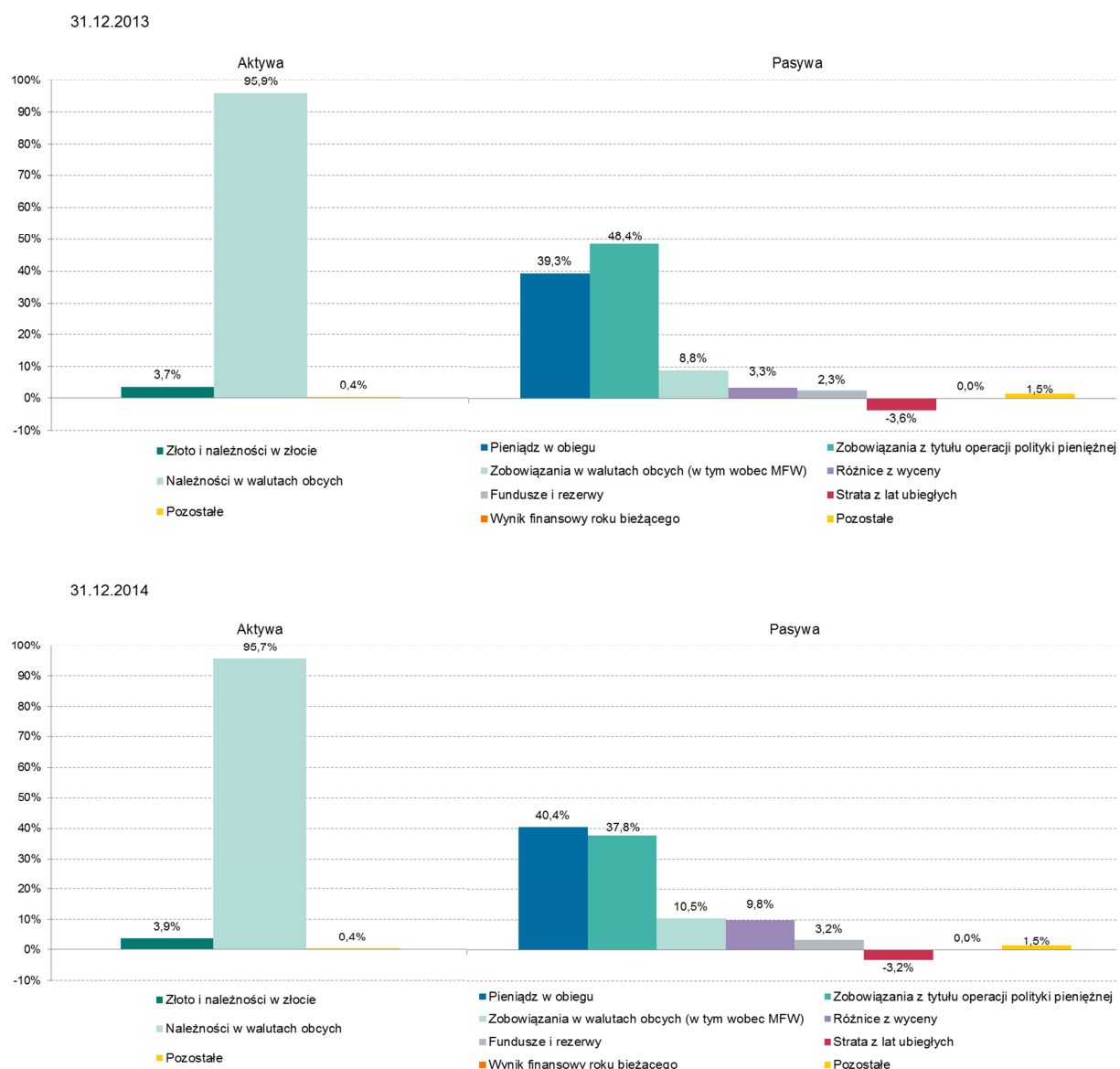
Zwiększenie sumy bilansowej po stronie pasywów zostało częściowo skorygowane:

- niższymi o 21.846.505,7 tys. zł zobowiązaniami z tytułu operacji polityki pieniężnej, które na 31.12.2014 wyniosły 133.620.004,4 tys. zł,
- niższymi o 2.968.015,2 tys. zł zobowiązaniami wobec nierezydentów w walutach obcych, które na 31.12.2014 wyniosły 13.373.829,9 tys. zł.

W bilansie NBP po stronie aktywów dominują pozycje w walutach obcych oraz złoto. Na 31.12.2014 ich łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 99,6% i nie zmienił się w porównaniu z relacją na 31.12.2013. Z kolei, po stronie pasywów udział zobowiązań w walutach obcych wyniósł

10,5% na 31.12.2014, w porównaniu z 8,8% na 31.12.2013. Podstawowymi składnikami pasywów są pieniądze w obiegu oraz zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej, których łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 78,2% na 31.12.2014, w porównaniu z 87,7% na 31.12.2013 (por. Wykres 1).

Wykres 1. Struktura bilansu NBP na 31.12.2013 i 31.12.2014

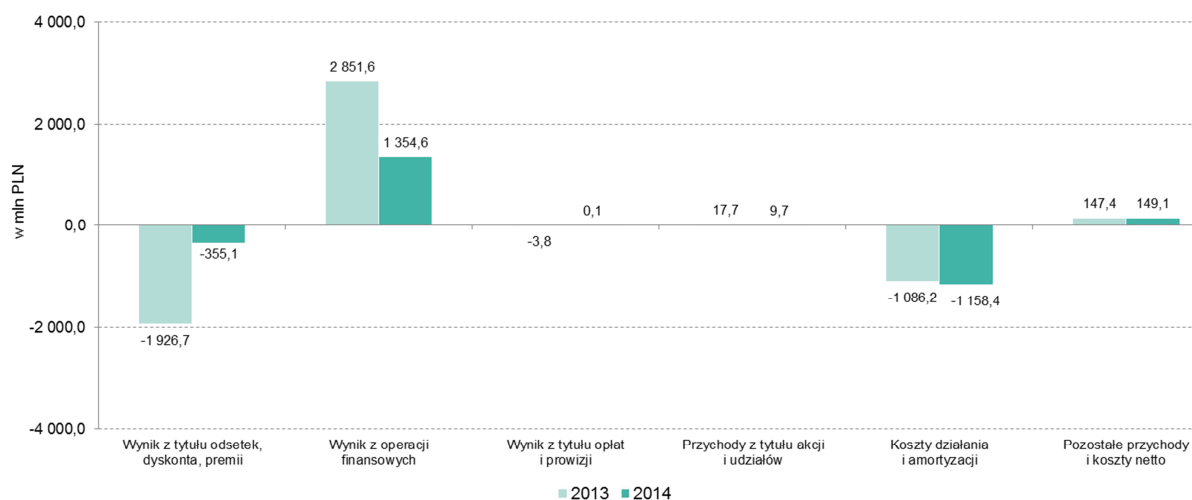
Wynik finansowy NBP

W 2014 r. wynik finansowy NBP podobnie jak w 2013 r. wyniósł zero, przy czym w porównaniu do roku ubiegłego nastąpiło:

- zmniejszenie ujemnego wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii,
- zmniejszenie dodatniego wyniku z operacji finansowych,
- wzrost kosztów działania i amortyzacji.

Strukturę wyniku finansowego NBP za lata 2013 i 2014 przedstawia Wykres 2.

Wykres 2. Struktura wyniku finansowego w latach 2013-2014

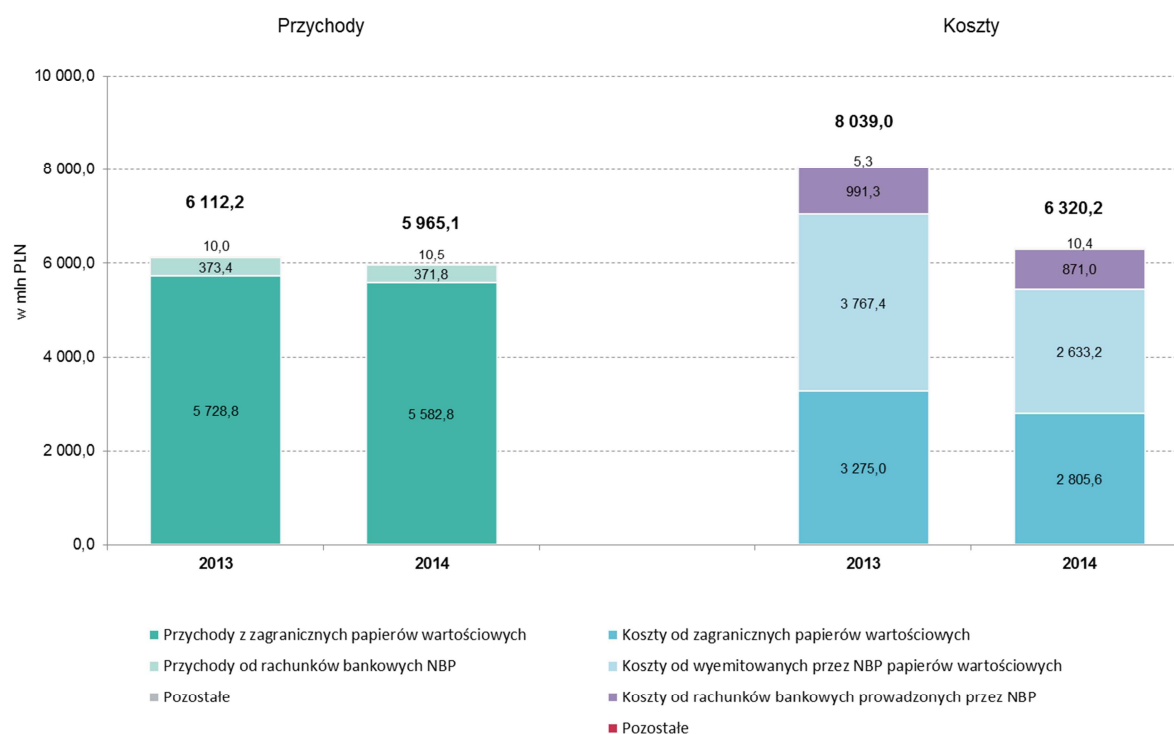

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii obejmuje głównie:

- przychody i koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych wykorzystywanych w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, na które wpływają: poziom rezerw walutowych, ich struktura inwestycyjna i walutowa, zmiany oprocentowania i cen instrumentów inwestycyjnych oraz zmiany kursów walutowych,
- przychody i koszty odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (głównie koszty emisji bonów pieniężnych),
- koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP dla sektora rządowego.

Podobnie, jak w roku ubiegłym, wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii był ujemny, ale ukształtował się na poziomie o 1.571.645,6 tys. zł wyższym w porównaniu do roku 2013. Wzrost wyniku był głównie efektem spadku kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP o 1.134.193,5 tys. zł oraz kosztów premii od zagranicznych papierów wartościowych o 469.442,8 tys. zł (por. Wykres 3).

Wykres 3. Struktura przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2013-2014*

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

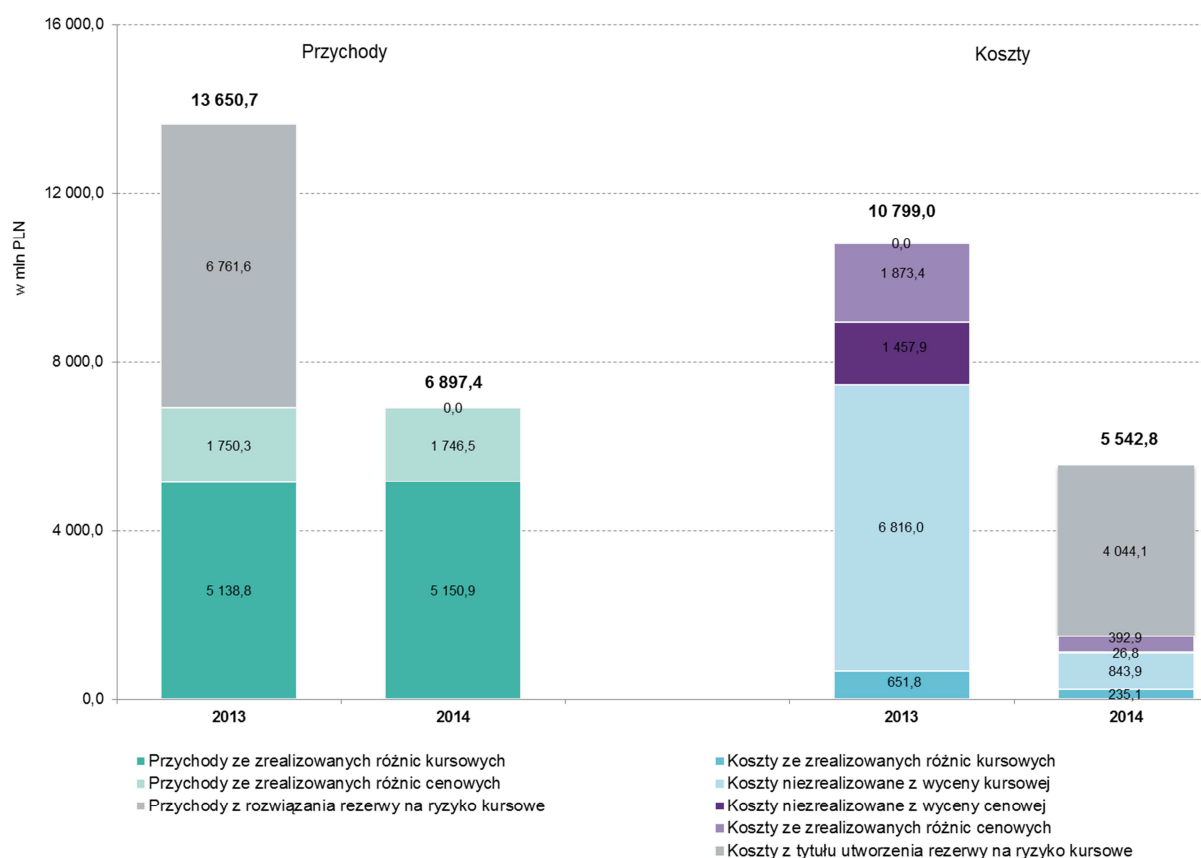
Wynik z operacji finansowych obejmuje głównie: zrealizowane różnice kursowe i cenowe, koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i cenowej oraz efekty zmian kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Spadek wyniku z operacji finansowych o 1.497.063,3 tys. zł był przede wszystkim spowodowany aktualizacją kwoty rezerwy na ryzyko kursowe. Podczas, gdy w 2013 r. wystąpiły przychody z rozwiązania rezerwy w kwocie 6.761.624,1 tys. zł (związane z wystąpieniem kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej w kwocie, która mogłaby spowodować stratę), w 2014 r. NBP poniósł koszty dotworzenia rezerwy na ryzyko kursowe w wysokości 4.044.100,6 tys. zł.

Jednocześnie w 2014 r. odnotowano w porównaniu do 2013 r. zmniejszenia kosztów:

- niezrealizowanych z wyceny kursowej i cenowej o 7.403.155,2 tys. zł, oraz
- ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych o 1.897.144,4 tys. zł (por. Wykres 4).

Wykres 4. Struktura przychodów i kosztów składających się na wynik z operacji finansowych w latach 2013-2014*

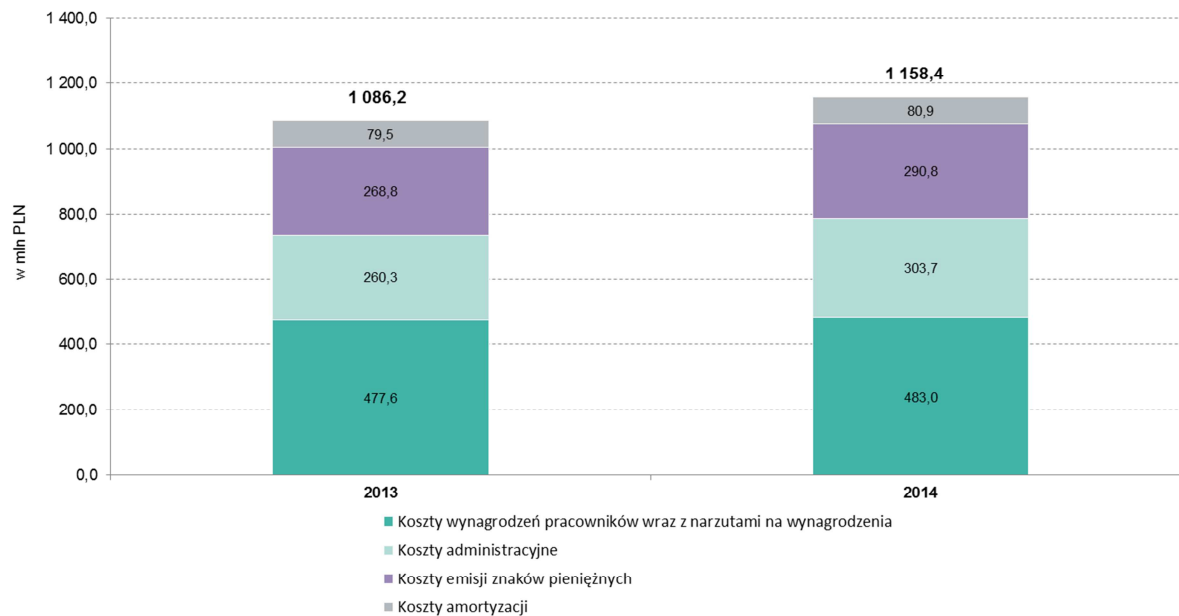

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

Koszty działania NBP obejmują: koszty wynagrodzeń pracowników, koszty administracyjne oraz koszty emisji znaków pieniężnych.

W 2014 r. koszty działania oraz koszty amortyzacji uległy zwiększeniu w porównaniu z 2013 r., łącznie o 72.205,6 tys. zł. Wzrost kosztów działania wynikał głównie z wyższych kosztów emisji znaków pieniężnych oraz kosztów administracyjnych (por. Wykres 5).

Wykres 5. Struktura kosztów działania i amortyzacji w latach 2013-2014*

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

6. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	11 974 687,8	13 918 505,3	1 943 817,5	16,2%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>7 638 688,3</i>	<i>9 580 871,8</i>	<i>1 942 183,5</i>	<i>25,4%</i>

Pozycja obejmuje zasób złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, który na 31.12.2014 wyniósł 3.309,2 tys. uncji (102,9 ton) i był o 0,3 tys. uncji wyższy w porównaniu z 31.12.2013.

Zasób złota jest przechowywany w NBP, a także ulokowany w bankach zagranicznych: na rachunku bieżącym oraz od 2014 r. – na rachunkach lokat terminowych, w związku z ponownym rozpoczęciem przez NBP inwestowania złota na rynku międzybankowym.

Odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
SDR w ramach transzy rezerwowej	2 300 493,0	1 842 983,0	-457 510,0	-19,9%
Rachunki bieżące w MFW	4 927 287,5	5 012 458,8	85 171,3	1,7%
Rachunki lokat terminowych w MFW	32 777,8	35 912,2	3 134,4	9,6%
Pożyczki udzielone MFW	1 496 473,7	1 545 883,1	49 409,4	3,3%
Razem	8 757 032,0	8 437 237,1	-319 794,9	-3,7%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>-257 821,8</i>	<i>720 978,8</i>	<i>978 800,6</i>	<i>-379,6%</i>

Pozycja obejmuje denominowane w SDR:

- transzę rezerwową, odpowiadającą kwocie udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w wysokości 1.688.400,0 tys. SDR pomniejszonej o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1), którego saldo na 31.12.2014 wyniosło 6.492.343,1 tys. zł,
- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane między innymi środki pieniężne otrzymane przez NBP w ramach alokacji SDR (por. Nota 17),

- lokatę terminową NBP w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych),
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych – New Arrangements to Borrow (NAB) (por. Nota 27).

Spadek pozycji w walucie oryginalnej był wynikiem zmniejszenia:

- transzy rezerwowej, co było przede wszystkim efektem spłat dokonanych przez kraje członkowskie na rzecz MFW na Rachunek nr 1 MFW w NBP przewyższających płatności dokonane przez MFW z tego rachunku na rzecz krajów członkowskich,
- należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB, co było efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP w kwocie przewyższającej płatności przekazane przez NBP w 2014 r.,
- stanu środków w SDR na rachunku bieżącym w MFW.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR.

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Rachunki bieżące w walutach obcych	2 582 073,1	6 562 775,3	3 980 702,2	154,2%
Rachunki lokat terminowych w walutach obcych	20 404 028,6	31 072 016,2	10 667 987,6	52,3%
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	16 196 929,1	13 223 762,9	-2 973 166,2	-18,4%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (notowane na aktywnym rynku niezakwalifikowane jako utrzymywane do terminu wymagalności)	259 924 722,6	278 948 631,1	19 023 908,5	7,3%
Zapas banknotów i monet zagranicznych	113 370,6	124 138,5	10 767,9	9,5%
Inne należności w walutach obcych	0,0	992,2	992,2	-
Razem	299 221 124,0	329 932 316,2	30 711 192,2	10,3%
<i>w tym</i>				
- różnice z wyceny kursowej	-5 093 486,9	21 158 239,6	26 251 726,5	-515,4%
- różnice z wyceny cenowej	-1 113 427,9	2 776 390,5	3 889 818,4	-349,4%

Pozycja obejmuje aktywa w walutach obcych, głównie w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD. Wykazywane w niej: dłużne papiery wartościowe, rachunki lokat terminowych, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych stanowią podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych.

Ponadto, w 2014 r. NBP kontynuował inwestycje w rządowe papiery wartościowe denominowane w walutach krajów rozwijających się (brazylijski real – BRL, meksykańskie peso – MXN).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej i cenowej (por. Nota 22 i Nota 33).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje należności NBP dotyczące rozliczeń z bankami z tytułu transakcji zakupu krajowych znaków pieniężnych oraz odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 271,3 tys. zł i była o 269,7 tys. zł (16.856,3%) wyższa w porównaniu z 31.12.2013. Wzrost pozycji był głównie efektem wystąpienia na 31.12.2014 należności z tytułu odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Środki trwałe brutto	1 912 999,9	1 839 983,0	-73 016,9	-3,8%
Umorzenie	-1 056 414,7	-1 010 035,0	46 379,7	-4,4%
Odpisy aktualizujące	-26 985,9	-27 014,0	-28,1	0,1%
<i>Środki trwałe netto</i>	<i>829 599,3</i>	<i>802 934,0</i>	<i>-26 665,3</i>	<i>-3,2%</i>
Wartości niematerialne i prawne brutto	376 423,7	390 924,2	14 500,5	3,9%
Umorzenie	-290 962,2	-299 183,3	-8 221,1	2,8%
Odpisy aktualizujące	-8,9	-8,9	0,0	0,0%
<i>Wartości niematerialne i prawne netto</i>	<i>85 452,6</i>	<i>91 732,0</i>	<i>6 279,4</i>	<i>7,3%</i>
Razem	915 051,9	894 666,0	-20 385,9	-2,2%

Pozycja obejmuje środki trwałe (w tym nakłady na środki trwałe) oraz wartości niematerialne i prawne (w tym nakłady na wartości niematerialne i prawne).

Na 31.12.2014 na wartość bilansową pozycji składały się głównie nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz oprogramowania informatyczne.

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Akcje i udziały w podmiotach krajowych	53 848,9	53 848,9	0,0	0,0%
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych	128 353,8	139 644,5	11 290,7	8,8%
Razem	182 202,7	193 493,4	11 290,7	6,2%

Pozycja obejmuje posiadane przez NBP akcje i udziały w podmiotach krajowych (w tym Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A., Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.) oraz podmiotach zagranicznych (Bank Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, S.W.I.F.T., Europejski Bank Centralny).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zmiany wysokości udziałów NBP w kapitale EBC oraz aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Od 01.05.2004, tj. od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2014 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 88.639,6 tys. zł (20.796,2 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie przystąpienia nowego kraju do Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału nastąpiła z dniem 1 stycznia 2014 r. W jej wyniku udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 4,8581% do 5,1230%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 525.889,7 tys. EUR do 554.565,1 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W wyniku ostatniej aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC z dnia 1 stycznia 2014 r. wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła z 19.720,9 tys. EUR do 20.796,2 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 533.768,9 tys. EUR.

Wysokość klucza subskrypcji kapitału oraz kwoty kapitału subskrybowanego i kapitału opłaconego dla poszczególnych krajowych banków centralnych ESBC przedstawiono poniżej.

w EUR	Klucz subskrypcji kapitału		Kapitał subskrybowany		Kapitał opłacony	
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014
Narodowy Bank Austrii	1,9370%	1,9631%	209 680 386,94	212 505 713,78	209 680 386,94	212 505 713,78
Narodowy Bank Belgii	2,4176%	2,4778%	261 705 370,91	268 222 025,17	261 705 370,91	268 222 025,17
Centralny Bank Cypru	0,1333%	0,1513%	14 429 734,42	16 378 235,70	14 429 734,42	16 378 235,70
Bank Estonii	0,1780%	0,1928%	19 268 512,58	20 870 613,63	19 268 512,58	20 870 613,63
Bank Finlandii	1,2456%	1,2564%	134 836 288,06	136 005 388,82	134 836 288,06	136 005 388,82
Bank Francji	14,1342%	14,1792%	1 530 028 149,23	1 534 899 402,41	1 530 028 149,23	1 534 899 402,41
Bank Grecji	1,9483%	2,0332%	210 903 612,74	220 094 043,74	210 903 612,74	220 094 043,74
Bank Hiszpanii	8,2533%	8,8409%	893 420 308,48	957 028 050,02	893 420 308,48	957 028 050,02
Bank Holandii	3,9663%	4,0035%	429 352 255,40	433 379 158,03	429 352 255,40	433 379 158,03
Centralny Bank Irlandii	1,1111%	1,1607%	120 276 653,55	125 645 857,06	120 276 653,55	125 645 857,06
Centralny Bank Luksemburga	0,1739%	0,2030%	18 824 687,29	21 974 764,35	18 824 687,29	21 974 764,35
Bank Lotwy*	-	0,2821%	-	30 537 344,94	-	30 537 344,94
Centralny Bank Malty	0,0635%	0,0648%	6 873 879,49	7 014 604,58	6 873 879,49	7 014 604,58
Niemiecki Bank Federalny	18,7603%	17,9973%	2 030 803 801,28	1 948 208 997,34	2 030 803 801,28	1 948 208 997,34
Bank Portugalii	1,7636%	1,7434%	190 909 824,68	188 723 173,25	190 909 824,68	188 723 173,25
Narodowy Bank Słowacji	0,6881%	0,7725%	74 486 873,65	83 623 179,61	74 486 873,65	83 623 179,61
Bank Słowenii	0,3270%	0,3455%	35 397 773,12	37 400 399,43	35 397 773,12	37 400 399,43
Bank Włoch	12,4570%	12,3108%	1 348 471 130,66	1 332 644 970,33	1 348 471 130,66	1 332 644 970,33
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	<i>69,5581%</i>	<i>69,9783%</i>	<i>7 529 669 242,48</i>	<i>7 575 155 922,19</i>	<i>7 529 669 242,48</i>	<i>7 575 155 922,19</i>
Narodowy Bank Bułgarii	0,8644%	0,8590%	93 571 361,11	92 986 810,73	3 508 926,04	3 487 005,40
Narodowy Bank Chorwacji	0,5945%	0,6023%	64 354 667,03	65 199 017,58	2 413 300,01	2 444 963,16
Narodowy Bank Czech	1,4539%	1,6075%	157 384 777,79	174 011 988,64	5 901 929,17	6 525 449,57
Narodowy Bank Danii	1,4754%	1,4873%	159 712 154,31	161 000 330,15	5 989 205,79	6 037 512,38
Bank Litwy	0,4093%	0,4132%	44 306 753,94	44 728 929,21	1 661 503,27	1 677 334,85
Bank Lotwy*	0,2742%	-	29 682 169,38	-	1 113 081,35	-
Narodowy Bank Polski	4,8581%	5,1230%	525 889 668,45	554 565 112,18	19 720 862,57	20 796 191,71
Narodowy Bank Rumunii	2,4449%	2,6024%	264 660 597,84	281 709 983,98	9 924 772,42	10 564 124,40
Bank Szwecji	2,2612%	2,2729%	244 775 059,86	246 041 585,69	9 179 064,74	9 226 559,46
Narodowy Bank Węgier	1,3740%	1,3798%	148 735 597,14	149 363 447,55	5 577 584,89	5 601 129,28
Bank Anglii	14,4320%	13,6743%	1 562 265 020,29	1 480 243 941,72	58 584 938,26	55 509 147,81
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	<i>30,4419%</i>	<i>30,0217%</i>	<i>3 295 337 827,14</i>	<i>3 249 851 147,43</i>	<i>123 575 168,51</i>	<i>121 869 418,02</i>
Razem	100,0%	100,0%	10 825 007 069,61	10 825 007 069,61	7 653 244 410,99	7 697 025 340,21

* W dniu 01.01.2014 r. Łotwa przystąpiła do strefy euro.

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	73,9	38 707,2	38 633,3	52 277,8%
Różnice z wyceny cenowej	386,5	122,4	-264,1	-68,3%
Razem	460,4	38 829,6	38 369,2	8 333,9%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 22 i Nota 26).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Pozycja obejmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług.

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 16.217,7 tys. zł i była o 15.772,5 tys. zł (49,3%) niższa w porównaniu z 31.12.2013. Spadek pozycji był wynikiem zmniejszenia dyskonta pozostającego do rozliczenia od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych (por. Nota 11) oraz salda rozliczeń międzyokresowych kosztów usług dotyczących gospodarki własnej NBP.

Nota 9 Inne

Pozycja obejmuje głównie środki obrotowe (w tym metale szlachetne), pożyczki udzielone pracownikom, salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz inne należności.

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 173.620,5 tys. zł i była o 746,5 tys. zł (0,4%) wyższa w porównaniu z 31.12.2013. Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia zapasu metali szlachetnych przy jednoczesnym zmniejszeniu salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz innych należności.

Nota 10 Pieniądz w obiegu

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Banknoty krajowe w obiegu	122 450 701,2	138 955 416,2	16 504 715,0	13,5%
Monety krajowe w obiegu	3 692 062,1	3 973 389,8	281 327,7	7,6%
Razem	126 142 763,3	142 928 806,0	16 786 042,7	13,3%

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2014 wyniosła 267.769,5 tys. zł w porównaniu z 258.932,3 tys. zł na 31.12.2013.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2014 r. wyniósł 132.291,9 mln zł w porównaniu z 120.083,2 mln zł w 2013 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	38 125 710,1	47 218 516,7	9 092 806,6	23,8%
Depozyty na koniec dnia	0,0	1 740 047,7	1 740 047,7	-
Inne operacje polityki pieniężnej	117 340 800,0	84 661 440,0	-32 679 360,0	-27,8%
Razem	155 466 510,1	133 620 004,4	-21 846 505,7	-14,1%

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie:

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku (wykazywane w pozycji *Inne operacje polityki pieniężnej*),
- salda na:
 - rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozliczeń międzybankowych w złotych i utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
 - rachunkach rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP,
 - rachunku rezerwy obowiązkowej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej (KSKOK), służącemu utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych oraz KSKOK,
- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu depozytów na koniec dnia.

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu zobowiązań z tytułu emisji bonów pieniężnych przy jednoczesnym zwiększeniu stanu zobowiązań z tytułu rachunków bieżących oraz depozytów na koniec dnia.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem są zobowiązania wynikające z:

- nierozliczonych na 31.12.2014 zleceń płatniczych klientów NBP skierowanych do rozrachunku w krajowym systemie płatniczym ELIXIR, za pośrednictwem KIR S.A.,
- środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku powierniczym prowadzonym przez NBP dla KIR S.A., służącym do rozliczeń w systemie Express ELIXIR.

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 166.764,2 tys. zł i była o 9.042,3 tys. zł (5,7%) wyższa w porównaniu z 31.12.2013. Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia zobowiązań z powyższych tytułów.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Zobowiązania wobec sektora rządowego	3 484 639,9	4 380 658,1	896 018,2	25,7%
Pozostałe zobowiązania	69 023,9	16 395,3	-52 628,6	-76,2%
Razem	3 553 663,8	4 397 053,4	843 389,6	23,7%

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla sektora rządowego, w tym: budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu środków na rachunkach pomocniczych funduszy ubezpieczeń społecznych oraz budżetu państwa, a także stanu lokat terminowych budżetu państwa.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW w walucie krajowej, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 334.379,3 tys. zł i była o 182.627,0 tys. zł (35,3%) niższa w porównaniu z 31.12.2013. Spadek pozycji wynikał głównie ze zmniejszenia stanu środków pieniężnych na rachunkach organizacji międzynarodowych.

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Rachunki budżetu państwa	4 203 008,0	16 238 494,7	12 035 486,7	286,4%
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	1 530 042,7	344 115,2	-1 185 927,5	-77,5%
Pozostałe	195 158,3	495 364,7	300 206,4	153,8%
Razem	5 928 209,0	17 077 974,6	11 149 765,6	188,1%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>-4 545,9</i>	<i>432 614,7</i>	<i>437 160,6</i>	<i>-9 616,6%</i>

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu środków w walutach obcych na rachunkach budżetu państwa, przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu środków pieniężnych na rachunkach banków krajowych prowadzonych dla rozliczeń w systemie TARGET2.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	16 195 752,7	13 221 902,6	-2 973 850,1	-18,4%
Pozostałe	146 092,4	151 927,3	5 834,9	4,0%
Razem	16 341 845,1	13 373 829,9	-2 968 015,2	-18,2%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>504 086,4</i>	<i>1 197 822,9</i>	<i>693 736,5</i>	<i>137,6%</i>

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 3).

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia zaangażowania NBP w powyższe transakcje. Na zmianę wartości pozycji wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Zobowiązania wobec MFW	6 046 345,7	6 623 949,5	577 603,8	9,6%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>-178 014,6</i>	<i>566 029,7</i>	<i>744 044,3</i>	<i>-418,0%</i>

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu środków pieniężnych otrzymanych przez NBP w ramach alokacji SDR wraz z naliczonymi odsetkami. Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach alokacji ogólnej i specjalnej, przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	4 155,1	0,0	-4 155,1	-100,0%
Różnice z wyceny cenowej	53,4	233,1	179,7	336,5%
Razem	4 208,5	233,1	-3 975,4	-94,5%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26 i Nota 33).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

Pozycja obejmuje bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 195.261,9 tys. zł i była o 4.296,4 tys. zł (2,2%) niższa w porównaniu z 31.12.2013. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu rozliczeń międzyokresowych przychodów.

Nota 20 Inne

Pozycja obejmuje głównie zobowiązania publicznoprawne, zobowiązania wobec dostawców, środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 123.234,5 tys. zł i była o 70.467,9 tys. zł (133,5%) wyższa w porównaniu z 31.12.2013. Wzrost pozycji był głównie spowodowany wyższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Pozycja obejmuje głównie rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, nagród jubileuszowych, niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych oraz odpraw pieniężnych i dodatkowych świadczeń.

Na 31.12.2014 pozycja wyniosła 163.958,6 tys. zł i była o 40.378,9 tys. zł (32,7%) wyższa w porównaniu z 31.12.2013. Wzrost pozycji był głównie efektem zwiększenia rezerwy na odprawy pieniężne i dodatkowe świadczenia dla pracowników, w związku z rozpoczęciem w 2014 r. realizacji *Programu optymalizacji zatrudnienia w NBP*.

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0	0,0%
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	8 776 418,2	30 152 500,2	21 376 082,0	243,6%
- z wyceny złota	7 638 688,3	9 580 871,8	1 942 183,5	25,4%
- z wyceny walut obcych	1 137 729,9	20 571 628,4	19 433 898,5	1 708,1%
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	344 783,5	2 803 062,3	2 458 278,8	713,0%
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	344 397,0	2 802 939,9	2 458 542,9	713,9%
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	386,5	122,4	-264,1	-68,3%
Razem	10 739 224,9	34 573 585,7	23 834 360,8	221,9%

Na 31.12.2014 wartość pozycji była głównie efektem wystąpienia dodatnich różnic z wyceny kursowej złota oraz walut obcych, w szczególności: USD, GBP, EUR i AUD.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Wysokość średnich kosztów zasobu poszczególnych walut obcych i złota oraz kursów średnich NBP i średniej ceny rynkowej złota przedstawiono poniżej.

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2013		31.12.2014	
AUD	2,9664699547	2,6864	2,7589624338	2,8735
BRL	1,5097846268	1,2753	1,2827101828	1,3197
CAD	3,0279148071	2,8297	2,9077736326	3,0255
CHF	3,4035020298	3,3816	3,5054219646	3,5447
CZK	0,1606971177	0,1513	0,1512647539	0,1537
DKK	0,5564783132	0,5560	0,5578631243	0,5725
EUR	4,1447379246	4,1472	4,1658064400	4,2623
GBP	4,8180689389	4,9828	4,9752598745	5,4648
HUF	0,0141905208	0,0140	0,0138589620	0,0135
JPY	0,0304371447	0,0287	0,0292789021	0,0294
MXN	0,2497819256	0,2302	0,2305324942	0,2382
NOK	0,5252774756	0,4953	0,4934243647	0,4735
NZD	2,5826789367	2,4741	2,5911742231	2,7500
SEK	0,4781631214	0,4694	0,4594143867	0,4532
USD	3,0693482142	3,0120	3,0697564838	3,5072
SDR	4,7701239618	4,6337	4,6429772859	5,0768
uncja złota*	1 310,3996257646	3 618,9180	1 310,7821428807	4 206,0096

* Cena uncji złota wyrażona w USD wynosiła odpowiednio: 1.201,50 USD na 31.12.2013 i 1.199,25 USD na 31.12.2014.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2014 dodatnie różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w AUD, GBP, USD, EUR i NOK.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2014:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0	0,0%
Fundusz rezerwowy	1 243 645,5	1 243 645,5	0,0	0,0%
Rezerwy	4 696 287,6	8 740 388,2	4 044 100,6	86,1%
Razem	7 439 933,1	11 484 033,7	4 044 100,6	54,4%

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Wzrost pozycji był efektem dotworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie 4.044.100,6 tys. zł.

Nota 24 Wynik finansowy

Pozycja obejmuje:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie zero (por. Nota 44),
- część straty poniesionej przez NBP w 2007 roku, która nie została pokryta środkami z funduszu rezerwowego; na 31.12.2014 pozycja wyniosła 11.457.911,7 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu z 31.12.2013.

7. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Należności wynikające z transakcji bieżących, w tym	127 080,5	1 726 409,7	1 599 329,2	1 258,5%
- należności w walutach obcych	127 080,5	1 726 409,7	1 599 329,2	1 258,5%
Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących, w tym	127 080,5	1 726 409,7	1 599 329,2	1 258,5%
- zobowiązania w walucie krajowej	965,2	1 726 409,7	1 725 444,5	178 765,5%
- zobowiązania w walutach obcych	126 115,3	0,0	-126 115,3	-100,0%

Wzrost poszczególnych pozycji wynikał z większego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec roku transakcji bieżących wymiany walut.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2013	31.12.2014	Zmiana	
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych	369 883,9	269 408,5	-100 475,4	-27,2%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych	0,0	1 290 305,7	1 290 305,7	-
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych	0,0	87 582,7	87 582,7	-

Pozycja obejmuje instrumenty finansowe pozabilansowe wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Na 31.12.2014 wzrost pozycji był związany z:

- większym wolumenem transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe zawartych przez NBP pod koniec roku,
- rozpoczęciem w drugiej połowie 2014 roku przeprowadzania gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures).

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2.528.590,0 tys. SDR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Na 31.12.2014 kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach NAB, wyniosła 2.224.117,5 tys. SDR (11.291.399,7 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z:

- przekazaniem przez NBP MFW w latach 2011-2014 kwoty 407.000,0 tys. SDR (odpowiednio w 2011 r. – kwoty 174.000,0 tys. SDR, w 2012 r. – kwoty 127.000,0 tys. SDR, w 2013 r. – kwoty 51.600,0 tys. SDR oraz w 2014 r. – kwoty 54.400,0 tys. SDR),
- otrzymaniem przez NBP od MFW spłaty pożyczki w latach 2012-2014 w kwocie 102.527,5 tys. SDR (odpowiednio w 2012 r. – kwoty 2.500,0 tys. SDR, w 2013 r. – kwoty 27.200,0 tys. SDR oraz w 2014 r. – kwoty 72.827,5 tys. SDR).

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych może następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Na 31.12.2014 kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.724.621,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z brakiem korzystania przez MFW z tych środków w 2014 r.

Nota 28 Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych

Na 31.12.2014 pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych dotyczyły głównie:

- otrzymanych przez NBP zabezpieczeń związanych z gospodarką własną NBP w kwocie 28.374,3 tys. zł (stan na 31.12.2013 – 27.961,8 tys. zł),
- należności warunkowych dochodzonych przez NBP w kwocie 124,4 tys. zł (stan na 31.12.2013 – 126,5 tys. zł).

Odsetki od Banku Handlowo-Kredytowego S.A. w likwidacji naliczone po dniu postawienia banku w stan likwidacji (od dnia 1 kwietnia 1992 r.) wynoszą 1.183.103,7 tys. zł; ich stan nie zmienił się w porównaniu z 31.12.2013.

8. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 29 Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2013	2014	Zmiana	
Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	5 728 837,3	5 582 841,0	-145 996,3	-2,5%
Przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych i złocie	373 436,1	371 755,6	-1 680,5	-0,5%
Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek, w tym	1 854,6	1 819,6	-35,0	-1,9%
- w walutach obcych	1 219,4	1 326,9	107,5	8,8%
- w walucie krajowej	635,2	492,7	-142,5	-22,4%
Inne przychody	8 112,2	8 727,3	615,1	7,6%
Razem	6 112 240,2	5 965 143,5	-147 096,7	-2,4%

Pozycja obejmuje głównie przychody z odsetek i dyskonta od podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3).

W 2014 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych o 145.996,3 tys. zł przychodów od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, co było spowodowane:
 - spadkiem przychodów z odsetek o 238.667,0 tys. zł wynikającym głównie z niższego średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w AUD, GBP, NOK,
 - wzrostem przychodów z dyskonta o 92.670,7 tys. zł;
- niższych o 1.680,5 tys. zł przychodów z odsetek od rachunków bankowych NBP, co było głównie spowodowane:
 - spadkiem przychodów z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych o 33.103,9 tys. zł,
 - wystąpieniem przychodów z odsetek od lokat terminowych w złocie w kwocie 15.840,5 tys. zł (por. Nota 1),
 - wzrostem przychodów z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych o 15.566,9 tys. zł.

Na zmianę przychodów z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych w 2014 r. istotny wpływ miały:

- spadek poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 66.035,1 mln EUR w 2014 r. w porównaniu z 69.759,4 mln EUR w 2013 r.),
- zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – aprecjacja złotego do USD, EUR, AUD, NOK, BRL i MXN, przy jednoczesnej deprecjacji złotego w stosunku do GBP i NZD (por. zestawienie kursów średniorocznych poniżej).

Ponadto, w 2014 r. nastąpił spadek przychodów z tytułu odsetek od rachunku bieżącego w MFW oraz transzy rezerwowej o 206,0 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne przychody*. Jednocześnie nastąpił wzrost przychodów z tytułu odsetek od pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB o 107,5 tys. zł wykazywanych w pozycji *Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek* (por. Nota 2).

Wysokość średniorocznych kursów złotego do walut obcych w latach 2013-2014 przedstawiono poniżej.

w złotych	Kurs średnioroczny			
	2013	2014	Zmiana	
USD	3,1608	3,1551	-0,0057	-0,2%
EUR	4,1975	4,1852	-0,0123	-0,3%
GBP	4,9437	5,1934	0,2497	5,1%
AUD	3,0587	2,8437	-0,2150	-7,0%
NOK	0,5383	0,5009	-0,0374	-6,9%
NZD	2,5914	2,6165	0,0251	1,0%
BRL	1,4711	1,3420	-0,1291	-8,8%
MXN	0,2478	0,2370	-0,0108	-4,4%

Nota 30 Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2013	2014	Zmiana	
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	3 275 046,9	2 805 604,1	-469 442,8	-14,3%
Koszty odsetek i dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	3 767 401,6	2 633 208,1	-1 134 193,5	-30,1%
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych	52 752,7	67 190,9	14 438,2	27,4%
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walucie krajowej, w tym	938 499,8	803 854,2	-134 645,6	-14,3%
- od rezerw obowiązkowych	877 957,3	763 929,4	-114 027,9	-13,0%
- od depozytów na koniec dnia	6 063,7	3 029,9	-3 033,8	-50,0%
Inne koszty	5 282,1	10 383,5	5 101,4	96,6%
Razem	8 038 983,1	6 320 240,8	-1 718 742,3	-21,4%

Pozycja obejmuje głównie koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (por. Nota 11), podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 16) oraz od pozostałych rachunków bankowych prowadzonych przez NBP.

W 2014 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych o 1.134.193,5 tys. zł kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, na skutek spadku emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku (poziom operacji podstawowych w ujęciu średniorocznym² wyniósł 107.190,6 mln zł w 2014 r. w porównaniu z 124.280,4 mln zł w 2013 r., natomiast dostrajających – 1.238,2 mln zł w 2014 r. w porównaniu z 1.845,9 mln zł w 2013 r.), a także spadku średniorocznego poziomu stopy referencyjnej określającej rentowność bonów pieniężnych – z 2,94% w 2013 r. do 2,38% w 2014 r.,
- niższych o 469.442,8 tys. zł kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, głównie z tytułu zmniejszenia poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29) oraz aprecjacji złotego w stosunku do USD, EUR, AUD, NOK i MXN w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29 – zestawienie kursów średniorocznych),
- niższych o 134.645,6 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walucie krajowej. Zmiana ta była głównie efektem spadku kosztów odsetek od rezerw obowiązkowych, co było spowodowane przede wszystkim spadkiem średniorocznego oprocentowania rezerwy obowiązkowej z 2,87% w 2013 r. do 2,32% w 2014 r.³, przy jednoczesnym wzroście średniego poziomu rezerwy obowiązkowej z 30.585 mln zł w 2013 r. do 32.991 mln zł w 2014 r.⁴,
- wyższych o 14.438,2 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych, co było głównie spowodowane wzrostem kosztów odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych o 14.203,5 tys. zł.

Ponadto, w 2014 r. wystąpił wzrost kosztów odsetek od zobowiązań wobec MFV z tytułu alokacji SDR o 305,8 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne koszty* (por. Nota 17).

² Do wyliczenia wielkości średniorocznych uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

³ Zgodnie z Uchwałą nr 7/2014 RPP z dnia 8 października 2014 r. zmieniającą uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej począwszy od dnia 09.10.2014 środki rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy referencyjnej NBP. Do dnia 08.10.2014 środki rezerwy obowiązkowej były oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskontowej weksli.

⁴ Kwoty obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych ważonych liczbą dni w okresie.

Nota 31 Przychody z operacji finansowych

w tys. złotych	2013	2014	Zmiana	
Dodatnie zrealizowane różnice kursowe	5 138 756,2	5 150 923,0	12 166,8	0,2%
Dodatnie zrealizowane różnice cenowe, w tym	1 750 310,7	1 746 508,8	-3 801,9	-0,2%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	1 502 492,0	1 466 344,1	-36 147,9	-2,4%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	247 818,7	280 164,7	32 346,0	13,1%
* z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	247 818,7	276 902,5	29 083,8	11,7%
* z gwarantowanych transakcji giełdowych	0,0	3 262,2	3 262,2	-
Pozostałe przychody z operacji finansowych	2,7	1,4	-1,3	-48,1%
Razem	6 889 069,6	6 897 433,2	8 363,6	0,1%

Pozycja obejmuje głównie:

- dodatnie zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych w walutach obcych (bond futures).

W 2014 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w AUD i EUR, przy jednocześnie niższych różnicach z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w GBP,
- wyższych dodatnich zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w USD, NZD i AUD, przy jednocześnie niższych różnicach z transakcji w EUR, NOK i GBP,
- wystąpienia dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures) w GBP, USD i EUR (por. Nota 26),
- niższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w EUR i AUD, przy jednocześnie wyższych różnicach z transakcji bieżących w USD i GBP.

Nota 32 Koszty operacji finansowych

w tys. złotych	2013	2014	Zmiana	
Ujemne zrealizowane różnice kursowe	651 799,9	235 124,4	-416 675,5	-63,9%
Ujemne zrealizowane różnice cenowe, w tym	1 873 391,4	392 922,5	-1 480 468,9	-79,0%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	1 627 679,8	240 704,2	-1 386 975,6	-85,2%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	245 711,6	152 218,3	-93 493,3	-38,1%
* z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	245 711,6	149 651,0	-96 060,6	-39,1%
* z gwarantowanych transakcji giełdowych	0,0	2 567,3	2 567,3	-
Pozostałe koszty operacji finansowych	2,8	4,6	1,8	64,3%
Razem	2 525 194,1	628 051,5	-1 897 142,6	-75,1%

Pozycja obejmuje głównie:

- ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych w walutach obcych (bond futures).

W 2014 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w EUR, GBP, USD i AUD,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w AUD i NZD,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w GBP i AUD,
- wystąpienia ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures) w GBP, USD i EUR (por. Nota 26).

Nota 33 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2013	2014	Zmiana	
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	6 815 972,9	843 913,5	-5 972 059,4	-87,6%
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	1 457 878,3	26 782,5	-1 431 095,8	-98,2%
- z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych	1 457 824,9	26 549,4	-1 431 275,5	-98,2%
- z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych	53,4	233,1	179,7	336,5%
Razem	8 273 851,2	870 696,0	-7 403 155,2	-89,5%

W 2014 r. kwota kosztów była głównie efektem wystąpienia na 31.12.2014 ujemnych różnic z wyceny kursowej walut obcych.

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (por. Nota 22). W 2014 r. ujemne różnice z wyceny kursowej dotyczyły głównie NOK.

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2014 ujemne różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD i BRL.

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

Nota 34 Przychody z tytułu rozwiązania/koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2014 r. koszty w wysokości 4.044.100,6 tys. zł były efektem dotworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie niepowodującej ujemnego wyniku finansowego (por. Nota 23).

W 2013 r. przychody w wysokości 6.761.624,1 tys. zł były wynikiem częściowego wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w związku z wystąpieniem na koniec 2013 r. kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nota 35 Przychody z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie przychody z opłat i prowizji za wykonanie przez NBP zleceń płatniczych, prowadzenie rachunków bankowych oraz uczestnictwo w systemie TARGET2.

W 2014 r. pozycja wyniosła 34.919,0 tys. zł i była o 1.182,9 tys. zł (3,5%) wyższa w porównaniu z 2013 r.

Nota 36 Koszty z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje koszty opłat i prowizji ponoszonych przez NBP:

- z tytułu prowadzonej przez inne banki na rzecz NBP zastępczej obsługi kasowej budżetu państwa (w miejscowościach, w których NBP nie posiada oddziałów okręgowych),
- z tytułu uczestnictwa w systemie TARGET2,

- za prowadzenie rachunków NBP w walutach obcych za granicą,
- za wykonanie własnych zleceń płatniczych.

W 2014 r. pozycja wyniosła 34.773,4 tys. zł i była o 2.803,6 tys. zł (7,5%) niższa w porównaniu z 2013 r.

Nota 37 Przychody z tytułu akcji i udziałów

w tys. złotych	2013	2014	Zmiana	
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach krajowych	5 159,9	1 587,5	-3 572,4	-69,2%
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych	12 583,0	8 100,9	-4 482,1	-35,6%
Razem	17 742,9	9 688,4	-8 054,5	-45,4%

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

W 2014 r. przychody stanowiły sumę wpływów z tytułu dywidend od posiadanych akcji Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

Nota 38 Pozostałe przychody

Pozycja obejmuje głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, przychody z uzyskania metali szlachetnych z przetopu monet kolekcjonerskich wycofanych ze sprzedaży (por. Nota 9), przychody ze sprzedaży środków trwałych oraz przychody z wynajmu pomieszczeń biurowych oraz sprzedaży usług informatycznych.

W 2014 r. pozycja wyniosła 175.323,4 tys. zł i była o 1.458,6 tys. zł (0,8%) niższa w porównaniu z 2013 r.

Nota 39 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

Pozycja obejmuje koszty wynagrodzeń pracowników, koszty narzutów na wynagrodzenia, a także koszty rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

W 2014 r. pozycja wyniosła 483.021,5 tys. zł i była o 5.393,5 tys. zł (1,1%) wyższa w porównaniu z 2013 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych o 6.838,4 tys. zł (1,8%) kosztów wynagrodzeń, jak również wyższych o 1.015,5 tys. zł (1,2%) kosztów narzutów na wynagrodzenia, przy jednoczesnym spadku kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników o 2.460,4 tys. zł (15,2%), zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową.

Nota 40 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2013 dane z zatwierdzonego sprawozdania finansowego	2013 dane porównywalne*	2014	Zmiana	
Zużycie materiałów i energii	33 552,7	33 621,4	31 310,5	-2 310,9	-6,9%
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	16 283,1	19 122,0	49 377,3	30 255,3	158,2%
Podróże służbowe	7 612,6	4 705,0	4 535,3	-169,7	-3,6%
Usługi obce	145 882,2	145 882,2	131 277,1	-14 605,1	-10,0%
Podatki i opłaty	21 586,9	21 586,9	28 314,7	6 727,8	31,2%
Odpisy na fundusze specjalne	4 726,2	4 726,2	4 677,7	-48,5	-1,0%
Pozostałe koszty administracyjne	30 638,9	30 638,9	54 230,8	23 591,9	77,0%
Razem	260 282,6	260 282,6	303 723,4	43 440,8	16,7%

* W 2014 r. dokonano reklasyfikacji wybranych kategorii kosztów w celu lepszego odzwierciedlenia kosztów zużywanych zasobów.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia:

- kosztów świadczeń na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych w wyniku zwiększenia przez NBP rezerwy na odprawy pieniężne i dodatkowe świadczenia dla pracowników (por. Nota 21),
- pozostałych kosztów administracyjnych, co było związane z organizacją przez NBP w maju 2014 r. Dorocznego Spotkania Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,

przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów usług obcych, w szczególności kosztów usług remontowych, napraw, konserwacji i przeglądów.

Nota 41 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2013	2014	Zmiana	
Koszty amortyzacji środków trwałych	63 988,2	61 262,3	-2 725,9	-4,3%
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	15 532,6	19 635,0	4 102,4	26,4%
Razem	79 520,8	80 897,3	1 376,5	1,7%

W 2014 r. koszty amortyzacji środków trwałych dotyczyły głównie amortyzacji maszyn i urządzeń oraz budynków i lokali, natomiast koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych – oprogramowania informatycznego.

Nota 42 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2014 r. pozycja wyniosła 290.786,9 tys. zł i była o 21.994,8 tys. zł (8,2%) wyższa w porównaniu z 2013 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji banknotów w wyniku wzrostu liczby zamówionych banknotów powszechnego obiegu ze zmodernizowanymi zabezpieczeniami,
- zwiększenia kosztów emisji monet kolekcjonerskich w związku z wyższymi kosztami zużycia złota i srebra do ich produkcji oraz wzrostem liczby zamówionych monet kolekcjonerskich,

przy jednoczesnym:

- zmniejszeniu kosztów emisji monet powszechnego obiegu głównie w związku z niższymi cenami monet o nominałach 1, 2 oraz 5 groszy (wykonanych ze stali powlekanej mosiądzem), które wprowadzone zostały do obiegu w dniu 3 marca 2014 r. Dostawcą tych monet jest The Royal Mint z Wielkiej Brytanii, z którą NBP w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia podpisał w dniu 31 października 2013 r. umowę na dostawy tych monet do NBP w latach 2014-2016.

Nota 43 Pozostałe koszty

Pozycja obejmuje głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich, koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania, koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów oraz koszty korekt przychodów/kosztów dotyczących lat ubiegłych.

W 2014 r. pozycja wyniosła 26.216,1 tys. zł i była o 3.149,9 tys. zł (10,7%) niższa w porównaniu z 2013 r.

Nota 44 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2014 r. wyniósł zero i nie zmienił się w porównaniu z 2013 r.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku),
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa.

Ponieważ wynik finansowy NBP za 2014 r. wyniósł zero, w 2015 r. nie nastąpi wpłata do budżetu państwa, ani nie zostanie dokonany odpis na fundusz rezerwowy NBP.

9. Pozostałe noty objaśniające

Nota 45 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych. W przypadku Polski ma on charakter ostrożnościowy.

Obowiązująca na dzień 31 grudnia 2014 r. Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości 22.000.000,0 tys. SDR została przyznana Polsce w dniu 18 stycznia 2013 r. przez Radę Dyrektorów Wykonawczych MFW na okres dwóch lat (to jest do 17 stycznia 2015 r.). Dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej był Rząd RP, a NBP pełnił rolę agenta finansowego Rządu.

W dniu 14 stycznia 2015 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych MFW zaakceptowała wniosek Polski o ponowne udzielenie dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej w wysokości 15.500.000,0 tys. SDR. Rzeczpospolita Polska uzyskała dostęp do tego instrumentu MFW na okres dwóch lat (to jest do 13 stycznia 2017 r.). Podobnie jak w przypadku instrumentu udostępnionego Polsce w 2013 r. dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej jest Rząd RP, a NBP pełni rolę agenta finansowego Rządu.

Nota 46 Fundacja NBP

W dniu 10 sierpnia 2009 r. została ustanowiona przez NBP Fundacja Narodowego Banku Polskiego, której głównym statutowym celem jest wspieranie działań promujących rozwój nauk ekonomicznych i edukacji ekonomicznej. W dniu 31 sierpnia 2009 r. została ona wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego. Fundusz założycielski Fundacji NBP wynosił 1.500,0 tys. zł, z czego na działalność gospodarczą przeznaczono 750,0 tys. zł. W związku z podjętą decyzją o likwidacji działalności gospodarczej Fundacji, została ona w dniu 10 grudnia 2014 r. wykreślona z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego i od tego dnia prowadzi wyłącznie działalność statutową.

Nota 47 Zdarzenia po dacie bilansu

Do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym i które miałyby istotny wpływ na treść sprawozdania finansowego.

10. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje zintegrowany system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku.

Obejmuje on trzy integralnie ze sobą powiązane poziomy:

- zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy przy pomocy tzw. Menedżerów Ryzyka identyfikują i monitorują ryzyko operacyjne, przeprowadzają ocenę jego poziomu oraz podejmują działania ograniczające jego występowanie w swojej jednostce;
- działalność:
 - Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym (DZRF), odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem finansowym,
 - Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności (DROZ), odpowiedzialnego m.in. za opracowywanie regulacji dotyczących ryzyka operacyjnego, monitorowanie i przeprowadzanie analiz z zakresu ryzyka operacyjnego i ryzyka zgodności w NBP, wdrażanie nowych narzędzi, raportowanie o ryzyku operacyjnym i zgodności w skali banku,
 - Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (zastąpiła działającą do końca sierpnia 2014 r. Komisję ds. Zarządzania Ryzykiem), która m.in. ocenia efektywność zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego banku i wydaje rekomendacje w tym zakresie; Komisji przewodniczy członek Zarządu NBP, któremu Prezes NBP powierzył nadzór nad DROZ,
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym, na podstawie cyklicznie otrzymywanych informacji na temat ryzyka finansowego i operacyjnego.

Zadania realizowane w ramach systemu zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka,
- dobór i stosowanie mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem,
- akceptację/brak akceptacji dla istniejącego poziomu ryzyka.

10.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, a ekspozycja na poszczególne

rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez DZRF. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

10.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami walutowymi

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu do zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe, skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach walutowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, udostępnia bankom krajowym kredyt lombardowy, kredyt techniczny oraz kredyt w ciągu dnia w euro. Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez zabezpieczenia spełniające kryteria określone przez NBP – podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP

nominowane w złotych, przy czym lista aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także papiery skarbowe nominowane w EUR.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący zmniejszeniu prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych papierów wartościowych/kursów walutowych. Współczynnik redukcji wartości zabezpieczenia dla kredytu lombardowego i technicznego ustalany jest w odniesieniu do wartości nominalnej przyjętych papierów wartościowych.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A. (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

10.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

10.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration* określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom *modified duration* rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2014 r. zachowano poziom *modified duration* obowiązujący w roku poprzednim.

Wzrost awersji do ryzyka związany z napięciami geopolitycznymi, a także obniżająca się dynamika globalnej inflacji oraz słabsze od oczekiwań dane gospodarcze, prowadzące do poluzowania polityki pieniężnej przez niektóre banki centralne, przede wszystkim EBC, doprowadziły do spadku rentowności obligacji rządowych, najsilniejszego w Norwegii, Australii i Niemczech.

10.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. Podobnie jak w roku poprzednim w 2014 r. struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała: 36% USD, 32% EUR, 12% GBP, 10% AUD, 7% NOK i 3% NZD. Dodatkowo, 1,5% rezerw stanowiły inwestycje w walutach krajów rozwijających się – MXN i BRL.

W 2014 r. zmienność kursów walut rezerwowych względem złotego kształtowała się na poziomie niższym od obserwowanego w ostatnich latach. Do spadku zmienności rynków finansowych przyczyniła się m.in. akomodacyjna polityka głównych banków centralnych i stosowanie polityki *forward-guidance*.

10.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych w NBP, wynikających z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania istniejących w NBP zasobów, w tym głównie systemów teleinformatycznych, mienia, kadry pracowniczej lub przepisów prawa wewnętrznego, a także spowodowanych wystąpieniem zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych, awarią albo błędem pracownika.

Ryzyko operacyjne obejmuje następujące podkategorie: ryzyko zarządzania, ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, które dzieli się na teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania

i sprzętu IT) oraz nieteleteinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- system limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- kontrola dostępu oraz zabezpieczenia teleteinformatyczne, fizyczne i elektroniczne,
- kopie zapasowe, plany awaryjne i ewakuacyjne,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Grażyna Gielecińska

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Paweł Samecki
/-/ Katarzyna Zajdel - Kurowska
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 25 marca 2015

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA O SKRÓCONYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

DLA RADY POLITYKI PIENIĘŻNEJ I ZARZĄDU NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Przedstawione skrócone sprawozdanie finansowe (zwane dalej „skróconym sprawozdaniem finansowym”) Narodowego Banku Polskiego z siedzibą w Warszawie przy ul. Świętokrzyskiej 11/21 (zwanego dalej „NBP”) zostało sporządzone przez Zarząd NBP na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (zwanego dalej „rocznym sprawozdaniem finansowym NBP”) sporządzonego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908 z późniejszymi zmianami); uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38 z późniejszymi zmianami); uchwały Nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19) oraz uchwały Nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami).

Badanie rocznego sprawozdania finansowego NBP, na podstawie którego sporządzono skrócone sprawozdanie finansowe, przeprowadziliśmy stosownie do przepisów rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r. poz.330 z późniejszymi zmianami), krajowych standardów rewizji finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce oraz Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. W dniu 25 marca 2015 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o rocznym sprawozdaniu finansowym NBP. Roczne sprawozdanie finansowe NBP, jak również skrócone sprawozdanie finansowe nie odzwierciedlają efektów zdarzeń, które miały miejsce po dniu wydania powyższej opinii.

Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2014 r., jego wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. oraz zakresu przeprowadzonego przez nas badania rocznego sprawozdania finansowego NBP, należy czytać pełne roczne sprawozdanie finansowe NBP, wraz z opinią i raportem z badania biegłego rewidenta dotyczącymi tego sprawozdania.

Odpowiedzialność Zarządu za skrócone sprawozdanie finansowe

Zgodnie z § 91 ust. 4 uchwały Nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami), Zarząd NBP jest odpowiedzialny za publikację skróconego sprawozdania finansowego wraz z opinią biegłego rewidenta o skróconym sprawozdaniu finansowym.

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., Al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa, Polska
Telefon +48 22 746 4000, Faks +48 22 742 4040, www.pwc.pl

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. jest wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, pod numerem KRS 0000044655, NIP 526-021-02-28. Kapitał zakładowy wynosi 10 363 900 złotych. Siedzibą Spółki jest Warszawa, Al. Armii Ludowej 14

**OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA O SKRÓCONYM
SPRAWOZDANIU FINANSOWYM**

**DLA RADY POLITYKI PIENIĘŻNEJ I ZARZĄDU
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO (CD.)**

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii na temat skróconego sprawozdania finansowego, na podstawie wykonanych przez nas procedur, które przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rewizji Finansowej 810 „Zlecenia sporządzania opinii na temat skróconych sprawozdań finansowych”.

Opinia

Naszym zdaniem przedstawione skrócone sprawozdanie finansowe sporządzone na podstawie zbadanego rocznego sprawozdania finansowego NBP za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. jest we wszystkich istotnych aspektach zgodne z tym sprawozdaniem.

Sporządzający niniejszą opinię i przeprowadzający badanie rocznego sprawozdania finansowego NBP w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Celiński'.

Adam Celiński
Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90033

Warszawa, 7 maja 2015 r.

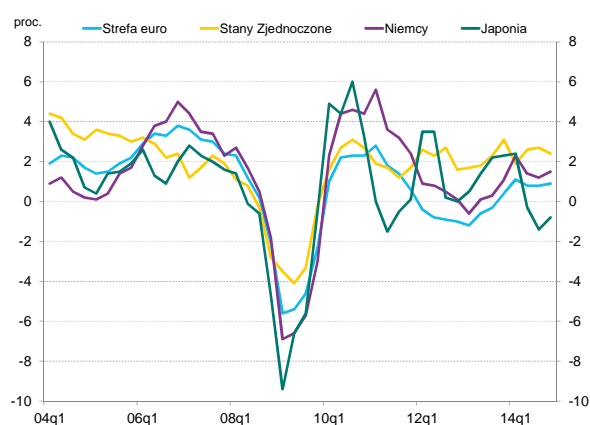
2. Otoczenie polskiej gospodarki

W 2014 r. wzrost gospodarczy na świecie pozostał umiarkowany, przy dalszym zróżnicowaniu koniunktury pomiędzy poszczególnymi gospodarkami (Wykres 1, Wykres 2). W Stanach Zjednoczonych, po przejściowym spowolnieniu na początku roku, związanym z wyjątkowo niekorzystnymi czynnikami pogodowymi, trwało ożywienie gospodarcze. Wzrost PKB w Stanach Zjednoczonych był wspierany przez wzrost popytu konsumpcyjnego związany z systematyczną poprawą na rynku pracy oraz wciąż ekspansywną politykę pieniężną.

Natomiast w strefie euro, po dwóch latach recesji, wzrost PKB ukształtował się powyżej zera, jednak pozostał niski. Utrzymywanie się niskiego wzrostu gospodarczego w tej gospodarce wynikało przede wszystkim z problemów strukturalnych części krajów tego obszaru walutowego, w tym z wysokiego poziomu zadłużenia prywatnego, przyczyniającego się do spadku akcji kredytowej. W niektórych krajach strefy euro, zwłaszcza w Niemczech, dynamika PKB była ograniczana przez spadek eksportu, związany z konfliktem rosyjsko-ukraińskim, przy braku wyraźnego wzrostu popytu w innych krajach strefy euro.

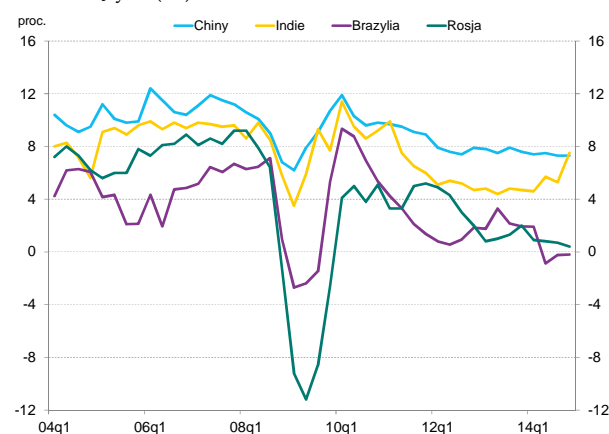
W największych gospodarkach wschodzących dynamika PKB w 2014 r. pozostała niska jak na te kraje, spowalniając w większości z nich. Wzrost gospodarczy spowalniał w Chinach i szczególnie silnie w Rosji. W Chinach aktywność gospodarczą ograniczało pogorszenie koniunktury na rynku nieruchomości. Natomiast w Rosji silne spowolnienie dynamiki PKB wynikało z konsekwencji gospodarczych wojny z Ukrainą, a także – w drugiej połowie roku – znacznego spadku cen ropy naftowej oraz kryzysu walutowego.

Wykres 1. Wzrost PKB w największych gospodarkach rozwiniętych (r/r) w latach 2004-2014

Źródło: Bloomberg, Eurostat.

Wykres 2. Wzrost PKB w największych gospodarkach wschodzących (r/r) w latach 2004-2014

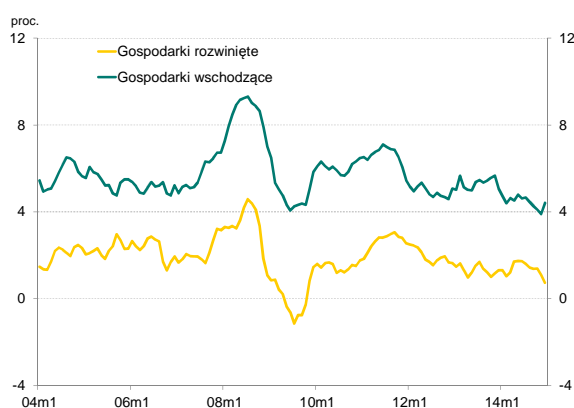

Źródło: Bloomberg, Ecwin.

Umiarkowany wzrost gospodarczy na świecie przyczyniał się do niskiej inflacji, a nawet deflacji w niektórych gospodarkach (Wykres 3). Dodatkowo, ceny surowców rolnych i energetycznych,

zwłaszcza ropy naftowej, po stabilizacji na początku 2014 r. w połowie roku zaczęły się silnie obniżać (Wykres 4). W grudniu 2014 r. ceny ropy naftowej były o 48,3% niższe niż w grudniu 2013 r., ceny gazu ziemnego – o 4,9%, ceny węgla kamiennego – o 26,2%, a żywności – o 15,3%. Spadek cen surowców rolnych był spowodowany korzystnymi warunkami agrometeorologicznymi, natomiast spadek cen ropy naftowej wynikał głównie ze zwiększenia podaży tego surowca, przy utrzymującym się niskim wzroście gospodarczym w krajach rozwijających się. W konsekwencji w II połowie 2014 r. inflacja w wielu gospodarkach znacznie się obniżyła, a w strefie euro oraz w niektórych pozostałych krajach europejskich dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych pod koniec roku spadła poniżej zera.

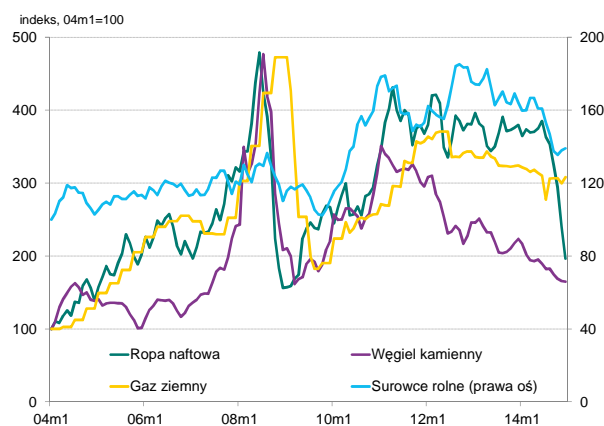
Wykres 3. Inflacja na świecie* w latach 2004-2014

Źródło: Dane Bloomberg, obliczenia NBP.

* Średnia inflacja dla gospodarek rozwiniętych i największych gospodarek wschodzących (80% PKB w tej grupie krajów), ważona PKB.

Wykres 4. Ceny surowców na rynkach światowych w latach 2004-2014

Źródło: Dane Bloomberg.

Ze względu na umiarkowaną dynamikę aktywności gospodarczej oraz towarzyszącą temu niską presję inflacyjną, w 2014 r. główne banki centralne nadal prowadziły silnie ekspansywną politykę pieniężną (Wykres 5, Wykres 6). Jednak z uwagi na różne perspektywy wzrostu gospodarczego i inflacji, stopniowo następowała dywergencja polityki pieniężnej prowadzonej przez główne banki centralne. Rezerwa Federalna (Fed) sukcesywnie ograniczała program zakupu aktywów, a w październiku zakończyła go, pozostawiając jednak stopy procentowe na poziomie zbliżonym do zera. Natomiast Europejski Bank Centralny (EBC) zwiększał skalę ekspansywności polityki pieniężnej poprzez dalsze obniżanie stóp procentowych, wprowadzenie warunkowych długoterminowych operacji refinansujących (*targeted LTRO*), nowego programu zakupu aktywów sektora prywatnego, a także zapowiadając możliwość uruchomienia programu zakupu obligacji sektora publicznego^{1,2}. Działania EBC skłoniły wiele banków centralnych gospodarek powiązanych gospodarczo ze strefą

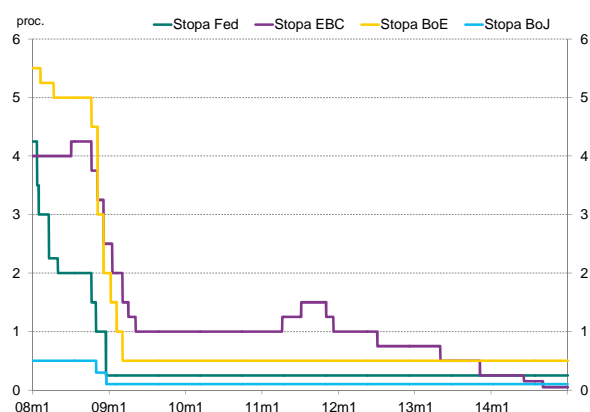
¹ Ostatecznie program zakupu papierów skarbowych aktywów rządowych został ogłoszony w styczniu 2015 r.

² Również Bank Japonii prowadził silnie ekspansywną politykę pieniężną, zwiększając skalę zakupu aktywów, głównie obligacji rządowych, pozostawiając stopy procentowe na poziomie bliskim zera.

euro (w tym Szwajcarii, Szwecji, Rumunii, Czech, Węgier i Izraela) do poluzowania swojej polityki pieniężnej.

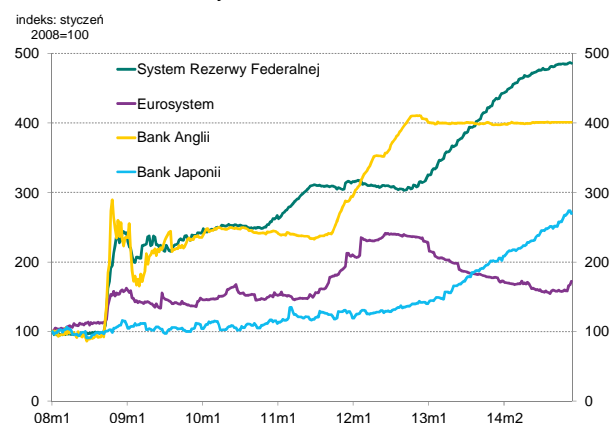
Silnie ekspansywna polityka pieniężna głównych banków centralnych sprzyjała wzrostowi cen akcji i obligacji w części gospodarek rozwiniętych. Równocześnie zakończenie programu skupu aktywów finansowych i oczekiwania co do rozpoczęcia podwyżek stóp procentowych przez Fed doprowadziły do aprecjacji dolara względem wielu gospodarek rozwiniętych i wschodzących. W szczególności, silna aprecjacja dolara względem euro i walut krajów istotnie powiązanych ze strefą euro była wzmacniana przez łagodzenie polityki pieniężnej EBC. Kursy walutowe części gospodarek osłabiały się również ze względu na wzrost ryzyka geopolitycznego (kryzys rosyjsko-ukraiński i eskalacja napięć na Bliskim Wschodzie), a także – w przypadku krajów eksportujących ropę naftową, w tym zwłaszcza Rosji – z uwagi na silny spadek cen ropy naftowej. Deprecjacja kursów walutowych skłoniła banki centralne niektórych gospodarek krajów rozwijających się do podniesienia stóp procentowych lub interwencji na rynku walutowym.

Wykres 5. Stopy procentowe głównych banków centralnych w latach 2008-2014

Źródło: Bloomberg.

Wykres 6. Sumy bilansowe głównych banków centralnych w latach 2008-2014 (styczeń 2008 r. = 100)

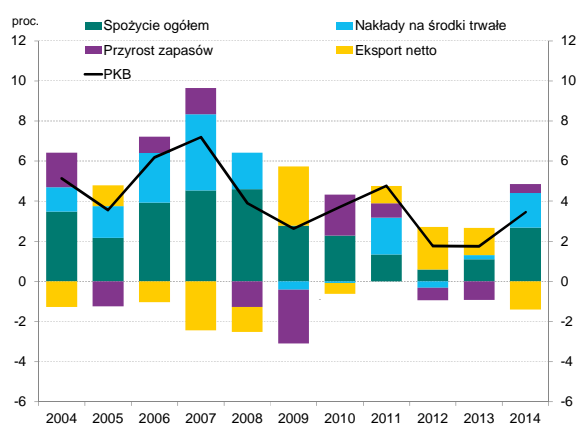

Źródło: Bloomberg, obliczenia NBP.

3. PKB i popyt krajowy

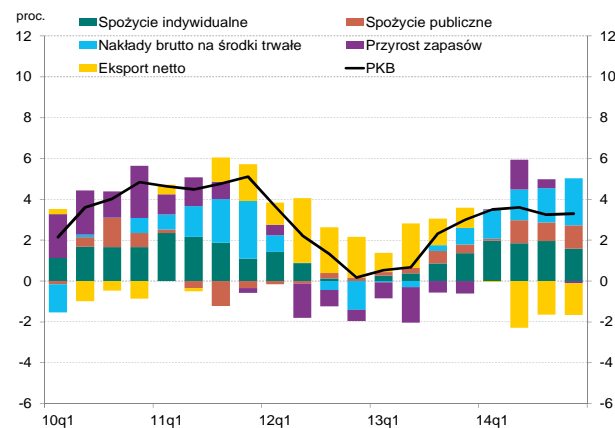
Roczna dynamika PKB w 2014 r. wyniosła 3,4% (wobec 1,7% w 2013 r.)¹. Wzrost dynamiki PKB w 2014 r. był niższy niż wzrost popytu krajowego. W efekcie eksport netto miał ujemny wkład do wzrostu PKB, do czego przyczynił się wzrost dynamiki importu związany z ożywieniem popytu krajowego, przy utrzymującej się umiarkowanej dynamice eksportu w warunkach niekorzystnej koniunktury w otoczeniu polskiej gospodarki.

Wykres 1. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB w latach 2004-2014 (dane roczne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 2. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB w latach 2010-2014 (dane kwartalne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wzrost gospodarczy po przyspieszeniu w I połowie 2014 r. (z 3,0% r/r w IV kw. 2013 r. do 3,6% r/r w II kw. 2014 r.) w II połowie roku nieznacznie spowolnił, jednak utrzymał się powyżej 3%. Poniżej omówiono kształtowanie się głównych składników popytu zagregowanego.

W 2014 r. nastąpiło przyspieszenie wzrostu spożycia indywidualnego. Do ożywienia konsumpcji przyczynił się wzrost realnych dochodów gospodarstw domowych będący efektem zarówno poprawy sytuacji na rynku pracy, jak i obniżającej się, a następnie ujemnej dynamiki cen. Wzrostowi dynamiki spożycia indywidualnego sprzyjał także stabilny wzrost kredytów konsumpcyjnych postępujący w warunkach wyraźnego łagodzenia polityki kredytowej przez banki, a także poprawa nastrojów konsumentów w ciągu tego roku. Spadek inflacji – w warunkach zamrożenia nominalnego poziomu płac w sferze budżetowej – przyczynił się także do niewielkiego wzrostu dynamiki spożycia zbiorowego.

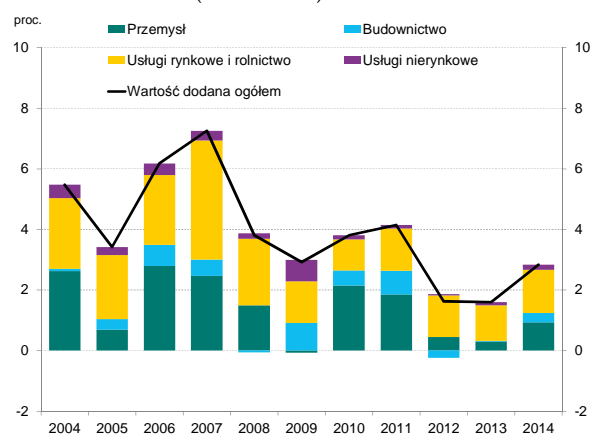
Wzrost nakładów brutto na środki trwałe w 2014 r. znacząco przyspieszył wobec 2013 r. Na ożywienie popytu inwestycyjnego złożył się wzrost dynamiki inwestycji we wszystkich sektorach gospodarki: w sektorze przedsiębiorstw, finansów publicznych oraz gospodarstw domowych. Do wzrostu dynamiki nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw przyczyniła się rosnąca skłonność firm do

¹ Prezentowane w załączniku 3 dane o rachunkach narodowych są zgodne z metodyką ESA 2010.

inwestowania związana z utrzymującym się umiarkowanym wzrostem gospodarczym oraz wysokim stopniem wykorzystania zdolności produkcyjnych. Ożywieniu inwestycji przedsiębiorstw sprzyjała także dobra sytuacja finansowa firm, a także wysoka dostępność finansowania wynikająca zarówno ze złagodzenia kryteriów kredytowych przez banki jak i niższego niż w poprzednich latach oprocentowania kredytów². Ograniczająco na wzrost inwestycji przedsiębiorstw oddziaływała natomiast utrzymująca się niepewność co do popytu, związana w szczególności z sytuacją w otoczeniu polskiej gospodarki. Z kolei przyspieszenie wzrostu inwestycji publicznych wiązało się głównie z silnym wzrostem wydatków inwestycyjnych samorządów, w tym wydatków współfinansowanych z środków UE z perspektywy 2007-2013. Natomiast do wzrostu dynamiki inwestycji mieszkaniowych przyczyniła się poprawa sytuacji na rynku pracy, niższe niż w poprzednich latach oprocentowanie kredytów hipotecznych.

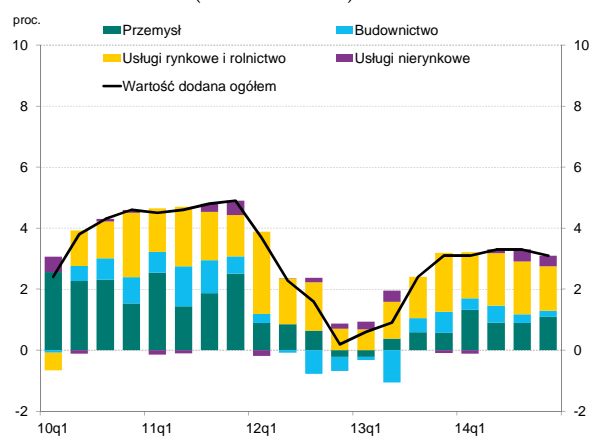
W 2014 r. – w przeciwieństwie do 2013 r. – eksport netto miał ujemny wkład do wzrostu PKB, co wynikało z wyraźnego przyspieszenia importu przy stabilizacji dynamiki eksportu. Do wzrostu dynamiki importu przyczyniło się ożywienie popytu krajowego. Z kolei wzrost eksportu był ograniczany przez utrzymującą się niekorzystną koniunkturę w otoczeniu polskiej gospodarki, w tym niski wzrost PKB w strefie euro, istotne spowolnienie aktywności gospodarczej w Rosji i recesję na Ukrainie.

Wykres 3. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto w latach 2004-2014 (dane roczne)

Źródło: Dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 4. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto w latach 2010-2014 (dane kwartalne)

Źródło: Dane GUS, obliczenia NBP.

Dynamika wartości dodanej brutto zwiększyła się z 1,8 % r/r w 2013 r. do 3,2% r/r w 2014 r. Na wzrost dynamiki wartości dodanej brutto złożyło się przyspieszenie wzrostu wartości dodanej we wszystkich sektorach, w tym w największym stopniu w przemyśle.

² Do przyspieszenia wzrostu nakładów brutto na środki trwałe przedsiębiorstw w I kw. 2014 r. przyczyniły się także czynniki jednorazowe – przejściowe przywrócenie możliwości pełnego odliczenia podatku VAT od zakupu aut z homologacją ciężarową oraz korzystne warunki pogodowe.

Tabela 1. PKB i popyt krajowy w latach 2008-2014

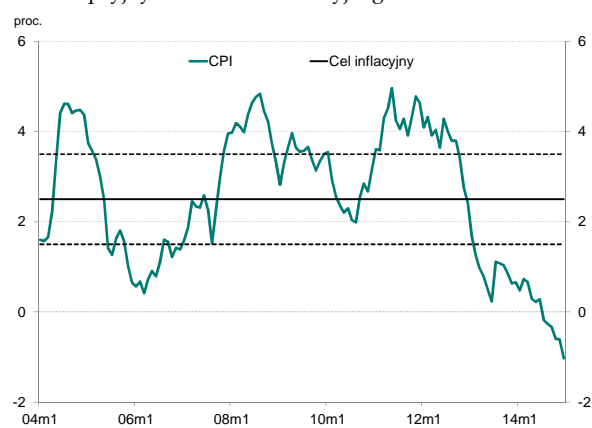
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014			
Roczna dynamika PKB i jego składowych w cenach stałych (w proc.)											
								Q1	Q2	Q3	Q4
PKB	3,9	2,6	3,7	4,8	1,8	1,7	3,4	3,5	3,6	3,3	3,3
Popyt krajowy	5,0	-0,3	4,2	3,8	-0,4	0,4	4,9	3,6	6,1	5,1	5,0
Spożycie	5,9	3,5	2,8	1,7	0,7	1,4	3,4	2,5	3,7	3,6	3,8
Spożycie indywidualne	6,1	3,3	2,5	3,0	1,0	1,2	3,1	3,0	3,0	3,2	3,0
Akumulacja	2,2	-12,7	9,7	12,2	-4,3	-3,5	11,4	10,9	18,1	11,4	8,0
Nakłady brutto na środki trwałe	8,3	-1,9	-0,4	9,3	-1,5	1,1	9,2	11,4	8,7	9,2	8,6
Eksport	7,0	-6,3	12,9	7,9	4,3	4,8	5,7	7,6	6,0	3,6	5,6
Import	9,4	-12,4	14,0	5,5	-0,6	1,8	9,1	8,0	11,7	7,4	9,5
Udział eksportu netto we wzroście PKB w pkt proc.	-1,2	2,9	-0,5	0,9	2,1	1,3	-1,4	0,0	-2,3	-1,6	-1,5
Struktura PKB w cenach bieżących (w proc.)											
PKB	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-			
Popyt krajowy	104,9	100,8	101,8	101,8	100,2	98,1	98,5	-			
Spożycie	80,6	80,5	80,8	79,5	79,6	79,0	78,3	-			
Spożycie indywidualne	61,1	60,8	60,6	60,5	60,6	60,0	59,2	-			
Akumulacja	24,3	20,2	21,0	22,2	20,6	19,1	20,2	-			
Nakłady brutto na środki trwałe	22,6	21,1	19,8	20,3	19,4	18,8	19,5	-			
Eksport	38,3	37,6	40,5	43,1	45,1	46,1	46,9	-			
Import	43,2	38,3	42,3	44,9	45,3	44,2	45,4	-			
Eksport netto	-4,9	-0,8	-1,8	-1,8	-0,2	1,9	1,5	-			

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

4. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych

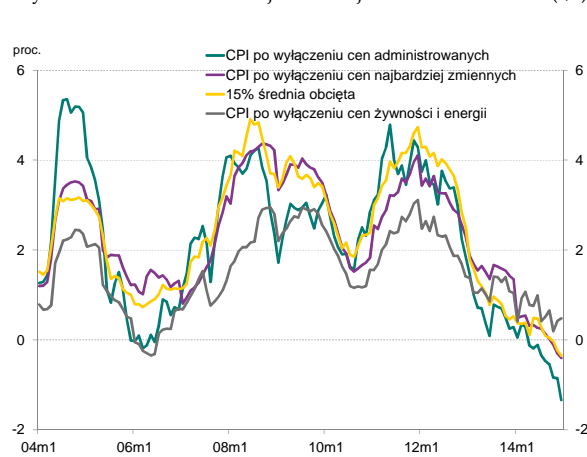
W 2014 r. średnioroczna dynamika wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wyniosła 0,0%, kształtując się poniżej celu inflacyjnego NBP określonego na poziomie 2,5% +/- 1 pkt proc. (Wykres 1, Wykres 2). Dynamika cen była niższa niż w poprzednim roku, a także wyraźnie niższa od prognoz formułowanych w poprzednim roku. W największym stopniu za obniżenie się inflacji w 2014 r. – w tym za jej spadek poniżej zera w II połowie ub.r. – odpowiadały czynniki o charakterze zewnętrznym, w szczególności spadek cen surowców na rynkach światowych. Niskiej dynamice cen sprzyjała także niska inflacja w otoczeniu polskiej gospodarki oraz wciąż ograniczona presja popytowa w krajowej gospodarce (Wykres 2).

Wykres 1. Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych na tle celu inflacyjnego w latach 2004-2014

Źródło: dane GUS.

Wykres 2. Wskaźniki inflacji bazowej w latach 2004-2014 (r/r)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

W 2014 r. w kierunku spadku dynamiki cen oddziaływał przede wszystkim spadek cen żywności. Do obniżenia cen produktów żywnościowych przyczyniła się wysoka podaż głównych surowców rolnych związana z korzystnymi uwarunkowaniami agrometeorologicznymi w kraju i na świecie oraz wprowadzenie ograniczeń w wymianie handlowej z Rosją w styczniu i sierpniu 2014 r. Do spadku inflacji przyczyniło się także w dużym stopniu dalsze obniżanie się cen energii wynikające ze spadku cen energii elektrycznej oraz cen paliw, ze względu na obniżenie cen surowców, w tym silny spadek cen ropy naftowej. Ograniczająco na inflację oddziaływał także spadek cen towarów oraz spowolnienie wzrostu cen usług następujące w warunkach niskiej inflacji za granicą oraz utrzymywania się umiarkowanego wzrostu gospodarczego w kraju. Obniżeniu dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych sprzyjało także pogłębienie spadku cen produkcji sprzedanej przemysłu, związane ze spadkiem cen surowców na rynkach światowych. W kierunku zmniejszenia skali spadku inflacji oddziaływało natomiast istotne obniżenie stóp procentowych NBP dokonane w poprzednich latach. Spadek inflacji CPI hamowany był również przez wprowadzone w 2014 r. podwyżki stawek podatku akcyzowego na wyroby tytoniowe i spirytusowe oraz wzrost niektórych cen administrowanych (wynikający z podwyżek taryf na gaz ziemny i energię ciepłą). Ponadto,

w II połowie roku wpływ spadków cen surowców na rynkach światowych na inflację CPI był ograniczany przez istotne osłabienie złotego względem dolara amerykańskiego.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych odzwierciedla kształtowanie się cen czterech głównych kategorii dóbr (tj. żywności i napojów bezalkoholowych, energii, towarów oraz usług; Wykres 3, Wykres 4). W szczegółowym ujęciu ceny poszczególnych kategorii dóbr w 2014 r. kształtowały się następująco¹:

- Ceny **żywności i napojów bezalkoholowych** obniżyły się o 0,9% r/r, a ich wkład do zmian dynamiki średniorocznego wskaźnika CPI wyniósł -0,2 pkt proc. Do spadku cen tej kategorii przyczyniły się przede wszystkim:
 - obniżenie cen cukru (związane z spadkiem cen cukru na rynkach światowych oraz wysoką podażą cukru krajowego);
 - spadek cen owoców i warzyw (związany z ich wysokimi zbiorami w kraju i zagranicą wynikającymi z korzystnych warunków agrometeorologicznych oraz z wprowadzonym w sierpniu 2014 r. rosyjskim embargiem na import towarów rolno-spożywczych z krajów UE, w tym z Polski);
 - obniżenie cen mięsa (związane z wprowadzonym pod koniec stycznia 2014 r. rosyjskim embargiem na import wieprzowiny z Polski).
- Ceny **energii** obniżyły się o 1,0% r/r, a ich wkład do zmian dynamiki średniorocznego wskaźnika CPI wyniósł -0,2 pkt proc. Na spadek cen energii złożyły się:
 - spadek cen paliw, szczególnie silny w II połowie roku (związany ze spadkiem cen ropy naftowej na światowych rynkach surowcowych);
 - obniżki cen energii elektrycznej (związane z obniżeniem taryf od stycznia 2014 r. w reakcji na obniżenie się cen surowców energetycznych w poprzednich latach);
 - nieznaczna obniżka cen opału w II połowie roku (związana ze spadkiem cen węgla na rynkach światowych przy niskim popycie na opał w warunkach łagodnej zimy).
- Ceny **towarów** spadły o 0,2% r/r, przyczyniając się do obniżenia się dynamiki średniorocznego wskaźnika CPI o 0,1 pkt proc. Do obniżenia się cen towarów przyczynił się przede wszystkim dalszy – utrzymujący się od 2002 r.² – spadek cen odzieży i obuwi³.
- Ceny **usług** wzrosły o 1,6% r/r, a ich wkład do średniorocznej inflacji CPI wyniósł 0,4 pkt proc. Wzrost cen dotyczył większości głównych kategorii usług i następował w warunkach

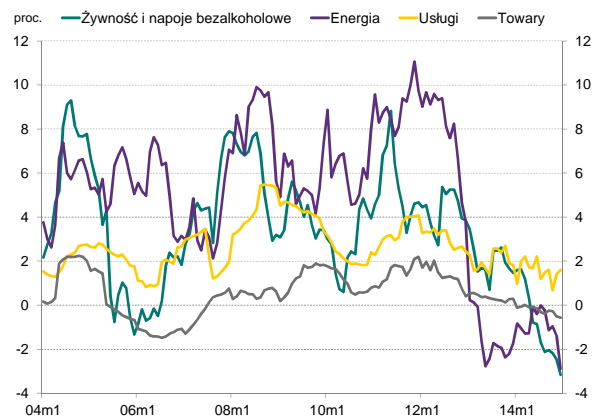
¹ Kategorie zostały wymienione w kolejności odpowiadającej ich wkładom do zmian wskaźnika CPI ogółem w 2014 r., od kategorii o największym ujemnym wkładzie, do kategorii o najwyższym dodatnim wkładzie.

² Dynamika cen kategorii odzież i obuwanie jest ujemna od stycznia 2002 r., z wyjątkiem maja i czerwca 2011 r.

³ W kierunku spadku cen towarów oddziaływał również – chociaż w mniejszym stopniu – spadek cen artykułów medycyno-farmaceutycznych (wynikający z znacznym stopniu z promocji cenowych na leki OTC, a także zmian na liście leków refundowanych) oraz spadek cen pojazdów, części i akcesoriów do pojazdów.

utrzymującego się umiarkowanego tempa wzrostu gospodarczego przy wzroście zatrudnienia i wynagrodzeń⁴.

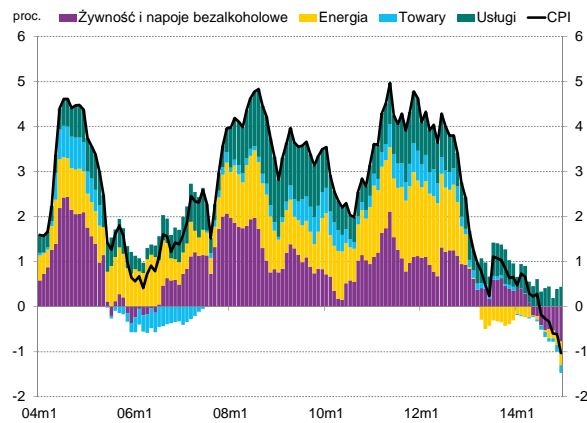
Wykres 3. Roczne tempo zmian cen żywności i napojów bezalkoholowych, energii*, towarów i usług w latach 2004-2014

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

* Kategoria energia obejmuje nośniki energii (energia elektryczna i ciepła, gaz oraz opał) oraz paliwa silnikowe (do prywatnych środków transportu); kategoria towary nie obejmuje żywności i napojów bezalkoholowych oraz energii.

Wykres 4. Roczne tempo zmian cen konsumpcyjnych i wkład głównych kategorii cen do CPI w latach 2004-2014

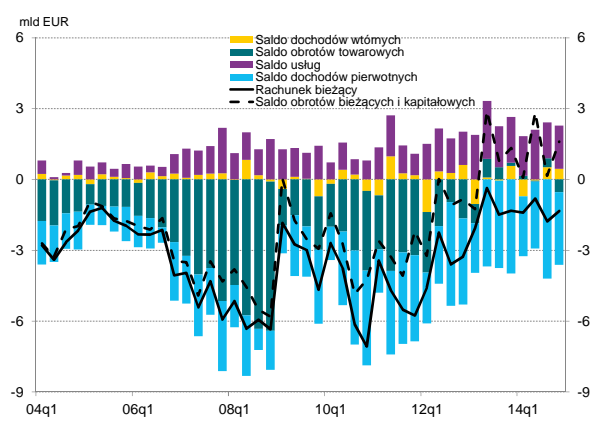
Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

⁴ W 2014 r. wzrosły ceny usług związanych z użytkowaniem mieszkania, ceny usług w zakresie rekreacji i kultury, restauracji i hoteli, usług medycznych oraz ceny łączności.

5. Bilans płatniczy

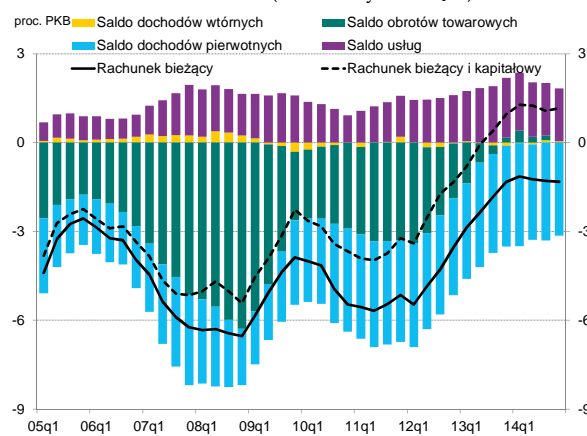
W 2014 r. deficyt na rachunku obrotów bieżących pozostał relatywnie niski i wyniósł 1,4% PKB (wobec deficytu 1,3% PKB w 2013 r., Wykres 1, Wykres 2). Przyczynił się do tego głównie niski – w porównaniu do wieloletniej średniej – deficyt obrotów towarowych i wysoka nadwyżka na rachunku usług (łącznie saldo handlowe pozostało dodatnie). Podobnie jak w poprzednim roku, o utrzymaniu ujemnego salda na rachunku obrotów bieżących zadecydowały natomiast dochody zagranicznych inwestorów bezpośrednich i portfelowych odzwierciedlone w deficycie dochodów pierwotnych¹.

Wykres 1. Saldo obrotów bieżących w latach 2004-2014 (mld EUR)

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Saldo obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB w latach 2005-2014 (4 kwartały krocząco)

Źródło: dane NBP i GUS.

W 2014 r. na rachunku obrotów towarowych wystąpił niewielki deficyt, co było związane z przyspieszeniem wzrostu importu w warunkach przyspieszenia wzrostu popytu krajowego. W kierunku ograniczenia dynamiki importu oddziaływał spadek cen importu, częściowo związany ze spadkiem cen surowców. Wzrost eksportu pozostał umiarkowany, do czego przyczyniło się wyraźne pogorszenie koniunktury w Rosji i recesja na Ukrainie.

Deficyt na rachunku dochodów pierwotnych w 2014 r. utrzymał się na zbliżonym do poprzedniego roku poziomie, co – podobnie jak w poprzednich latach – było głównie związane z dobrą sytuacją polskich przedsiębiorstw, która przekładała się na wysokie dochody zagranicznych inwestorów bezpośrednich.

W 2014 r. saldo na rachunku kapitałowym wzrosło (do 2,5% PKB wobec 2,3% w 2013 r.), co było związane ze zwiększeniem napływu środków Unii Europejskiej przeznaczonych na inwestycje

¹ Poczawszy od 30 września 2014 r. NBP publikuje dane bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej zestawione na podstawie wytycznych zawartych w podręczniku do bilansu płatniczego BPM6. Więcej informacji na temat nowego sposobu prezentacji danych można znaleźć na stronie NBP.

infrastrukturalne. W efekcie, łączna relacja salda na rachunku obrotów bieżących i kapitałowych do PKB pozostała dodatnia i najwyższa w historii.

Tabela 1. Bilans płatniczy (w mln EUR) w latach 2004-2014²

Bilans płatniczy	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rachunek bieżący	-11 017	-6 276	-10 857	-19 616	-23 760	-12 244	-20 263	-19 398	-13 697	-5 148	-5 762
Saldo obrotów towarowych	-6 451	-4 304	-7 709	-16 168	-22 850	-7 302	-10 396	-12 451	-7 146	635	-1 629
Saldo usług	1 388	1 998	2 046	5 368	5 097	5 040	3 324	5 186	6 209	7 910	9 063
Saldo dochodów pierwotnych	-6 515	-4 155	-5 754	-9 583	-6 898	-9 005	-13 146	-12 891	-12 635	-13 266	-12 812
Saldo dochodów wtórnych	561	185	551	767	891	-977	-45	758	-125	-427	-384
Rachunek kapitałowy	955	786	1 666	3 418	4 067	5 080	6 446	7 254	8 549	9 006	10 036
Rachunek finansowy	-5 919	-5 700	-8 496	-18 239	-28 402	-14 089	-22 610	-19 686	-8 746	-5 292	-2 618
Inwestycje bezpośrednie: aktywa	1 711	3 394	8 444	5 411	2 958	4 369	7 051	3 412	1 055	-2 502	3 940
Inwestycje bezpośrednie: pasywa	11 170	8 930	17 021	18 253	9 718	10 110	13 356	13 274	5 634	70	10 479
Inwestycje portfelowe: aktywa	1 053	2 006	3 682	4 604	-1 700	1 035	616	-610	340	1 650	4 100
Inwestycje portfelowe: pasywa	8 487	11 797	1 484	-23	-3 656	11 302	21 885	11 730	15 635	1 688	2 881
Pozostałe inwestycje: aktywa	9 629	2 179	3 194	1 324	-4 080	-3 859	2 281	2 716	1 716	262	1 737
Pozostałe inwestycje: pasywa	-813	-1 129	7 890	22 182	17 835	5 936	9 634	5 014	-2 812	3 146	-493
Pochodne instrumenty finansowe	-154	-138	549	1 456	744	1 301	821	119	-2 133	-552	16
Oficjalne aktywa rezerwowe	686	6 457	2 030	9 378	-2 427	10 413	11 496	4 695	8 733	754	456
Saldo błędów i opuszczeń	4 143	-210	695	-2 041	-8 709	-6 925	-8 793	-7 542	-3 598	-9 150	-6 892

Źródło: dane NBP.

W 2014 r. następował napływ netto kapitału zagranicznego do Polski, choć jego skala zmniejszyła się w porównaniu z 2013 r., co jest odzwierciedlone w zmniejszeniu deficytu na rachunku finansowym. Z jednej strony zwiększył się napływ kapitału zagranicznego do Polski, przede wszystkim w postaci inwestycji bezpośrednich, wśród których największą część stanowiły reinwestowane zyski. Z drugiej strony zwiększył się odpływ kapitału z Polski ze względu na istotny wzrost polskich inwestycji bezpośrednich za granicą, głównie w formie inwestycji w akcje i inne formy udziałów kapitałowych. Wzrósł także – choć w mniejszym stopniu – odpływ polskiego kapitału portfelowego za granicę, do czego przyczynił się wzrost inwestycji funduszy inwestycyjnych i emerytalnych w aktywa zagraniczne.

W 2014 r. część wskaźników obrazujących nierównowagę zewnętrzną polskiej gospodarki poprawiła się wobec 2013 r. (Tabela 2). W szczególności obniżyło się zadłużenie zagraniczne oraz międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto w relacji do PKB.

² W przypadku rachunku finansowego prezentowane wielkości powinny być interpretowane następująco: dodatnia (ujemna) wielkość inwestycji rezydentów za granicą (pozycje: inwestycje bezpośrednie: aktywa, inwestycje portfelowe: aktywa, pozostałe inwestycje: aktywa, oficjalne aktywa rezerwowe) oznacza zwiększenie (zmniejszenie) polskich aktywów za granicą. Z kolei dodatnia (ujemna) wartość inwestycji nierezydentów w Polsce (pozycje: inwestycje bezpośrednie: pasywa, inwestycje portfelowe: pasywa, pozostałe inwestycje: pasywa) oznacza zwiększenie (zmniejszenie) polskich zobowiązań wobec zagranicy.

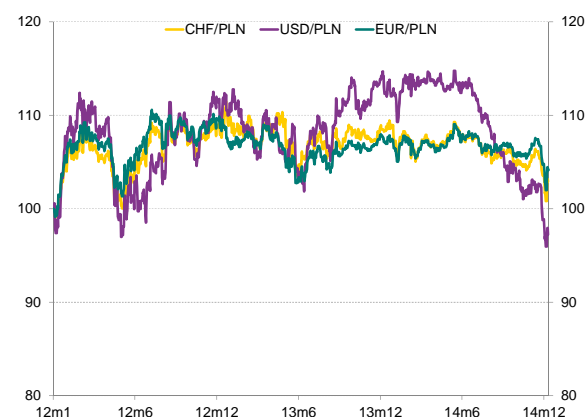
Tabela 2. Wybrane wskaźniki nierównowagi zewnętrznej w latach 2004-2014

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo obrotów bieżących/PKB (%)	-5,4	-2,6	-4,0	-6,2	-6,5	-3,9	-5,6	-5,2	-3,6	-1,3	-1,4
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (%)	-4,9	-2,2	-3,4	-5,2	-5,4	-2,3	-3,8	-3,3	-1,3	1,0	1,0
Saldo obrotów towarowych/PKB (%)	-3,1	-1,8	-2,8	-5,1	-6,3	-2,3	-2,9	-3,4	-1,9	0,2	-0,4
Saldo obrotów towarowych i usług/PKB (%)	-2,5	-0,9	-2,1	-3,4	-4,9	-0,7	-2,0	-2,0	-0,2	2,2	1,8
Oficjalne aktywa rezerwowe – w miesiącach importu towarów i usług	4,3	4,9	4,0	4,1	3,4	5,5	5,5	5,4	5,7	5,3	5,3
Zadłużenie zagraniczne/PKB (%)	46,4	45,9	47,2	50,5	47,9	61,7	66,2	67,5	72,8	71,3	70,8
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (%)	-45,4	-43,9	-46,0	-52,1	-47,3	-60,9	-65,8	-59,5	-67,7	-70,1	-66,7

Źródło: obliczenia NBP na podstawie danych GUS i NBP.

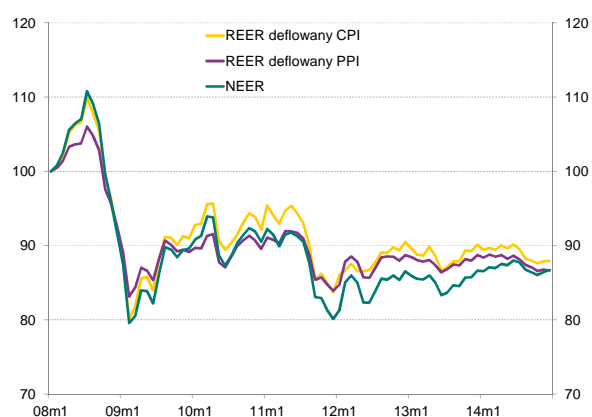
Niski deficyt na rachunku obrotów bieżących oraz zmniejszenie się zadłużenia zagranicznego w 2014 r. sprzyjały względnej stabilizacji kursu złotego. W I połowie 2014 r. kontynuowana była stopniowa aprecjacja efektywnego kursu złotego, natomiast w II połowie 2014 r. złoty nieznacznie się osłabił, choć pozostał nieco mocniejszy niż w poprzednim roku (Wykres 3, Wykres 4). Na zmiany nominalnego kursu złotego wpływały także czynniki zewnętrzne – dywergencja polityki pieniężnej głównych banków centralnych oraz zmiany percepcji ryzyka na rynkach finansowych. W II połowie roku złoty – podobnie jak euro i waluty gospodarek rozwijających się – osłabiał się wobec dolara amerykańskiego, do czego przyczyniło się zakończenie zakupu aktywów finansowych przez Rezerwę Federalną oraz oczekiwania na rozpoczęcie cyklu podnoszenia stóp procentowych w Stanach Zjednoczonych w 2015 r. Dodatkowo, wzrost awersji do ryzyka pod koniec 2014 r., związany z konfliktem na Bliskim Wschodzie i eskalacją kryzysu rosyjsko-ukraińskiego oraz obawami o wpływ silnego spadku cen ropy na perspektywy gospodarcze krajów eksportujących ten surowiec, spowodował deprecjację walut wielu krajów rozwijających się.

Wykres 3. Nominalny kurs złotego względem głównych walut w latach 2012-2014

Źródło: dane Bloomberg.
Wzrost oznacza aprecjację.

Wykres 4. Realny i nominalny efektywny kurs walutowy w latach 2008-2014

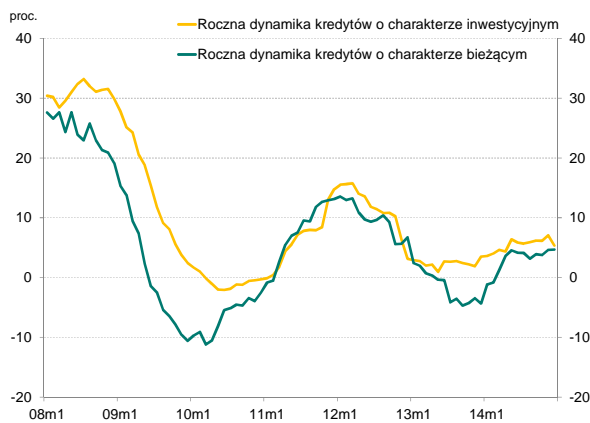
Źródło: dane Eurostat, OECD, Reuters, obliczenia NBP.
Wzrost oznacza aprecjację.

6. Pieniądz i kredyt

W 2014 r. przyrost akcji kredytowej nieznacznie przyspieszył wobec 2013 r., pozostając jednak na umiarkowanym poziomie. Roczny wzrost zadłużenia podmiotów niemonetarnych w 2014 r. wyniósł 6,3%, wobec 4,0% w roku poprzednim^{1,2}. Przyrost akcji kredytowej w 2014 r. następował w warunkach szybszego niż w poprzednim roku wzrostu gospodarczego, w tym relatywnie szybkiego wzrostu popytu inwestycyjnego, któremu towarzyszyło złagodzenie polityki kredytowej banków w większości segmentów rynku kredytowego oraz obniżenie oprocentowania kredytów.

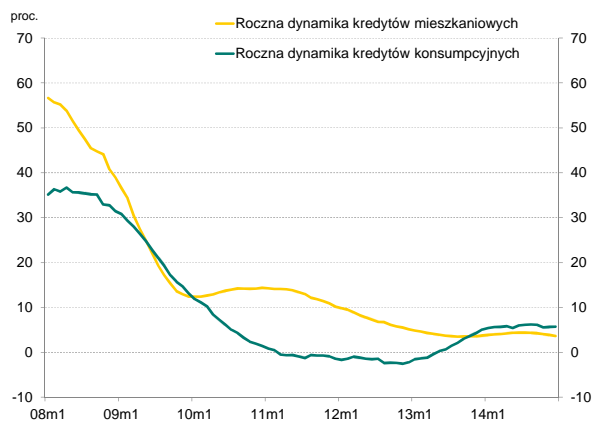
W 2014 r. przyspieszył wzrost akcji kredytowej w sektorze przedsiębiorstw. Stopniowemu wzrostowi dynamiki kredytów inwestycyjnych towarzyszyło istotne przyspieszenie wzrostu kredytów bieżących (Wykres 1, Wykres 2)³. Akcja kredytowa dla przedsiębiorstw była wspierana przez istotne złagodzenie polityki kredytowej banków – szczególnie silne w segmencie kredytów bieżących – oraz niższe niż w poprzednim roku oprocentowanie kredytów⁴. Wzrostowi akcji kredytowej dla przedsiębiorstw sprzyjał również szybki wzrost popytu inwestycyjnego firm.

Wykres 1. Dynamika kredytów inwestycyjnych i bieżących dla przedsiębiorstw w latach 2008-2014

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Dynamika kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych w latach 2008 - 2014

Źródło: dane NBP.

¹ Omawiane w tym rozdziale dynamiki odnoszą się do zmian transakcyjnych. Zadłużenie podmiotów niemonetarnych obejmuje zadłużenie gospodarstw domowych, niemonetarnych instytucji finansowych, przedsiębiorstw, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych i funduszy ubezpieczeń społecznych.

² Podane dynamiki to roczne dynamiki kredytów dla sektora prywatnego z grudnia 2013 i 2014 r.

³ Średniomiesięczna dynamika kredytów bieżących dla przedsiębiorstw w 2014 r. wyniosła 3% r/r wobec średniomiesięcznego spadku w roku 2013 o 1,64%, natomiast kredytów inwestycyjnych wyniosła 5,4% r/r wobec 2,4%.

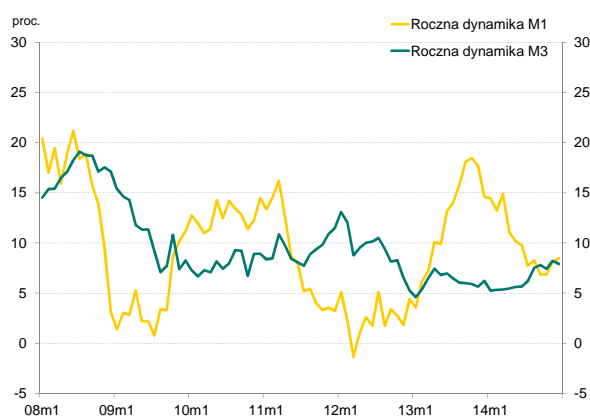
⁴ Oprocentowanie kredytów dla przedsiębiorstw było niższe o 0,9 pkt proc. w grudniu 2014 r. względem poziomu z grudnia 2013 r.

W segmencie kredytów dla gospodarstw domowych w 2014 r. utrzymywał się stabilny wzrost akcji kredytowej – zarówno w odniesieniu do kredytów na cele mieszkaniowe, jak i kredytów konsumpcyjnych (Wykres 2)⁵.

W kierunku wzrostu dynamiki kredytu konsumpcyjnego oddziaływało dalsze wyraźne łagodzenie kryteriów udzielania tych kredytów, a także spadek ich oprocentowania, wynikający z redukcji marż przez banki oraz obniżenia stóp procentowych NBP, w tym silnego obniżenia stopy lombardowej w październiku ub.r.⁶ Ograniczająco na dynamikę kredytów konsumpcyjnych mógł natomiast oddziaływać deklarowany przez banki relatywnie słabszy wzrost popytu na kredyt⁷.

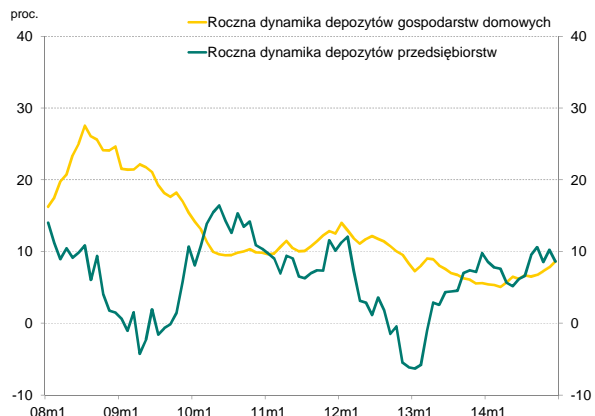
Z kolei w segmencie kredytów mieszkaniowych wzrost akcji kredytowej był wspierany przez korzystną sytuację na rynku pracy oraz niższe niż w poprzednim roku oprocentowanie kredytu. W kierunku spadku dynamiki kredytów mieszkaniowych oddziaływało natomiast zaostrzenie przez banki zarówno kryteriów, jak i warunków kredytowych wynikające z wdrożenia zaleceń Rekomendacji S w zakresie zwiększenia wysokości wkładu własnego przy zaciąganiu takich kredytów.

Wykres 3. Dynamika M1 i M3 w latach 2008-2014

Źródło: dane NBP.

Wykres 4. Dynamika depozytów przedsiębiorstw i gospodarstw domowych zaliczanych do M3 w latach 2008-2014

Źródło: dane NBP.

W 2014 r. wzrosła dynamika podaży szerokiego pieniądza M3 (Wykres 3)⁸. Wzrost M3 przyspieszył w szczególności w drugiej połowie roku, do czego przyczynił się głównie szybszy przyrost depozytów gospodarstw domowych. Wzrost depozytów dla przedsiębiorstw w 2014 r. ustabilizował się na umiarkowanym poziomie, co było związane z utrzymywaniem się dobrej sytuacji finansowej

⁵ Średniomiesięczne tempo wzrostu kredytów konsumpcyjnych w 2014 r. wyniosło 5,8% r/r wobec 1,3% w roku poprzednim, natomiast kredytów mieszkaniowych 4,1% r/r wobec 3,9%.

⁶ Obniżenie marż przez banki spowodowało redukcję oprocentowania kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych z 13,6% w czerwcu do 12,5% we wrześniu ub.r. Oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych nie może przekroczyć czterokrotności stopy lombardowej NBP.

⁷ Sytuacja na rynku kredytowym – wyniki ankiety do przewodniczących komitetów kredytowych. II kwartał 2014 r., NBP.

⁸ Wzrost agregatu M3 w ujęciu transakcyjnym wyniósł 7,9% (grudzień 2014 r. wobec grudnia 2013 r.)

przedsiębiorstw. Z kolei przyspieszeniu wzrostu depozytów gospodarstw domowych sprzyjała poprawa sytuacji na rynku pracy (Wykres 4). Wzrostowi depozytów gospodarstw domowych w drugiej połowie roku towarzyszyło spowolnienie wzrostu bardziej ryzykownych składników aktywów gospodarstw domowych, co mogło być związane ze zwiększoną zmiennością cen na rynkach finansowych.

Dynamika agregatu M1 w 2014 r. obniżyła się (Wykres 3)⁹. Spadek dynamiki tego agregatu wynikał przede wszystkim ze zmiany struktury terminowej depozytów przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w pierwszej połowie roku – wolniejszego przyrostu środków lokowanych na depozytach bieżących przy silniejszym wzroście depozytów terminowych

⁹ Średniomiesięczna dynamika agregatu M1 wyniosła 10% r/r wobec 12,4% w 2013 r.

7. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2014 r. zorganizowano 29 otwartych seminariów naukowych:

- Metody badania aktywności ekonomicznej imigrantów w Polsce. Szanse i ograniczenia
- Ryzyko płynnościowe i kredytowe w obligacjach rządowych
- The puzzling change in the transmission of US macroeconomic policy shocks
- The impact of financial institutions on property rights – and the impact of institutions on financial volatility – in transition economies
- Lender of last resort
- Credibility for sale
- Financial shocks and labour market fluctuations
- Capital flows and monetary policy: Turkish experience with unconventional policy tools
- What drives the German current account? And how does it affect other EU member states?
- Understanding global liquidity
- Modelowanie ryzyka kredytowego wybranych krajów strefy euro i Polski
- Determinanty zróżnicowania procykliczności rezerw na ryzyko kredytowe banków w Unii Europejskiej
- Post-keynesowska teoria pieniądza i polityka pieniężna
- Output gap, monetary policy trade-offs and financial frictions
- Testing the asset pricing model of exchange rates with survey forecasts
- Taxation and intra/intergenerational equity
- Schumpeterian Development Agencies: a working model for innovation-based growth policy
- Policy distortions and aggregate productivity with endogenous establishment-level productivity
- The I theory of money
- Do we understand what drives house prices?
- Ropa naftowa na rynku futures
- Endogenous labor share cycles: theory and evidence
- Inequality, credit expansion and financial crises
- Does wealth inequality matter for growth?
- Financial stability, monetary policy, banking supervision and central banking
- Polityka makroostrożnościowa – zagrożenia instytucjonalne. Teoria i dotychczasowe doświadczenia w Unii Europejskiej
- Endogenous money and macroeconomics: the next leg of the Keynesian revolution
- Collateral constraints and macroeconomic asymmetries
- Finland in trouble. Whom to blame?

W 2014 r. następujące publikacje pracowników NBP znalazły się na tzw. liście filadelfijskiej:

- Paweł Borys, Andrzej Rzońca, Piotr Ciżkowicz, Panel Data Evidence on the Effects of Fiscal Policy Shocks in the EU New Member States, *Fiscal Studies*, Institute for Fiscal Studies, vol. 35(2), 189-224.
- Michał Brzoza-Brzezina, Financial Frictions and Macroprudential Policy, *International Journal of Central Banking*, vol. 10(2), 249-261.
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Pascal Jacquinot, Can We Prevent Boom-Bust Cycles During Euro Area Accession?, *Open Economies Review*, vol. 25(1), 35-69.
- Michał Brzoza-Brzezina, Jacek Kotłowski, Measuring the Natural Yield Curve, *Applied Economics*, vol. 46(17), 2052-2065.
- Michał Brzoza-Brzezina, Krzysztof Makarski, Grzegorz Wesołowski, Would it have paid to be in the Eurozone?, *Economic Modelling*, vol. 41(C), 66-79.
- Jakub Growiec, Katarzyna Growiec, Social Capital, Trust, and Multiple Equilibria in Economic Performance, *Macroeconomic Dynamics*, vol. 18, 282-315.
- Jakub Growiec, Katarzyna Growiec, Trusting Only Whom You Know, Knowing Only Whom You Trust: The Joint Impact of Social Capital and Trust on Happiness in CEE Countries, *Journal of Happiness Studies*, vol. 15(5), 1015-1040.
- Aleksandra Hałka, Jacek Kotłowski, Does the Domestic Output Gap Matter for Inflation in a Small Open Economy, *Eastern European Economics*, vol. 52(3), 5-32.
- Marcin Kolasa, Real convergence and its illusions, *Economic Modelling*, vol. 37(C), 79-88.
- Marcin Kolasa, Giovanni Lombardo, Financial Frictions and Optimal Monetary Policy in an Open Economy, *International Journal of Central Banking*, vol. 10(1), 43-94.
- Tomasz Łyziak, Formation of Inflation Expectations by Different Economic Agents. The Case of Poland, *Eastern European Economics*, vol. 51(6), 5-33.
- Tomasz Łyziak, Joanna Mackiewicz-Łyziak, Do Consumers in Europe Anticipate Future Inflation? Has It Changed Since the Beginning of the Financial Crisis?, *Eastern European Economics*, vol. 52(3), 5-32.
- Małgorzata Olszak, Mateusz Pipień, (2014) Cross Country Linkages as Determinants of Procyclicality of Loan Loss Provisions, *European Journal of Finance*, dostępny na stronie internetowej EJF.
- Michał Rubaszek, Dobromił Serwa, Determinants of credit to households: An approach using the life-cycle model, *Economic Systems*, vol. 38(4), 572-587.
- Anna Sznajderska, Asymmetric effects in the Polish monetary policy rule, *Economic Modelling*, vol. 36, 547-556.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2014 r. ukazały się:

- Katarzyna Saczuk, *Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w Polsce w latach 1995 – 2010. Korekta danych.*
- Sylwia Roszkowska, Aleksandra Majchrowska, *Premia z wykształcenia i doświadczenia zawodowego według płci w Polsce.*

- Anna Matysek-Jędrych, *Odpowiedzialność i przejrzystość banku centralnego w działaniach na rzecz stabilności finansowej.*
- Anna Białek-Jaworska, Aneta Dzik, Natalia Nehrebecka, *Wpływ polityki monetarnej na źródła finansowania przedsiębiorstw w Polsce w latach 1995 – 2012.*
- Monika Marcinkowska, Piotr Wdowiński, Stanisław Flejterski, Sławomir Bukowski, Mariusz Zygierewicz, *Wpływ regulacji sektora bankowego na wzrost gospodarczy – wnioski dla Polski.*
- Mariusz Kapuściński, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Ewa Stanisławska, Anna Sznajderska, Ewa Wróbel, *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Co wiemy w 2013 roku?*
- Anna Dobrzańska, *Polityka makroostrożnościowa – zagadnienia instytucjonalne. Teoria i dotychczasowe doświadczenia w Unii Europejskiej.*
- Jakub Growiec, Michał Gradzewicz, Jan Hagemeyer, Zofia Jankiewicz, Piotr Popowski, Katarzyna Puchalska, Paweł Strzelecki, Joanna Tyrowicz, *Rola usług rynkowych w procesach rozwojowych gospodarki Polski.*
- Michał Brzozowski, Paweł Śliwiński, Grzegorz Tchorek, *Wpływ zmienności kursu walutowego na strukturę napływu kapitału. Implikacje dla Polski.*
- Agnieszka Sawicka, Izabela D. Tymoczko, *Dlaczego polskie przedsiębiorstwa nie korzystają z kredytu? Zjawisko zniechęconego kredyto(nie)biorcy.*

W serii wydawniczej *NBP Working Paper* w 2014 r. ukazały się:

- Aurélien Leroy, Yannick Lucotte, *Heterogeneous monetary transmission process in the Eurozone: Does banking competition matter?*
- Małgorzata Pawłowska, Dobromił Serwa, Sławomir Zajczkowski, *International transmission of liquidity shocks between parent banks and their affiliates: the host country perspective.*
- Andrzej Cieślak, Jan Jakub Michałek, *The propensity to exports and the membership in the Economic and Monetary Union of Central and Eastern European Countries: the micro-econometric firm level analysis.*
- Grażyna Baldowska, Robert Leszczyński, Barbara Myszkowska, *Convergence and differentiation processes in local markets and structural changes (comparison of 16 markets in Poland).*
- Katarzyna Growiec, Jakub Growiec, *The impact of bridging and bonding social capital on individual earnings: Evidence for an inverted U.*
- Taneli Mäkinen, Björn Ohl, *Information acquisition and learning from prices over the business cycle.*
- Christopher F Baum, Margarita Karpava, Dorothea Schäfer, Andreas Stephan, *Credit rating agency downgrades and the Eurozone sovereign debt crises.*
- Tomasz Łyziak, *Inflation expectations in Poland, 2001 – 2013. Measurement and macroeconomic testing.*
- Ewa Stanisławska, *Interest rate pass-through in Poland. Evidence from individual bank data.*
- Mariusz Kapuściński, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Ewa Stanisławska, Anna Sznajderska, Ewa Wróbel, *Monetary policy transmission mechanism in Poland. What do we know in 2013?*
- Dariusz Gatarek, Juliusz Jabłecki, *Estimating the risk of joint defaults: an application to central bank collateralized lending operations.*

- Papers presented during the Narodowy Bank Polski Workshop: *Recent trends in the real estate market and its analysis*
- Michał Brzoza-Brzezina, Jacek Kotłowski, Kamil Wierus, *Can interest rate spreads stabilize the euro area?*
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, *Monetary and macroprudential policy with foreign currency loans.*
- Gonzalo Camba-Méndez, Dobromił Serwa, *Market perception of sovereign credit risk in the euro area during the financial crisis.*
- Michał Gradzewicz, Jakub Growiec, Marcin Kolasa, Łukasz Postek, Paweł Strzelecki, *Poland's exceptional performance during the world economic crisis: New growth accounting evidence.*
- Janusz Jabłonowski, Christoph Müller, *A fiscal outlook for Poland: Update 2014.*
- Piotr Ciżkowicz, Michał Kowalczyk, Andrzej Rzońca, *Heterogeneous determinants of local unemployment in Poland.*
- Gonzalo Camba-Méndez, Konrad Kostrzewa, Anna Mospan, Dobromił Serwa, *Pricing sovereign credit risk of an emerging market.*
- Margarita Rubio, *Rented vs. owner-occupied housing and monetary policy.*
- Piotr Białowolski, Tomasz Kuszewski, Bartosz Witkowski, *Dynamic factor models & Bayesian averaging of classical estimates in forecasting macroeconomic indicators with application of survey data.*
- Michał Brzoza-Brzezina, Paolo Gelain, Marcin Kolasa, *Monetary and macroprudential policy with multiperiod loans.*
- Grzegorz Wesolowski, *To believe or not to believe: monetary policy and the trend in house prices.*
- Marcin Kolasa, Michał Rubaszek, *How frequently should we re-estimate DSGE models?*

8. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami

Poniżej zamieszczono wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami podjętymi w 2014 r.

▪ Data: 8 stycznia 2014 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 1/GP/2014 w sprawie udzielenia zgody członkowi Rady Polityki Pieniężnej Jerzemu Osiatyńskiemu na działalność w organizacji międzynarodowej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winięcki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ Data: 21 stycznia 2014 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 2/GP/2014 w sprawie udzielenia zgody członkowi Rady Polityki Pieniężnej Adamowi Glapińskiemu na działalność w organizacjach międzynarodowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

E. Chojna-Duch

J. Hausner

A. Kaźmierczak

E.J. Osiatyński

A. Rzońca

J. Winięcki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

A. Bratkowski był nieobecny na posiedzeniu.

▪ **Data: 18 lutego 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 3/GP/2014 w sprawie udzielenia zgody członkowi Rady Polityki Pieniężnej Jerzemu Hausnerowi na działalność w organizacji międzynarodowej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

A. Kaźmierczak

E.J. Osiatyński

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ **Data: 8 kwietnia 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 1/2014 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2013 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

E.J. Osiatyński

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ **Data: 6 maja 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 2/2014 w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2013.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

E.J. Osiatyński

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ **Data: 6 maja 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 3/2014 w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2013.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

E.J. Osiatyński

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ **Data: 20 maja 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 4/2014 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2013 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

E.J. Osiatyński

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ **Data: 3 września 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 0,5 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: E. Chojna-Duch

E.J. Osiatyński

Przeciw: M. Belka

A. Bratkowski

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

A. Zielińska-Głębocka

J. Winiecki był nieobecny na posiedzeniu.

▪ **Data: 3 września 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 0,25 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: E. Chojna-Duch
E.J. Osiatyński
A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: M. Belka
A. Bratkowski
A. Glapiński
J. Hausner
A. Kaźmierczak
A. Rzońca

J. Winiecki był nieobecny na posiedzeniu.

▪ **Data: 16 września 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 5/2014 w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2015.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka
A. Bratkowski
E. Chojna-Duch
A. Glapiński
J. Hausner
A. Kaźmierczak
E.J. Osiatyński
A. Rzońca
J. Winiecki

Przeciw:

A. Zielińska-Głębocka była nieobecna na posiedzeniu.

▪ **Data: 8 października 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stopy referencyjnej i stopy redyskontowej weksli o 0,5 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek uzyskał większość głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	M. Belka	Przeciw:	A. Glapiński
	A. Bratkowski		J. Hausner
	E. Chojna-Duch		A. Kazmierczak
	E. J. Osiatyński		A. Rzońca
	A. Zielińska-Głębocka		J. Winiecki

▪ **Data: 8 października 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stopy lombardowej o 1,0 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek uzyskał większość głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	M. Belka	Przeciw:	A. Kazmierczak
	A. Bratkowski		A. Rzońca
	E. Chojna-Duch		
	A. Glapiński		
	J. Hausner		
	E. J. Osiatyński		
	J. Winiecki		
	A. Zielińska-Głębocka		

▪ **Data: 8 października 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 6/2014 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła stopę referencyjną i stopę redyskontową weksli o 0,5 pkt proc. oraz stopę lombardową NBP o 1,0 pkt proc.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	M. Belka	Przeciw:	A. Glapiński
	A. Bratkowski		J. Hausner
	E. Chojna-Duch		A. Kaźmierczak
	E.J. Osiatyński		A. Rzońca
	A. Zielińska-Głębocka		J. Winiecki

▪ **Data: 8 października 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 7/2014 zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Decyzja RPP:

RPP zmieniła oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej na 0,9 stopy referencyjnej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	M. Belka	Przeciw:	
	A. Bratkowski		
	A. Glapiński		
	J. Hausner		
	A. Kaźmierczak		
	E. J. Osiatyński		
	A. Zielińska-Głębocka		
	A. Rzońca		

E. Chojna-Duch i J. Winiecki byli nieobecni na głosowaniu.

▪ **Data: 5 listopada 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 1,0 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski

Przeciw: M. Belka
E. Chojna-Duch
A. Glapiński
J. Hausner
A. Kazmierczak
E. J. Osiatyński
A. Rzońca
J. Winiecki
A. Zielińska-Głębocka

▪ **Data: 5 listopada 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 0,5 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka
A. Bratkowski
E. J. Osiatyński
A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: E. Chojna-Duch
A. Glapiński
J. Hausner
A. Kazmierczak
A. Rzońca
J. Winiecki

▪ **Data: 5 listopada 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 0,25 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. J. Osiatyński

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kazmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

▪ **Data: 3 grudnia 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 1,0 pkt proc.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski

Przeciw: M. Belka

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kazmierczak

E. J. Osiatyński

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

▪ **Data: 3 grudnia 2014 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 8/2014 w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2015.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

E. J. Osiatyński

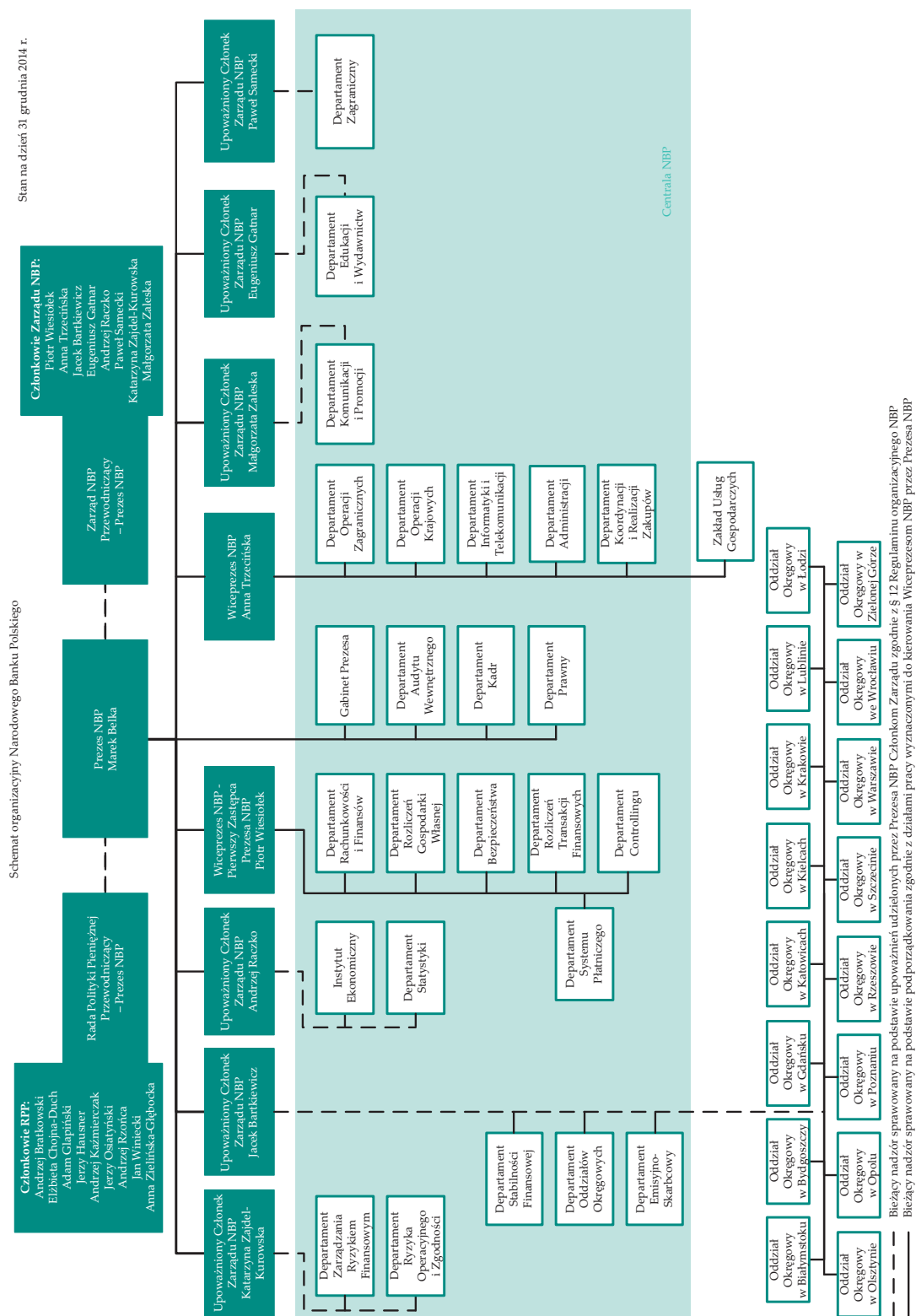
A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

9. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2014 r.

Spis najważniejszych skrótów

BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BŚ	Bank Światowy
EBA	European Banking Authority (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego)
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ds. Gospodarczych i Finansowych)
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy (European Economic Area, EEA)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ESRB	European Systemic Risk Board (Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Fed	Bank Rezerwy Federalnej
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KE	Komisja Europejska
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSKOK	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowa - Kredytowa
KSF	Komitet Stabilności Finansowej
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
pb	punkt bazowy
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
SORBNET, SORBNET2	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
TARGET, TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Paneuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZBP	Związek Banków Polskich

www.nbp.pl

